

Katolički list

Zvonik

GOD. XVIII. BR. 9 (203) Subotica, rujan (septembar) 2011. 150,00din

Tema: Teška i obvezujuća riječ
Aktualno: Važnost popisa za hrvatsku katoličku
zajednicu u Srbiji
Intervju: Mons. Nikola Eterović

Proštenje na Bunariću

Svećenička rekolekcija na Paliću

Smotra dječjih pjevača i zborova

Svjetski dan mladih u Madridu

Polaznici etno kampa u crkvi na Bikovu

Biskupijski susret obitelji

Rič fali...

Cijenjeni čitatelji, prvi put vam pišem kao urednik našeg *Zvonika*, i dopustite mi zato, makar samo ovaj put, biti malo osobniji. Doista mi nije bilo lako napisati ovaj prvi uvodnik. Redci koje upravo čitate rodili su se uz mnogo predomišljanja, brisanja, minuta i minuta gledanja u trepćući kursor praznog word dokumenta. Što napisati? Kako vam se obratiti? Možda na samom početku ostaviti dojam znalca koji barata riječima? Ili u konačnici biti iskren i samome sebi i vama te priznati – rič fali! Ne toliko da ne bih imao što reći, već što se svaki izričaj čini bljedunjavim i nedoraslim pozicije s koje moram progovoriti. U ovim trenucima misli mi okupira zanimljivo sličan „slučaj“ proroka Jeremije. Nakon što mu je Bog objavio poslanje prenositelja njegove riječi, Jeremija s nedoumicom odgovara: *Ah, Gospode, gle, ja ne umijem govoriti: dijete sam* (Jr 1,6). Srećom po Jeremiju (i mene), dolazi utjeha i ohrabrenje od Gospodina: *Ne govori: 'Dijete sam!' Već idi onima kojima te šaljem i reci sve što ću ti narediti. Ne boj se, jer ja sam s tobom. I tada Gospodin pruži ruku, dotače se usta mojih i reče: 'Evo, u usta tvoja stavljam riječi svoje.'* (Usp. Jr 1,7-9).

Ljudski je osjetiti strepnju i uzdrhtalost pred stvarnošću s kojom se sâm ne možeš nositi. Ali tješni spoznaja nošenosti, obuhvaćenosti onim koji ulijeva povjerenje i daje snagu za poslanje koje nadilazi ljudske mogućnosti. Raduje također blizina ljudi koji herojski strpljivo i ustrajno ugrađuju sebe, svoju ljubav, znanje, vrijeme u ovaj list. Moji prethodnici

mons. Andrija Anišić i preč. Mirko Štefković, koji su i dalje zauzeto uključeni u proročku misiju *Zvonika*, kao i najuži suradnici, čija je žrtva i ljubav neprocjenjiva, darovani su meni i svima vama čitateljima kao svjedoci Riječi, koja se i dalje utjelovljuje i rađa u listu koji držite. I ne samo oni, nego mnogi drugi, nama često neznani, ugrađeni su u veliko poslanje služitelja Riječi. Najveća hvala za sve njih bila bi upravo misija za koju su odabrani, a to je da pisana riječ dopre do srca vas, čitatelja.

I nadalje zvonko odjekuje naš *Zvonik*. Satkan je kao i ljudski život – od riječi. Uz samo tridesetak slova istkane su misli, želje, molitve, tuge i radosti... Riječi su kao školjke; iako malene, naslonjene na uho odrazuju šum beskrajnog mora. Ovaj broj *Zvonika* uvest će vas u promišljanje o Riječi i riječima. O ljudskoj i Božjoj, lijepoj i jakoj, plemenitoj i toploj, utješnoj i blagoj, ali i o riječi koja fali, jer nije izgovorena, a trebala je, ali i onoj koja je trebala ostati neizrečena, a nije.

Započevši u osobnom tonu ovaj uvodnik, tako bih ga i zaključio. Sve vrijeme pratio me je osjećaj da „rič fali“, da nije dovoljno jasna, upečatljiva, da je možda samo nagrđena bjelina papira. A možda je to ipak samo ono „Jeremijino izvlačenje“, ne znam. Ali sam uvjeren da ćemo ujedinjenim snagama iznjedrili još mnoge kvalitetne brojeve *Zvonika*, na slavu Božju i korist ljudima. Učimo se biti slušatelji Riječi, a neka nam u tome pomogne i ovaj broj koji držite u ruci.

Vaš urednik

Iz sadržaja

Poruka biskupa MBK uz predstojeći popis stanovništva	5
Bunaričko proštenje	6
Važnost popisa za hrvatsku katoličku zajednicu u Srbiji	8
Nadbiskup Eterović sa svećenicima i laicima	10
Tema: Teška i obvezujuća riječ	23
Intervju: Nadbiskup Eterović	26
Kršćanski stav: Ili jesi ili nisi - katolik	35
Svjetski dan mladih u Madridu	42
Državi, Pokrajini i gradovima nisu sva djeca ista!	45
Vjernici pitaju: Crkva i popis stanovništva	47

Piše: Nevena Gabrić

Iz obilja srca usta govore!

Ljudi često znaju cijeniti i diviti se rijetkim, neobičnim, lijepim, skupim stvarima. Neki, istim tim stvarima uspiju obradovati ne samo sebe, već i svoje bližnje. Puno je i onih koji nemaju mogućnosti sebi, pa ni drugima priuštiti takav dar. Ipak, svi podjednako posjedujemo nešto čime brzo i lako možemo razveseliti i razvedriti ljude koje srećemo. Posjedujemo lijepe riječi! One su svuda oko nas, samo je potrebno malo promisliti, pa ih s ljubavlju i odmjereno posložiti i uljepšati nekome dan.

Stara izreka iz Mongolije kaže da *u jednoj lijepoj riječi ima topline za tri zime.*

Zvuči tako lako, na jednostavan način nam želi pokazati da snagom lijepoga govora, uz malo truda, čovjek može jako puno učiniti. Vjerujem da mnogi od nas mogu priznati da od mnoštva riječi koje svakodnevno izgovaramo, ne obraćamo dovoljno pozornosti na to koliko smo srdačnih, dobronamjernih, pohvalnih, toplih, ohrabrujućih, ljubaznih, pažljivih, nježnih riječi uputili jedni drugima. Koliko nastojimo da se s naših usana otiskuju riječi koje će drugima, zbog svoje ljepote i blagosti, dugo vremena ostati u sjećanju? Znamo li svojim izjavama otvarati nova mjesta i ugodne prostore blagoslova u kojima se rado ostaje? Primjećujemo li i da često šutimo kada bismo trebali govoriti?

Toliko je ljudi oko nas željno naše lijepe riječi, a nama se ne da... Istina je da naše riječi ne mogu riješiti tuđe probleme, ali sam sigurna da ih mogu olakšati. Nekada je dovoljan i samo mali napor... Osjećamo li da je teško bez riječi posredovati nekome prijateljstvo i ljubav?

Dobro je kada lijepim govorom druge darivamo, ali isto tako volimo i želimo da i nama netko lijepo progovori. Nekada zatajimo mi sami, nekada nas iznevjere drugi. No, nikada se ne trebamo žalostiti jer ono najdragocjenije uvijek imamo kraj sebe. Imamo pravi, živi, nepresušni izvor Božje Riječi. Važno je samo s ljubavlju i povjerenjem

prigriliti ono što nam dragi Bog govori kroz najraznovrsnije stilove i načine u Svetom pismu. Mnogi su otkrili milinu, mir i nadahnuće u čitanju psalama. Na to nas potiču prelijepije riječi sv. Ambrozija koji pita: „Što je draže od psalama? Kroti srdžbu, oslobađa od briga, pridiže žalosna. Oružje za noć, naputak za dan; štit u strahu, blagdan u svetosti, slika spokoja, zalog mira i sloge koji poput harfe iz različitih i nejednakih glasova daje jednu pjesmu. Psalam odjekuje u osvit zore, psalam odzvanja u smiraju dana. U psalmu se nadmeće nauka s milošću, u isto vrijeme čovjek pjeva radi uživanja i uči da bude poučen. Što sve ne dobivaš dok čitaš psalme? Možda i nije važno koju ćemo vrstu biblijskih ili drugih kršćanskih tekstova izabrati za sebe, važno je da se njima svakodnevno hranimo.

Trebali bismo svaku lijepu riječ zamisliti kao upaljenu svijeću u noći. Njezino svjetlo ne odstranjuje tamu, ali nas ipak vodi kroz tminu. Osvrnemo li se kasnije na te sitne, male riječi ljubavi, vidjet ćemo da je iza nas duga i lijepa dionica prijeđenoga puta. Molimo iskreno i od srca, da nas sve Gospodin Isus nadahne ljepotom svojega govora, da i mi svojim riječima uspijemo uspostavljati blagoslovljen život.

Izjašnjavanjem svjedočimo vlastitu vjeru i pripadnost narodu

Dragi vjernici,
ove godine od 1. do 15. listopada 2011. u Republici Srbiji provest će se popisivanje stanovništva, kućanstava i stanova. To je opsežno prikupljanje podataka na državnoj razini koje se kod nas, kao i u većini europskih zemalja, provodi svakih deset godina. Osim što je sudjelovanje u tom popisivanju građanska dužnost, ono je važno za život Crkve i vjernika u našem društvu.

Kao vaši biskupi, ukazujemo vam na činjenicu da se među pitanjima, koja se postavljaju u skladu sa za to pripremljenim upitnikom, nalaze i pitanja vezana uz vjersku i nacionalnu pripadnost. Izjašnjavanje vjernika o vlastitoj vjeroispovijesti netko može promatrati samo kao statističku datost, ali dobro znamo da je ona ujedno i važan izraz svjedočenja vlastite vjere. Onaj tko je kršten u Katoličkoj crkvi i njoj pripada ima pravo i slobodan je izjasniti se katolikom.

Izjašnjavanje o vjeri i pripadnosti Crkvi ima svoje posljedice na sve sastavnice življenja. S jedne strane, to znači da svjesno prihvaćamo svoju vjeru, odgovarajući tako na Isusov poziv:

Tko god se prizna mojim pred ljudima, priznat ću se i ja njegovim pred Ocem, koji je na nebesima (usp. Mt 10,32). S druge strane, važno je znati da će dobiveni podaci biti temelj za donošenje raznih političkih, gospodarskih, zdravstvenih, odgojnih, socijalnih i kulturalnih odluka o razvoju, važnih za vremensko razdoblje pred nama, odražavajući se ne samo na život ovoga naraštaja, nego i na život djece i mladih do kojih nam je stalo.

Ovime pozivamo sve vas, katoličke vjernike, da se, slijedeći primjer svetog Josipa i Blažene Djevice Marije, koji su se odlaskom u Betlehem podvrgnuli važećim propisima svoga vremena, te otišli na popis stanovništva, i vi odgovorno odazovete pozivu na popis. Očitovanjem svoje katoličke vjere i pripadnosti svome narodu svi mi promičemo naše vlastitosti i vrijednosti, naš identitet, kojim pridonosimo izgradnji općeg dobra u Republici Srbiji.

Pri popisivanju stanovništva, slijedeći primjer svete Obitelji, ispunite svoju katoličku dužnost. Ne zaboravite istaknuti da ste katolici i pripadnici određenog naroda, čak i onda ako vam ovo pitanje popisivači direktno ne postave. Naime, po Zakonu o popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, pozitivno je dozvoljeno izjašnjavanje o vjerskoj i nacionalnoj pripadnosti, te smo to pozitivno pravo pozvani iskoristiti. Poznavanjem i isticanjem vlastitoga identiteta možemo graditi iskrenije i humanije međusobne odnose.

Neka vas u svemu prati Božji blagoslov!

Vaši biskupi

August Šenoa

BUDI SVOJ

Oj, budi svoj! Ta stvoren jesi čitav,
u grudi nosiš, brate, srce cijelo;
Ne kloni dušom, i da nijesi mlitav,
Put vedra neba diži svoje čelo!
Pa došli danci nevolje i muke,
Pa teko s čela krvav tebi znoj,
Ti skupi pamet, upri zdrave ruke,
I budi svoj!

Oj, budi svoj! Znaj, tvoja glava mlada
Nebolike ti zlatne sanke budi,
Ko sivi soko uzvini se nada,
Al svijet je svijet, i ljudi tek su ljudi
Da, zbilja goni s uzglavlja te meka,
U sebični te zovuć svijeta boj;
Ma što te, brate, u životu čeka:
Ti budi svoj!

Oj, budi svoj! Taj svijet ti nije pako,
Ni raj ti nije; rodi trnom, cvijetom;
Ni desno, ni lijevo, da se nisi mako,
Već ravno pođi, dok te nosi, svijetom;
Koracaj bez obzira krepko, živo,
Sudbina dok ne rekne tebi;
Stoj! I pravim drži pravo, krivim krivo,
I budi svoj!

Oj, budi svoj Ta Božja ti je zamet,
Al Bog sve mrzi što je laž i varka;
I neka ti ja vazda vedra pamet,
I srce vrelo, duša čista, žarka;
Nek ravno um i srce važu,
Tek tako bit ćeš čovjek, brate moj!
Da zli i dobri ljudi smjerno kažu:
Da, on je svoj!

Oj, budi svoj! Al' brat si budi braći,
I radi za svijet, al' ne slušaj pljeska;
I ljubi svijet, al' ne nadaj se plaći,
Jer hvala ljudska voda je vrh pijeska,
U tvojoj svijesti hvala ti je trudu,
S poštena lica teče pošten znoj,
I nijesi, brate, živio zaludu,
Kad jesi svoj.

Oj, budi svoj, i čovjek ljudskog zvanja!
Pa diži čelo kao suce čisto;
Jer kukavica tek se rđi klanja,
Tvoj jezik, srce nek su vazda isto.
Za sjajnim zlatom ko za Bogom gleda
Tek mićenika ropskih podli roj;
Ti gledaj, da l' i duša zlata vrijedi,
Pa budi svoj.

Da, budi svoj! Pa dođe l' poći hora,
Gdje tisuć zvijezda zlačanih se vije,
Kad čovjek račun si završit mora,
I ti ga svršuj, nek ti žao nije,
Jer tvoje srce šapnuti će ti:
Oj, mirno, brajne, sad si račun zbroj!
Poštenjak, čovjek na zemlji si bio,
Bio si svoj!

Bunarićki hodočasnici – živa Crkva, živo kamenje mistična Tijela Kristova

Piše: Željka Zelić

„Rijeka“ hodočasnika na bdijenju uoči proštenja

Kao i svake godine, i ove je godine „čudesna bunarićka noć“, u subotu 27. kolovoza, okupila mnoštvo vjernika iz Subotice i okolice, ali i vjernika iz Sombora, Vajske, Bačkoga Monoštora i Apatina, kada je uoči samoga proštenja u marijanskom svetištu Bunarić kraj Subotice održano tradicionalno bdijenje koje je predvodio generalni tajnik Sinode biskupa u Rimu **mons. dr. Nikola Eterović**, zajedno s domaćim biskupom **Ivanom Pénzesom** te zrenjaninskim biskupom **Lászlóm Nemetom**. Bdijenje se sastojalo od pokorničkoga bogoslužja odnosno molitve krunice i razmatranja otajstava koje je predvodio upravitelj svetišta **mons. dr. Andrija Kopilović**, te osobne ispovijedi i Službe svjetla s procesijom sa svijećama i Gospinim likom. Sakramentu ispovijedi pristupio je i ove godine veliki broj vjernika te su mnogi svećenici ispovijedali po nekoliko sati.

Vrhunac bdijenja bilo je euharistijsko slavlje koje je predslavio katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** u koncelebraciji svećenika Subotičke biskupije. Obraćajući se okupljenim vjernicima, mons. Beretić rekao je kako je danas puno svađe, mržnje, prijetnji, straha, brige, stida i sramote u našim kućama. *Mnogi od nas žive na rubu depresije. Tuga i nevolje. Bilo bi dobro izvući se iz tog svakidašnjeg jada. Tražimo nešto lijepo, svijetlo. Lijepo je to, što je ova bunarićka noć u svetoj ispovijedi progutala mnoštvo grijeha. I koliko će svjetla uči u našu dušu kad se večeras pričestimo*, rekao je propovjednik, pozivajući se na riječi bl. Ivana Merza koji kaže „Čovjek je silno slab i bez tuđe pomoći ne može ništa. Zato je Bog i stupio u povijest i dao nam je Sebe, da nas tjelesno i duševno preporodi...“. Tim je Ivanovim riječima, mons. Beretić okupljenima poručio kako nam svima treba svjetla koje prosijava iz svete Pričesti, da nam obasja dušu i život cijeloga svijeta. *Mrak grijeha, mrklina poroka, tama nevjere davi i nas odrasle. Tama zla prodire i u dušu djevojčica i dječaka. Zarazno je zlo. Zato nam treba svjetlo svete Pričesti. Zato mnogi vjernici obavljaju veliku devetnicu devet prvih petaka. To je učinio i blaženi Ivan Merz, da bi tako zaslužio neizmjernu ljubav Kristovu, nastojeći i na taj način pospješiti u sebi djelo posvećenja. Bunarić pruža priliku za potpunu obnovu zato što su prema*

blaženom Ivanu 'sveta Ispovijed i sveta Pričest izvori stalne i uspješne reforme nutarnjeg života svakog katolika', naglasio je propovjednik.

Obraćajući se djeci i mladima, mons. Beretić je rekao kako nigdje nema toliko svjetla, koliko ga je u našem Bogu. *'Poslije svete Pričesti nosimo u sebi Boga, preobražavamo se u njegovu božansku sliku. Dobro nam je kad se pričestimo. Tu je svjetlo, tu je radost, blaženstvo, ugodnost, u srcu je sve mirno, vedro i blago. Tu gledamo Krista Boga. Tu se nastanjuje s Ocem, te dolazeći govori: Danas je došlo spasenje ovoj kući' (sv. Anastazije Sinajski). Nikada ne možemo upoznati Boga, dok ga ne doživimo u sebi: Pričestili smo se – imamo Boga u sebi. U ovoj ljetnoj noći imamo sunčanu dušu. Vrijedilo je doći amo, zaključio je mons. Beretić.*

Misno slavlje proštenja

Mnoštvo vjernika i hodočasnika okupilo se i na sam dan proštenja, u nedjelju 28. kolovoza, a misno slavlje na hrvatskom jeziku predslavio je nadbiskup mons. dr. Nikola Eterović zajedno s domaćim biskupom Ivanom i zrenjaninskim biskupom Lászlóm te svećenicima Subotičke biskupije. Na misnom slavlju kao i prethodnih godina, bio je i predstavnik Srpske pravoslavne crkve.

Slavlje je započelo svećanim prijenosom Gospina lika iz kapelice na glavni oltar, a nosili su ga bandašica i bandaš „Duzijance 2011.“, **Đurđa Sudarević** i **Petar Gaković** u pratnji mladih i djece odjevenih u bunjevačku narodnu nošnju. Predvoditelja misnoga slavlja pjesmom su pozdravile „kraljice“ koje je za tu prigodu pripremila **s. Eleonora Merković**. Riječi pozdrava uputio je i domaći biskup Ivan poželjevši da po zagovoru moćne zaštitnice, naše Majke Božje, Bog usliša naše nakane i molitve te primi našu zahvalnost za sve primljene milosti. *Neka nas euharistijska žena Marija vodi u euharistijskoj duhovnosti prema našem Gospodinu Isusu Kristu*, zaključio je biskup Pénzes.

U prigodnoj propovijedi, nadbiskup Eterović se, pozivajući se i tumačeći riječi iz Lukina evanđelja „Ovaj je evo postavljen na propast i uzdignuće mnogima i za znak osporavan – a i tebi će samoj mač probosti dušu – da se razotkriju namisli mnogih srdaca!“, upitao što nam Bog poručuje danas u

svjetlu naviještene riječi. Promišljajući o toj stvarnosti, nadbiskup Eterović istaknuo je kako nas u prvom redu Marija vodi k Isusu Kristu. Kao što je uvela svog sina u jeruzalemski hram, i nas uvodi u ovome svetištu u osobni i zajednički susret s Gospodinom, budući da sva marijanska svetišta imaju tu bitnu kristološku poruku. *S Marijom otkrivamo ponovno da je Isus Krist središnja osoba naše povijesti, koja je Božjom dobrotom postala povijest spašenja. Nitko ne može ravnodušno živjeti s obzirom na njega: ili će ga prihvatiti ili će mu se protiviti.*

*I danas je Isus Krist znak osporavan. Isto tako je osporavana njegova Crkva kao i autentični, praktični vjernici. Štovanje Marije, Kristove i naše majke, pokazuje da smo na ispravnoj Isusovoj strani. Ne radi se o formalnosti, o kršćanstvu koje smo naslijedili od pređa, jer smo se rodili u katoličkoj obitelji. Naprotiv, kršćanstvo je naš životni poziv kojega smo svjesno izabrali i prihvatili i kojega i sada obnavljamo u ovome dragom svetištu. Obećavamo da ćemo drugim sakramentima ostvarivati tijesno zajedništvo s Gospodinom na svim našim životnim putovima. Obvezujemo se da ćemo nedjeljom i blagdanskom misom slaviti sveta otajstva njegove smrti i uskrsnuća, temelj našega vjerskoga života, rekao je propovjednik, dodajući da se djelatna kršćanska vjera odražava u zauzimanju za opće dobro svih ljudi s kojima živimo i to na svim područjima ljudskoga djelovanja, u kulturi, znanosti, ekonomiji i politici. *To je posebno poziv kršćanima laikima da se aktivno angažiraju u društvenim zbivanjima, prema crkvenim i civilnim načelima, kako bi ostvarili svoj poziv posvećivanja osoba i mjesta svoga svakodnevnoga življenja i rada. Radi se o zahtjevu ljubavi prema bližnjemu, koja se posebno ostvaruje u odnosu prema siromasima i najpotrebnijima, naglasio je propovjednik, zaključujući da poput Marije i drugih učenika, i mi trebamo prihvatiti križ kao dio kršćanskoga poziva. On je neophodan u našem kršćanskome dozrijevanju na putu svetosti. Putem križa, naša kršćanska radost biva čvršćom i stabilnijom te se otvara neslužbenim vječnim obzorjima koje nam je navijestio sv. Ivan u Otkrivenju, vidjevši novo nebo i novu zemlju, sveti grad, novi Jeruzalem koji 'silazi s neba od Boga, opremljen kao zaručnica nakićena za svoga muža' (Otk 21,2). Križ je put k uskrsnuću, zaključio je mons. Eterović.**

Prenesite našu odanost i ljubav i zahvalnost Svetom Ocu, Benediktu XVI., jer smo kao narod Božji pokušali biti vjerni u ne tako laganim vremenima, kao Crkva u dijaspori, ali živa, rekao je na kraju rektor svetišta, mons. dr. Andrija Kopilović, zahvaljujući predvoditelju ovogodišnjega slavlja.

Zahvaljujući na toploj dobrodošlici, nadbiskup Eterović je izrazio radost da je prethodnih dana vidio dosta živosti u Katoličkoj crkvi u Srbiji. *Ali sve bi to bilo uzaludno kad ne bismo ovdje imali živu crkvu, vas, koji ste živo kamenje mističnoga Tijela Kristova. Drago mi je da volite ova mjesta, da želite tu ostati, tu raditi i dati svoj doprinos vašem boljitku, i u suradnji s predstavnicima drugih naroda i drugih crkava i vjerskih zajednica graditi uz Božju pomoć bolju i sretniju budućnost,* poručio je mons. Eterović.

Misnom slavlju nazočio je subotički gradonačelnik **Saša Vučinić** sa suradnicima, generalna konzulica R. Hrvatske u Subotici **Ljerka Alajbeg** te brojni drugi predstavnici političkih, društvenih i kulturnih institucija. Pjevanje na misnom slavlju uz orkestarsku pratnju predvodio je združeni zbor župe Marije Majke Crkve i Collegium musicum catholicum pod ravnanjem **Miroslava Stantića** i glazbenom pratnjom **mr. Kornelija Vizina**, a isti je zbor predvodio pjevanje i na subotnjem bdijenju.

Istoga dana, slavljena je u kapeli u 7 sati dvojezična misa koju su predslavili oci franjevci. Svetu misu na mađarskom jeziku u 8 sati predslavio je mons. dr. László Német, zrenjaninski biskup, uz koncelebraciju mons. dr. Ivana Pénzesa, subotičkog biskupa i svećenika grada Subotice. U 16 sati slavljena je dvojezična sveta misa za bolesnike i spomen pokojnih bunaričkih hodočasnika, u organizaciji Caritas Subotičke biskupije.

Trodnevnica pripreve za proštenje

Proslavi proštenja prethodila je i trodnevnica od 24. do 26. kolovoza. Svetoj misi uz propovijed, kroz tri dana prethodila je prve večeri molitva krunice s prigodnom meditacijom, druge večeri Božanski Časoslov, a posljednje večeri križni put. Bunaričkim proštenjem službeno je završena proslava Dužijance 2011.

Uz predstojeći popis stanovništva u Srbiji 2011.

Pokažimo svoju nacionalnu i vjersku pripadnost

Privedila: Katarina Čeliković

Važnost popisa za hrvatsku katoličku zajednicu u Srbiji

Predstojeći popis stanovništva u Srbiji, koji će biti proveden od 1. do 15. listopada, s posebnim zanimanjem očekuju pripadnici nacionalnih manjina, jer bi rezultati popisa za pojedine manjine mogli biti ne samo pokazatelj jačanja ili slabljenja njihova identiteta, nego i utjecati na ostvarivanje prava koja manjine uživaju ovisno o svojoj brojnosti.

Što veći broj članova hrvatske zajednice u Srbiji slobodno izjašnjenih o svojoj nacionalnoj pripadnosti na predstojećem popisu stanovništva, cilj je afirmativne kampanje koju je u srpnju započelo Hrvatsko nacionalno vijeće, pod sloganom „Izjasni se Hrabro“. Ona objedinjuje sve čimbenike i strane u okviru hrvatske zajednice u Srbiji.

Porukom „Izjasni se Hrabro“ Hrvatsko nacionalno vijeće obraća se svim pripadnicima hrvatske zajednice u Srbiji, a posebice onima koji još uvijek nemaju dovoljno smjelosti očitovati se kao Hrvati.

Na predstojećem popisu stanovništva za sve će nacionalne zajednice u Srbiji biti posebno zanimljiva tri pitanja: **nacionalna pripadnost, materinji jezik i vjeroispovijest.**

S obzirom da je broj pripadnika nacionalne manjine temelj za ostvari-

vanje svih manjinskih prava u Srbiji, jasno je da je za sve strukture hrvatske zajednice veoma važno na koji način će se ovaj popis završiti i u kojoj mjeri će se Hrvatici i Hrvati tako očitovati na popisu.

Od najveće je važnosti široj javnosti ukazati na činjenicu da se u **popisnom obrascu ne nalaze ponuđena rješenja kada je u pitanju nacionalnost, jezik i vjeroispovijest.** To onda znači za nas Hrvate katolike da se svaki pojedi mora **svjesno i odgovorno** izjasniti kao **Hrvat**, i reći da mu je materinski jezik **hrvatski** a vjeroispovijest **katolik** !

Vjersko izjašnjavanje je naša obveza

Nije dovoljno da imamo vjeru samo u srcu, nego ju moramo i vanjskim načinom pred ljudima ispovijedati. **Isus govori: Tko prizna mene pred ljudima, toga ću i ja priznati pred Ocem svojim na nebesima. A tko mene zataji pred ljudima, toga ću i ja zatajiti pred Ocem svojim na nebesima. (Mt 10,32-33).**

Ne smijemo dopustiti da naša vjera bude tek osobno intimno pitanje koje ne bi trebalo zanimati državu. Temeljeći naš stav na Isusovim riječima, moramo doista vrlo jasno poručiti i

Dobiveni podaci bit će temelj za donošenje raznih političkih, gospodarskih, zdravstvenih, odgojnih, socijalnih i kulturalnih odluka o razvoju, važnih za vremensko razdoblje pred nama, odražavajući se ne samo na život ovoga naraštaja, nego i na život djece i mladih do kojih nam je stalo – poručuju naši biskupi.

danas, ovdje da smo Isusovi učenici, da smo dio Crkve i dio društva u kojem živimo. Naši biskupi u Srbiji upozoravaju kako će „dobiveni podaci biti temelj za donošenje raznih političkih, gospodarskih, zdravstvenih, odgojnih, socijalnih i kulturalnih odluka o razvoju, važnih za vremensko razdoblje pred nama, odražavajući se ne samo na život ovoga naraštaja, nego i na život djece i mladih do kojih nam je stalo“.

Usprkos brojnim kritikama i napadima na Katoličku crkvu, u hrvatskom narodu Crkva i svećenici imali su oduvijek važno mjesto. Usprkos pogrešaka i propusta koji su se u njoj događali i danas se događaju. **Katolička crkva je tijekom povijesti po svojim biskupima i svećenicima pokazala da se ne boji odvažno svjedočiti Božju prisutnost i u onim najtežim i najsudbonosnijim trenucima za opstanak naroda i crkve.**

Stoga pri popisivanju stanovništva ne smijemo zaboraviti istaknuti da smo katolici, da smo Hrvati ili pripadnici drugog naroda.

Iako je uoči popisa u Hrvatskoj „grmjelo“ od teških napada na Katoličku crkvu, iako se stvaralo vrlo negativno raspoloženje u narodu, napose preko ukazivanja na ljudske slabosti Crkvenih službenika, pravi vjernici znali su da je sada trenutak za prave svjedoke vjere. Ni katolici u Srbiji nisu pošteđeni antikampanje protiv vjerskog i nacionalnog izjašnjavanja. Na ispitu je naša vjera. Hoćemo li se kriti a onda kasnije tražiti svoja prava, ili ćemo pred popisivačem, a onda i pred državom, reći da smo katolici, da smo pripadnici hrvatskoga naroda i da nam

Devastirana crkva u Kukujevcima

je materinski jezik hrvatski!? Prorok Izaija nas upozorava: *ne krij se od onog tko je tvoje krvi.* (Iz 58,7).

Samo HRabro o svojoj nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti!

Osim vodstva hrvatske zajednice – Hrvatskoga nacionalnoga vijeća koje provodi kampanju, pripadnike hrvatske manjinske zajednice ohrabruje i posjet hrvatskoga predsjednika Josipovića Hrvatima u Srijemu.

– **Očuvajte svoj nacionalni identitet, budite ponosni na svoje hrvatstvo i budite lojalni građani države Srbije** – poručio je hrvatski predsjednik **Ivo Josipović** tijekom svoga boravka u Srijemu, 1. rujna.

Budite uvjereni da sva državna tijela u Republici Hrvatskoj, od mene kao predsjednika, Vlade RH i svih onih tijela koje čine izvršnu vlast u RH žele najbolje, žele mir u regiji, žele suradnju i žele da vi Hrvati ovdje uživate sva ona nacionalna prava, sva ljudska prava koja vam po svim zakonima ljudskim i, kao što bi neki rekli, Božjim zakonima

* Podaci su tajni i služe isključivo u statističke svrhe, a građani će morati reći samo podatke za onaj stan ili zemljište na kome trenutno žive.

* Iako se pripadnike manjina ne može svoditi na brojeve, za neke je manjine uistinu dragocjena svaka brojka. To se posebno odnosi na brojčano male manjine.

* Od iznimne je važnosti da se svi koji se osjećaju kao Hrvati, koji su katolici, tako i izjasne kako bi nas bilo više u popisu stanovništva i jer je to povezano s konzumacijom određenih prava.

pripadaju, rekao je među ostalim hrvatski predsjednik.

Svoju potporu daje i Crkva preko svojih biskupa, čiju poruku *Zvonik* objavljuje (str. 5).

Vojvođanski premijer Bojan Pajtić poručuje: *U Vojvodini se danas nitko ne treba plašiti da se izjasni kao Hrvat, Mađar, Rumunj, Slovak... U Pokrajini se nitko ne treba plašiti ako ne pripada većinskom narodu, ne govori većinskim jezik i ne pripada većinskoj crkvi. Pokrajinska Vlada poduprijet će svaku inicijativu koja pridonosi očuvanju identiteta.*

Kako se izjasnimo, tako će nam biti

Kako rekosmo, rezultati popisa imat će direktni utjecaj na različite segmente društvenoga života svih, pa i manjina. S obzirom da su katolici u Srbiji u manjini, da su u bližoj povijesti imali i vrlo teška iskustva, razumljiv je i strah koji se može čitati u reakcijama ljudi, napose u Srijemu. Za nedavnog posjeta predsjednika Josipovića Hrvatima u Srijemu, srijemski biskup Đuro Gašparović je u Kukujevcima i Šidu ponovio kako je 30.000 do 40.000 Hrvata iz Srijema moralo napustiti svoja ognjišta i kuće i stoga tražio otvorenu podršku kako predsjednika Hrvatske, tako i predsjednika Srbije, te pokrajinskih čelnika, kako bi se narod ohrabrio u nacionalnom i vjerskom izjašnjanju.

Važno je svima nama još jednom posvijestiti kako svi moramo graditi povjerenje među narodima čija je budućnost u europskoj obitelji. Naše izjašnjanje na popisu je dokaz da vjerujemo u sebe i da želimo dati svoj doprinos napretku društva u kojem živimo, da želimo slobodno izjašnjavati svoju vjeru i koristiti se pravima koja su nam zagarantirana.

Poštovani!

Ponosni na povijest, svjesni trenutka i odgovornosti, hrabro posvjedočimo svoju pripadnost vlastitom narodu, jeziku i vjeri u predstojećem popisu stanovništva u Republici Srbiji.

Samo tako ostajemo vjerni sebi, samo tako ostat ćemo svoji na svome i očuvati svoju nacionalnu svijest u okviru demokratske Srbije, čiji smo lojalni građani, i Europe, čiji građani želimo uskoro postati.

Svojim hrabrim izjašnjanjem osnažit ćemo ostvarivanje osobnih, građanskih i manjinskih prava koja nam pripadaju.

dr. sc. Slaven Bačić,
predsjednik Hrvatskoga
nacionalnog vijeća

Prava i slobode, problemi i poteškoće pripadnika manjina nikada nisu problem samo pripadnika manjine. Ako probleme manjina pripadnici većine ne osjećaju, ne vide i ne prepoznaju kao dio svog problema, onda su u društvu veoma ograničene mogućnosti za reprodukciju temeljnih vrijednosti, do kojih je Žigmanovu naročito stalo, a to su vrijednosti slobode, pravde i jednakosti. Ja znam da ću vlastita prava i slobode najbolje i najučinkovitije obraniti tako što ću ustati u obranu drugoga čovjeka kada su njegova prava ugrožena. Ako šutim kada treba govoriti, nitko neće govoriti kada ja dođem na red“, rekao je politolog Pavel Domonji na predstavljanju knjige T. Žigmanova „Osvajanje slobode“ u Subotici..

Nadbiskup Eterović sa svećenicima i laicima

Posljednjega dana boravka u Subotici, u ponedjeljak 29. kolovoza, nadbiskup Nikola Eterović predvodio je na Paliću duhovnu obnovu za svećenike. Susret je započeo molitvom Trećega časa, nakon čega je mons. Eterović održao predavanje o postsinodalnoj apostolskoj pobudnici „Verbum Domini“.

U prvom dijelu predavanja predstavio je encikliku u cjelini, a u drugom dijelu osvrnuo se na neke posebne naglaske u njoj. Napose se zadržao na dijelu koji govori o propovjedničkoj službi svećenika. Susret je završio euharistijskim slavljem koje je predvodio mons. Eterović zajedno s domaćim biskupom **Ivanom Péntesom** i dvadesetak svećenika. Istoga dana navečer mons. Eterović je na „Kršćanskoj tribini grada Subotice“ u Velikoj vijećnici Gradske kuće održao predavanje „Riječ Božja u svagdanjem životu kršćana“. Na početku tribine uglednog gosta okupljenima je predstavio **mons. Andrija Kopilović**, ističući kako nadbiskup Eterović ima vrlo

značajnu ulogu u cjelokupnom životu Katoličke crkve, budući da obnaša službu generalnog tajnika Sinode biskupa u Rimu. U prvom dijelu predavanja nadbiskup Eterović je i tu predstavio dokument „Verbum Domini“, a potom se zadržao na samoj temi svoga predavanja. U zaključku je pozvao više od stotinu sudionika tribine na veću ljubav prema Božjoj riječi jer ona je temelj pojedinca, obitelji i zajednice. Potaknuo je sve da se više druže s Božjom riječi, da danomice čitaju i razmatraju tekstove Svetoga pisma i budu otvoreni poticajima

Duha Svetoga dok čitaju kako bi u Božjoj riječi pronašli nadahnuće za život dostojan čovjeka i za pravi kršćanski život.

Prije tribine nadbiskup Eterović se u pratnji biskupa domaćina i mons. Kopilovića i tajnika biskupije **mr. Mirka Štefkovića** u Gradskoj kući sastao sa subotičkim gradonačelnikom **Sašom Vučinićem**, njegovim zamjenikom **Perom Horvackim** i predsjednikom skupštine grada **Slavkom Paraćem**. U sklopu svog boravka u R. Srbiji mons. Eterović je posjetio apostolskog nuncija u Beogradu **mons. Orlanda Antoninija**, zatim se susreo s beogradskim nadbiskupom **Stanislavom Hočevarem** i njegovim suradnicima. Na putu prema Subotici susreo se s bačkim episkopom **Irinejem** i sa srijemskom biskupom **Đurom Gašparovićem**.

U osvrtu na boravak u Subotici mons. Eterović izrazio je radost što je mogao sudjelovati na proštenju u svetištu Majke Božje na Bunariću. *Bio sam impresioniran sudjelovanjem vjernika u sakramentu pomirenja na bdjenju u subotu. Osjetio sam sklad i ljubav koja vlada među svećenicima i vjernicima premda su različite nacionalnosti. U istom svetištu ste i s braćom pravoslavcima. Sačuvajte tu ljubav i poštovanje jedni prema drugima i obogaćujte se međusobno tim različitostima*, poručio je mons. Eterović. *Drago mi je da sam se susreo i s gradskim poglavarima. Osobito mi je drago što je ovaj grad u svim burama i olujama povijesti u svom grbu uspio sačuvati kršćanske znakove (Blažene Djevice Marije i Sv. Terezije). Nastojte, uz Božju pomoć, nastaviti biti što bolji kršćani i što bolji ljudi da tako dadete svoj doprinos izgradnji društva u kojem će biti više mira i ljubavi*, zaključio je mons. Eterović.

Andrija Anišić

Koncert modernog ansambla za orgulje, timpane i zbor

U subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske, zbor Collegium musicum catholicum priredio je 28. kolovoza vrlo uspješni svečani koncert modernog ansambla za orgulje, timpane i zbor u čast visokom gostu iz Vatikanu, **mons. dr. Nikoli Eteroviću**, i time otvorio slavlje Dana grada Subotice. Na početku koncerta brojnu publiku i ugledne goste pozdravili su i ime organizatora **mons. dr. Andrija Kopilović**, predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost

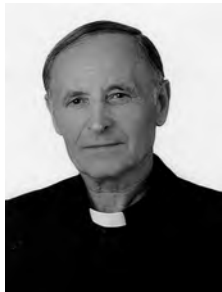
„Ivan Atunović“ te **Ljubica Kiselički**, zamjenica gradonačelnika Subotice.

Zbor je među ostalim izveo djela Anđelka Klobučara, Mate Leščana, Stanislava Prepreka i Anđelka Igreca. Uz zbor su nastupili i solo sopranistica **Alenka Ponjavić** i **mr. Kornelije Vizin** na orguljama, za udaraljkama su bili **Sanela Šukić** i **Stanko Patarčić**, a zborom je ravnao **Miroslav Stantić**.

Odlično sastavljen i vrlo uspješno izveden program koncerta pokazao je veliki napredak zbora koji je izveo vrlo zahtjevne skladbe uz odličnu solisticu Alenku Ponjavić. Ipak, treba istaknuti izvedbu Preprekove Suite za orgulje koju je izveo orguljaš mr. Kornelije Vizin, čiju je glazbenu zrelost i viziju u izvedbi ovog zahtjevnog djela potvrdio i **prof. Đuro Rajković**. /Z. Z./

Novi Sad: József Deman zareden za đakona

U župnoj crkvi Imena Marijina u Novom Sadu, na blagdan Gospe Karmelske, 16. srpnja, subotički biskup Ivan Pénczes zaredio je za stalnoga đakona Józsefa Demana. Suslavili su vicekancelar Attila Zsellér te župni vikar Marijan Vukov.

Na svetoj misi i ređenju bila je prisutna obitelj ređenika kao i bliža rodbina i prijatelji iz Selenče, Petrovaradina, Novog Sada i Osijeka i dio župljana novosadske župe Imena Marijina. Novozaređeni đakon je tijekom mise pričešćivao vjernike, a prije završnog blagoslova je održao kratak prigodan govor u kome je najprije zahvalio Bogu i Gospi za svoj život,

a zatim preuzvišenom dr. Pénczesu na ređenju, kao i svojim najbližima na podršci, a onda se osvrnuo na dosadašnji svoj život iz vjerničkog kuta, dajući osobno svjedočanstvo vjere i ukazujući na Božju providnost i milost u životnim kušnjama. Nakon euharistijskog slavlja, održan je agape u vjeronaučnoj dvorani u Katoličkoj porti.

József Deman rođen je 5. rujna 1942. godine u Selenči od oca Józsefa Demana i majke Ane, rođene Žiška. Pripadnik je slovačkog naroda i jedine slovačke rimokato-

ličke župe Presvetoga Trojstva, na teritoriju današnje Vojvodine, u kojoj je primio sakramente kršćanske inicijacije. Godine 1957., nakon završetka osnovne škole odlazi u Beograd, gdje pohađa srednju poštansku školu, a nakon njenog završetka, 1961. godine se zaposlio u Novom Sadu u pošti, gdje je radio do mirovine 2002. Koncem šezdesetih godina prošloga stoljeća, proboravio je nepune dvije godine među slovačkim salezijancima u Belgiji. Godine 1973. sklopio je sakrament kršćanske ženidbe s **Jerkom Bogner** iz Petrovaradina, praktičnom vjernicom Hrvaticom i pripadnicom rimokatoličke župe Uzvišenja svetog Križa u Petrovaradinu. S njom ima dvoje djece: **Mariju** i **Dominika**, koji kao prosvjetni djelatnici danas žive i rade u Subotici. József je još 1988. upisao studij teologije za laike kod isusovaca na Jordanovcu u Zagrebu. Zbog raspada SFRJ i rata u Hrvatskoj, studij je nastavio na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije gdje je i diplomirao u studenome 1998., stekavši zvanje diplomirani teolog, kateheta. Godinama je pomagao pri Gospinom svetištu u Tekijama, napose tijekom godišnjih hodočašća, a također i pri vikarijatu srijemskom odnedavno ponovno uspostavljene Srijemske biskupije, u Petrovaradinu, kao i pri matičnoj župi njegove supruge. Također je radio i kao vjeroučitelj u znamenitoj Karlovačkoj gimnaziji u od 2008. do 2010. godine.

D. Deman

Proštenje i oproštaj u crkvi na Kelebiji

Vjernici Kelebije proslavili su 15. srpnja svetom misom u crkvi Razlaza apostola župno proštenje, a ujedno su se oprostili i od svog župnika vlč. **Károlya Szungyija**, jer je novim župnikom od 1. kolovoza imenovan vlč. **Csaba Paskó**. Misno slavlje predslavio je isusovac **Árpád Horvát** zajedno s domaćim župnikom.

U svojoj propovijedi, vlč. Árpád istaknuo je da Bog mora biti danas prisutan u našem životu. *Bitno je da nam u dubini duše, u dubini našeg bića Bog bude prisutan kao izvor snage. I kada smo zabrinuti, kada smo strpljivi i ne uzvraćamo za doživljeno zlo, i kada sa znojem radimo. Bog to sve uvažava i ne zaboravlja. Moramo biti ljudi koji Bogu pripadaju*, rekao je propovjednik. Govoreći o župnikovu poslanju, vlč. Árpád rekao je kako Bog svakoga poziva i šalje. *Vlč. Károlya je Gospodin isto tako poslao na Kelebiju. Kao što je poslanje apostola bilo navješćivati Radosnu vijest Isusovu, isto tako u službi vjernika na Kelebiji to je činio i vlč. Károly. Godinama je nadahnjivao ovu zajednicu. Krstio je, vjenčavao puno ljudi*, rekao je propovjednik, zahvaljujući mu što je drugima dopustio vidjeti ga kao običnoga čovjeka, i radosnog ali i umornog i slabog. Načelnik župnog Pastoralnog vijeća **Antal Huber** zahvalio je župniku uz prigodni dar u

ime cijele župne zajednice. **Szilvia Dudás** i **Szabina Szúcs** od župnika su se oprostili prigodnim recitacijama, a kantoricima **Dóra Baranyi** i pjevači svojim su pjevanjem uzveličali misno slavlje, a oproštaj od župnika dirljivijim.

Na kraju svete mise vjernicima se obratio župnik Károly koji je rekao kako tijekom ovih osam godina ne samo da je upoznao, nego je i zavolio vjernike na Kelebiji. *Uvijek mi je bilo zadovoljstvo vršiti službu među vama. Probao sam vjernike održati u jedinstvu, i jačati pobožan život, što mi je prouzrokovalo i grižu savjesti, kad to ponekad nisam mogao u potpunosti ostvariti. Bio sam tu, borio sam se za dobro i uvijek sam cijelu zajednicu imao u vidu. Kao što ste mene prihvatili, prihvatite i svog novog župnika*, rekao je župnik, zahvaljujući posebno **Anni Frányó**, kantoricu Dóri i članovima Pastoralnoga vijeća koji su najveća pokretačka snaga ove zajednice.

s. M. Hermína Kovács

Tribina u Baču o vezama Šokaca

„Veze bačkih Šokaca sa Šokcima Srijema, Bosanske Posavine i Srednje Bosne“ bila je tema Tribine koja je 6. kolovoza održana u Franjevačkom samostanu u Baču, a na kojoj je govorio Ivica Čosić Bukvin iz Vrbanje.

Koristeći građu raznih autora – Matije Evetovića, Ante Sekulića, Sanje Vulić, Marka Samardžije, Josipa Forjana i drugih, Bukvin je obuhvatio sve dodirne točke Hrvata Bačke s Hrvatima Slavonije, Baranje, Srijema, Bosanske Posavine i Srednje Bosne. Od zajedničkog subetničkog, a u prvom redu nacionalnog hrvatskog podrijetla, preko ikavskog govora, pa sve do istih elemenata u tradicijskom odijevanju u ovim krajevima.

Predavač je podsjetio na pisanje Matije Evetovića kako su „Bunjevci i Šokci došli u ove krajeve iz hrvatskih zemalja. Došli su pod vodstvom franjevacaca kao katolici i kao Hrvati“ te potvrdio da je svakome jasno i potpuno dokazano da su Šokci u nacionalnom smislu Hrvati, iako ima nekih „patentiranih historičara i političara koji tvrde protivno“. O vjerskoj pripadnosti Bačke u vrijeme Turaka piše

dr. Sekulić u svome radu „Bačka i Srijem u izvješćima Matije Benlića i Bartola Kašića“, gdje je vidljivo da je i u vrijeme vladavine Turaka na ovom prostoru živio katolički puk i to isti onaj hrvatski, koji je od turskog zauzeća Bosne iz iste iseljavao već skoro dva stoljeća od Benličeva pohoda Bačkoj, kada je on pohodio svoje sunarodnjake. Bukvin se dotaknuo i ikavice koji je uz maternji, hrvatski jezik, zajednički govor svih Šokaca. „Zasigurno ste uočili da je ovaj rad pisan ikavicom uz skoro sva poštivanja tog našeg tj. mog šokačkog govornog okružja koje se sve više gubi, ali sam to napravio namjerno da upozorim na to da je i ikavski govor taj koji nas čini onim što jesmo i povezuje u isti, hrvatski narod. Ali je isti u velikoj opasnosti da nestane u novim globalizacijskim procesima. Sanja Vulić o ikavici ili tzv. „slavonskom dijalektu“ piše „da se taj dijalekt nipošto ne odnosi samo na teritorij Slavonije nego obuhvaća srodne hrvatske arhaične štokavske govore na

prostoru Panonije. Predavač se osvrnuo i na zajedničku nit koja „spaja sve Hrvate Šokce i daje im zajedničku etno sliku – a to je narodna nošnja“, za koju je Josip Forjan u svom radu „Tradicijsko odijevanje Hrvata Šokaca u Srijemu i Bačkoj“ ustanovio velike sličnosti.

Bukvin je na kraju zaključio: „Ne samo da su se veze Hrvata iz Bačke s Hrvatima u međurječju Save i Dunava svodile na ovdje opisano, već je postojala i veoma jaka veza po književnoj strani o čemu piše pok. Juraj Lončarević. Kada govori o Josipu Andriću, koji je u Bukinu rođen a odrastao u Moroviću, i ostalim književnicima kao o Matošu i još ponekim iz te plejade, autor citira Isu Velikanovića koji kaže ‘S Bačkim Hrvatima – Bunjevcima i Šokcima, mi i jesmo isto. Ikavsko narječje, običaji i pjesme, značaj, oblik glave, sve isto.’“

A da budemo svi isti i jedinstveni, da znamo što smo, koji nam je materinski jezik i u koju Crkvu idemo, moramo se IZJASNITI HRABRO na predstojećem popisu pučanstva početkom listopada, rekao je između ostalog direktor NIU „Hrvatska riječ“

Ivan Karan, obraćajući se nazočnima na Tribini. Potom su pročitane pjesme pučkog pjesnika i voditelja dramskog odjela kao i pisca i redatelja drama, Ivana Andrašića iz Sonte, čije su pjesme pisane ikavicom i potvrdile riječi predavača.

U ime organizatora, predsjednica UG „Tragovi Šokaca“ Stanka Čoban, završila je ovu zanimljivu

tribinu citirajući fra Josipa Špehara: „Nikada se naziv Šokac nije smatrao za naciju već se podrazumijeva pod tim zajedničko narječje – ikavica, običaji, mentalitet kao nešto zajedničko unutar hrvatskog naroda. Svako isticanje Šokaca kao posebne etničke grupe je besmislica – nulla nullisima – nitko i ništa. Izdvajanje Šokaca kao posebne grupe znači njihovo nestajanje“.

Ivica Čosić Bukvin iz Vrbanje, istaknuti je politički i kulturni djelatnik svog kraja. Uz aktivnosti na polju etnologije i folkloru, amaterski proučava povijest Vrbanje, a prikupljene dokumente objavio je u oko 18 knjiga, među kojima je i „Šokci u Spačvansko-Bosutkom međurječju“ koju je prije četiri godine predstavio i u Baču. Član je Udruge povjesničara i baštiničara zavičajne starine Slavonije, Baranje i Srijema i još mnogih kulturnih institucija Vrbanje i Vinkovaca.

Stanka Čoban

Proslavljeno župno proštenje u Lemešu

Na blagdan Male Gospe, 8. rujna, svečano je proslavljeno župno proštenje u Svetozaru Miletiću, misnim slavljem koje je predslavio mladomisnik Gabor Drobina zajedno sa župnikom iz Bačkog Brega Davorom Kovačevićem, župnikom iz Telečke Árpádom Pásztorom te domaćim župnikom Antalom Egedijem.

Prigodom ovoga blagdana u selu se ne organiziraju nikakvi kulturni događaji. Središnji i jedini događaj je svečana sveta misa. Unatoč radnom danu crkva je bila puna vjernika,

što još više veseli nisu bili samo mještani nego i gosti iz inozemstva i okolnih mjesta. Iznimna nam je bila čast da je misno slavlje predslavio ovogodišnji mladomisnik, budući da su njegova baka i djed po majci živjeli u Lemešu. Naša crkva ovaj blagdan slavi još od 1753. godine. Tada je bila izgrađena prva crkva. Od tada do danas tri puta je bila dograđivana i proširivana. Današnji oblik je dobila krajem XIX. stoljeća, a veći popravak (mijenjan je krov, skinuta je šindra i stavljen crijep na krov) rađen je 1965 godine. Blizina magistralne i jedne regionalne ceste ugrožava stabilnost objekta. Taj problem bi trebalo riješiti što prije a problem su financije. Nadamo se da će naša zaštitnica Mala Gospa providjeti potrebno i dati nam snage da spomenuti problem riješimo.

Lucija Tošaki

Dani europske baštine u Baču

U drevnom gradu na Mostongi, po kome je Bačka dobila ime, 2. i 3. rujna održana je deveta po redu manifestacija Dani europske baštine.

Kao što je poznato, manifestacija Dani europske baštine održava se svake godine u rujnu, a predstavlja zajednički program Vijeća Europe i Europske komisije, čiji je cilj širokoj javnosti u svim europskim državama približiti i učiniti dostupnim kulturno naslijeđe, a da se pri tome istakne jedinstvo raznolikosti zajedničkog europskog naslijeđa, kao značajne karakteristike europskog identiteta. Ovogodišnja manifestacija započela 2. rujna, mimohodom sudionika Etno sabora od središta grada do tvrđave, s predstavljanjem kratkog programa na platou ispred zgrade općine. Potom je uslijedio nastup dječjih ansambala kulturno-umjetničkih društava Srba, Hrvata, Slovaka, Mađara, Roma, Rumunja i drugih nacionalnih zajednica općine Bač i okoline te gala koncert KUD-a Sonja Marinković iz Novog Sada. Za pohvalu je što je u ovom programu i ove godine sudjelovala dječja folklorna skupina HKUPD-a Matoš iz Plavne. Prvi dan manifestacije završen je koncertom **Zvonka Bogdana**, barda panskog glazbe, kome je tom prigodom predsjednik općine Bač **mr. Tomislav Bogunović** simbolički uručio ključeve grada Bača. U obraćanju publici predsjednik je pozdravio i uglednog gosta iz Republike Hrvatske, gradonačelnika Vukovara **Željka Szabóa**, koji je već više puta posjetio općinu Bač. Istoga dana, u sklopu manifestacije, upriličeno je niz kulturnih događanja. Osobitu pozornost mladih posjetitelja u oba dana privukli su vitezovi

obučeni u replike originalnih viteških nošnji, sličnih onima koje su u srednjem vijeku nosili pravi borci za obraz i čast. Drugi dan manifestacije započeo je u jutarnjim satima memorijalnim odbojkaškim turnirom „Zlatko Rakocija – Čaj“ na SRC Bačka tvrđava, a nastavljen je u franjevačkom samostanu predstavljanjem rezultata rada na slikarstvu u organizaciji Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture. U poslijepodnevnom programu Etno sabora nastupilo je petnaestak domaćih i gostujućih folklornih ansambala starijeg uzrasta. U tom dijelu programa predstavile su se i hrvatske udruge općine Bač: HKUPD Mostonga Bač, HKUPD Matoš Plavna i HKPU Zora Vajska koji su lijepom narodnom nošnjom, pjesmama, plesovima i običajima oduševili publiku. Za ljubitelje sakralne glazbe upriličen je Koncert duhovne glazbe u franjevačkom samostanu, koji je na svoj način nizivom prve skladbe „Primi naš dar, o, Oče naš“ dao svojevrsni karakter cijeloj manifestaciji. U vrlo akustičnoj samostanskoj crkvi Uznesenja BDM publika je uživala u duhovnim skladbama u izvedbi komornog zbora Zvony iz Selenče, te Gradskog zbora Neven iz Bača pod vodstvom **mr. Juraja Suđija**. Predsjednik Bogunović se i ovom prigodom obratio publici te, nakon koncerta, predao ključeve grada i mr. Suđiju, koji je za ovih devet godina, svojom posvećenošću glazbenoj kulturi, uspio sagrađiti i svojevrsnu bačku glazbenu tvrđavu, poput one koja već stoljećima krase ovaj kraj. Organizatori ovogodišnje manifestacije bili su Fond „Stoljeća Bača“, Turistička organizacija općine Bač i KUD Mladost Bač, a pokrovitelji Pokrajinsko tajništvo za kulturu i Općina Bač te Radio Bačka Bač.

Zvonimir Pelajić

Susret u Sonti

Župnu zajednicu sv. Lovre u Sonti posjetila je 31. srpnja s. M. Jasna Crnković iz Družbe sestara Kćeri Milosđa, rodom iz Subotice, a trenutačno svoju službu obavlja u Splitu. Tom se prilikom s. Jasna susrela s djevojkama naše župe.

Na početku sv. mise župnik **Dominik Ralbovsky** pozdravio je gošću koja je i svirala na svetoj misi, a na kraju se obratila vjernicima lijepim i poticajnim riječima. Najprije je predstavila svoju zajednicu, a onda i cilj svojega dolaska. Želi nas sve potaknuti da dobro razmišljamo o svom zvanju i da je jako važno otkriti što Bog očekuje od našega života. Kad otkrijemo pravo zvanje onda ćemo biti i sretni. Poslijepodne je uslijedio susret na kojem se okupilo šesnaest djevojaka, među kojima su bile djevojke 7. razreda osnovne škole ali i srednjoškolkica. Sestru Jasnu na početku susreta pozdravila je katehistica **Kristina Ralbovsky** koja je izrazila radost zbog njenog dolaska. Susret je protekao u dobrom ozračju. Pjevali smo, razgovarali, razmatrali nad Božjom Riječi i doista smo doživjeli kako je lijepo kada je Isus s nama. Susret smo završili u crkvi, gdje smo u tišini srca napisali svoje dojmove na papir i zahvalili Gospodinu za ovaj predivan susret. Sestra Jasna nam je na kraju podijelila dar – križić sa relikvijama njihove utemeljiteljice, Marije Propetog Isusa Petković.

Susret će nam ostati u lijepom sjećanju, a nadamo se da

će nas s. Jasna ubrzo ponovno posjetiti. Neke od sudionica rekly su o susretu sljedeće:

„Ovo je za mene bilo jedno veliko iskustvo. Jučer sam se dvoumila hoću li doći, a sada mi je drago što sam došla.“

„Susret me je potaknuo razmisliti o vlastitom životu i svom zvanju. Neka bude onako kako Bog želi i bit će dobro. Lijepo smo se družili, smijali, upoznali jedni druge i upoznali Isusa.“

„Zahvaljujem na ovom susretu za djevojke, zato što sam veoma oduševljena. Nisam se nadala da će biti nešto veliko i posebno ali ipak bilo je. Oduševljena sam sa s. Jasnom koja je sve ovo organizirala. Saznala sam što zapravo znači prijateljstvo i razmišljala sam o odluci da i ja postanem časna sestra. Naravno, ako je to Božja volja, jer čvrsto vjerujem u Boga i njegova Sina Isusa Krista, jer se on žrtvovao za nas pa i za mene...“ /Djevojke iz župe sv. Lovre/

Peta obljetnica djelovanja vlč. Josipa Štefkovića u Plavni

Na svetoj misi na blagdan Preobraženja Gospodnjeg, 6. kolovoza, okupilo se u crkvi sv. Jakova u Plavni više vjernika no ranijih godina. Jedan od razloga bio je taj što je toga dana, točno prije 5 godina, svoju prvu sv. misu u ovoj crkvi slavio vlč. Josip Štefković. Subotički biskup Ivan Péntzes imenovao ga je 10. srpnja 2006. godine župnikom župe Bač i upraviteljem pripadajućih župa Plavna, Bačko Novo Selo, Tovariševo i Deronje.

Novi je župnik vršio duhovnu preobrazbu, ali istodobno i obnovu svih crkava i pratećih sakralnih objekata u ovome kraju. Svoju prvu sv. misu u Plavni vlč. Josip je slavio 6. kolovoza 2006. godine, upravo na svetkovinu Preobraženja Gospodnjeg, a u svom prvom obraćanju župljanima, moglo se zaključiti da on zapravo u ovoj župi želi biti „primus inter pares“, a to se iz dana u dan sve više i potvrđivalo.

Crkva u Plavni je u ovom razdoblju potpuno obnovljena i renovirana. Upravo se intenzivno radi na oslikavanju zidova, što predstavlja posljednju fazu pred njezinu 200. obljetnicu. U tijeku su i radovi na obnovi sakralnog objekta, koji je nekada činio središnji dio nekadašnje kalvarije na ulazu u selo, a u punom zamahu je i obnova crkve u Bačkom Novom Selu. Kada govorimo o obnovi i o preobraženju, moramo naglasiti spremnost našega župnika da pomogne u svim pozitivnim promjenama ne samo u crkvi, nego i u društvenom i kulturnom životu svih župljana, pa tako i u radu kulturnih udruga u kojima oni sudjeluju. Da nije bilo njega možda bista dr. Andrića u Plavni još ne bi bila na svom starom mjestu, a HKUPD „Matoš“ možda se ne bi niti osnovao. U svakom slučaju „Matošev“ zbor, koji je ujedno i župni, bez podrške vlč. Josipa zasigurno ne bi postojao. Župnikova nazočnost na programima koje priređuju naše udruge djeluje također je poticajno. Upravo dok ovo pišemo vlč. Josip je ugostio jednu skupinu djece i mladih iz Kanjiže,

kojima je pokazao znamenitosti Bača i doveo ih da vide i crkvu sv. Jakova u Plavni. Velika hvala našem župniku Josipu za sve što je za ovih pet godina učinio.

Zvonimir Pelajić

Proslava sv. Jakova u Plavni

Svetkovina sv. Jakova, zaštitnika Plavne, proslavljena je u istoimenoj župnoj crkvi u ponedjeljak, 25. srpnja. Svečanu svetu misu proštenja predslavio je vlč. Dragan Muharem, prefekt sjemeništa Paulinum iz Subotice, u zajedništvu s domaćim župnikom vlč. Josipom Štefkovićem, svećenicima Bačkog dekanata te predstojnikom franjevačkog samostana u Baču, fra Josipom Špeharom. Svetoj misi nazočio je i mjesni paroh o. Goran Artukov.

U crkvi, u kojoj su u punom jeku radovi na oslikavanju i ličenju zidova, okupio se solidni broj župljana i gostiju, a lijep broj svećenika bio je koristan poticaj nazočnim vjernicima iz Plavne i okolice. Vlč. Dragan Muharem upravo je toga dana obilježio drugu obljetnicu svoga svećeništva, a njegovoj Mladjoj misi u Vajskoj prije dvije godine nazočili su i vjernici iz Plavne te ga se mnogi sjećaju i osobno poznaju. U uvodnom dijelu svoje propovijedi vlč. Dragan je govorio o sv. Jakovu i pozvao vjernike da otvore svoja srca i nadahnu se životom i djelom ovog velikog sveca. Govoreći osobito o sv. Jakovu, vlč. Muharem je rekao kako je prvi koji je svoj život dao za Isusa bio upravo sv. Jakov. *On je doista sjeo uz svoga Učitelja u njegovu kraljevstvu, ali tek*

pošto je svima bio poslužitelj i tek pošto je svoj život dao za Isusa. Sveti Jakov nam je uzor jer je svojim životom pokazao kako se postiže ono najdragocjenije, ono za čime svi mi težimo, a to je biti s Bogom, biti u Božjem kraljevstvu. Zato je sv. Jakov zaštitnik hodočasnika, tj. svih onih koji na ovom zemaljskom putu traže Boga. Čovjek postaje velik samo onda ako se ponizi i dopusti Bogu da On bude velik u njegovu životu. Pred nama je danas lik sv. Jakova. Dopustimo da nas on oduševi, neka nas nadahne za svakodnevni kršćanski život i služenje u ljubavi, rekao je, među ostalim vlč. Dragan.

I ove su godine, zaslugom župnika Josipa, župljani bili ugodno iznenađeni radovima na oslikavanju crkve, koje je za-

počeo akademski slikar **Zlatko Tešanić**, a mnogi su od njih prvi puta vidjeli i otkrivene dvije stare slike, od kojih jedna predstavlja sv. Apoloniju a druga sv. Stjepana. Tako će crkva za blagdan Velike Gospe biti već poprilično uljepšana, a na svoju 200. obljetnicu potpuno obnovljena.

Svetu misu je skladnim liturgijskim pjevanjem uljepšao zbor HKUPD-a, „Matoš“, koji je sada već postao i župnim zborom, a obećanje od prije dvije godine, da crkva

bude punija i pjesmom glasnija, ovoga puta je poprilično ispunjeno. To se moglo konstatirati i u nedjelju koja je prethodila proštenju kao i u nedjelju iza njega, koju mnogi u Plavni još uvijek doživljavaju kao čuveni plavanjski kirbaj.

Zvonimir Pelajić

Proštenje sv. Roka

Vjernici župe sv. Roka u Subotici, proslavili su 16. kolovoza svog nebeskog zaštitnika. Slavlje je započelo sv. misom na mađarskom jeziku u 8 sati, nakon koje je započelo klanjanje koje se već godinama prikazuje kao zadovoljština za grijeha pobačaja i kao molitveni vapaj za spas nerođenih.

U 17 sati bila je zajednička molitva pod geslom „Hvalospjev životu“ a u 17,30 sati svečana sveta misa proštenja koju je ove godine predvodio vlč. **Vladimir Sedlak**, grkokatolički župnik u Petrijevcima u R. Hrvatskoj. Bila je to ujedno i proslava Dana trudnica u ovoj župi. Na misu se okupio lijepi broj vjernika i devet bračnih parova koji očekuju dijete sa svojim obiteljima.

U prigodnoj propovijedi, kao oženjeni čovjek koji očekuje dijete, vlč. Sedlak je govorio o poteškoćama koje prate mlade bračne parove na početku njihova bračnog i obitelj-

skog života. Ukazao je na neke probleme u društvu koje bismo također mogli nazvati „bijelom kugom“, uz već uobičajeni problem pobačaj. Naime, društvo se vrlo malo brine za bračne parove koji započinju svijati svoje obiteljsko gnijezdo, a trudnice nailaze na mnoge poteškoće kako na redovitim pregledima a još više prigodom porođaja jer liječnici često od njih traže novac da bi bili uz njih „ako zatreba“. Zato trebamo moliti zagovor sv. Roka da nas oslobodi i od te „kuge“ kako bi se mladi lakše odlučivali za brak i obitelj ali i za veće broj djece u obitelji.

Na kraju svete mise predvoditelj slavlja podijelio je poseban blagoslov ženama koje očekuju dijete prema Obredniku „Blagoslovi“. Ove godine izostalo je slavlje poslije svete mise budući da je dvorištu župe tek zasađena nova trava, ali je župnik pozvao okupljene

da razgledaju obnovljene prostorije župe, vjeronaučne dvorane, podruma kao i samog dvorišta koje je lijepo uređeno.

A. A.

Proštenje sv. Marka Križevčanina

Sedamnaesto po redu proštenje sv. Marka Križevčanina na Hrvatskom Majuru održano je 5. rujna kod „Gabrićevog križa“. Svečanu svetu misu proštenja u nazočnosti lijepog broja vjernika, predvodio je **Lazar Novaković**, župnik iz Đurđina i **Male Bosne**, kojoj pripada i Hrvatski Majur. S njim je suslavio i mons. **Andrija Anišić**, koji je rodnom iz toga mjesta.

Na misi su bili i predstavnici mladeži DSHV-a koja izdaje svoje glasilo pod nazivom „Hrvatski Majur“. Misi su nazočili i **Pero Horvacki**, dogradonačelnik Subotice kao i **Petar Kuntić**, predsjednik DSHV-a i zastupnik u republičkoj Skupštini.

U prigodnom propovijedi župnik je u kratkim crtama podsjetio na životni put sv. Marka ističući osobito njegovu nepokolebivu vjeru koja ga je osnažila da prolije i svoju krv za Krista i njegovo evanđelje. Pozvao je okupljene vjernike – sadašnje i bivše stanovnike Hrvatskog Majura kao i prisutne goste da se odupru suvremenim zamamnostima koje odvlače od Krista i Crkve, ali i da ostanu vjerni svom hrvatskom narodu.

Poslije pričesti **Terezija Nađ Heđeši** pročitala je pjesmu Augusta Šenoae „Oj, budi svoj“. Mladež DSHV-a priredila je za svoje članove i goste druženje poslije mise koje je bilo na salašu obitelji **Gabrić**.

A. A.

Zahvala Institutu „Ivan Antunović“

Iskreno sam i duboko zahvalan Gospodinu Bogu što mi je dao milost te sam doživio stotu obljetnicu župe sv. Marka u Žedniku, gdje sam proživio svoje djetinjstvo i mladost. No, u dubini svoga bića ponukan sam zahvaliti se Naslovu što je u proslavu spomenute obljetnice uključio objavu moga rada o našem dragom selu i žedničkim ljudima.

Uvjeren sam da su tri osobe posebice bile zauzete da knjiga o Žedniku bude tiskom objelodanjena: dr. sc. **Andrija Kopilović**, mr. sc. **Andrija Anišić** i g. **Marinko Piuković**. Ali ističući imena spomenutih osoba nikako ne zaboravljam brojne pomagače i skupljače, koji su svojim radom ugrađivali svoj obol u djelo za koje svi skupa dugujemo zahvalnost Bogu, kralju vjekova i gospodaru vremena i svih dobara kojima nas opskrbljuje.

Uvijek mi manjkaju riječi kad moram izreći zahvalnost, posebice pak ovoga puta. U hodu prema Vječnosti naš dobri Svemogući bilježi i djela kojima veličamo Njegovu Dobrotu i darove. Uvijek je On najdraža nagrada kad koristimo Njegove darove.

Hvala Vam svima s iskrenom željom i molitvom da činite dobra djela, poglavito ljudima naših ravnica.

Vaš

Ante Sekulić
Zagreb, 31. srpnja 2011.

Mnoštvo slavlja u Irigu

Mjesec kolovoz započeli smo ekumenskim ozračjem i to vjenčanjem, 4. kolovoza, kada su u pravoslavnom hramu u Maradiku brak sklopili **Ivana Jurčan** iz Šatrinaca i **Nenad Topić**, pravoslavne vjere. Tom prigodom krštena su i njihova dva sina, a slavlju je uz brojne uzvanike nazočio i župnik **Blaž Zmaić**. Istoga dana poslijepodne, župnik je sa svojim vjernicima hodočastio na Tekije, gdje je sudjelovao u ispovijedanju i večernjoj svetoj misi koju je predvodio srijemski biskup mons. **Đuro Gašparović** zajedno sa svećenicima više biskupija. Isto je bilo i sutradan na blagdan Gospe Snježne, kada smo se okupili na misnom slavlju koje je predslavio beogradski nadbiskup **Stanislav Hočevar** u koncelebraciji sa subotičkim biskupom **Ivanom Péntesom** te domaćim biskupom **Đurom Gašparovićem**.

Na blagdan Preobraženja Gospodnjeg, 6. kolovoza, župnik je u manastirskom hramu Starog Hopova nazočio vjenčanju svoje vjernice **Vesne Viček** iz Šatrinaca s **Vladom Anđićem** iz Iriga, pravoslavne vjere, gdje je uz prigodne darove mladencima održao govor, poželjevši im da im Riječ Božja bude temelj života. Na 19. nedjelju kroz godinu, 7. kolovoza, slavljene su redovite svete mise na župi kao i na dvije pripadajuće filijale uz župnikovo pitanje gdje možemo pronaći Boga. Odgovarajući na to pitanje, župnik je ustvrdio da ga možemo naći u *svakidašnjici, u ljepoti stvorenog, u zadaći a prije svega u ljudima, koji nas susreću. On nas čuje, daruje, izvlači: Bog nas nikad ne napušta.*

U ponedjeljak, 8. kolovoza, služena je sveta misa za pokojnog **Iliju Frerarina** s pozivom *da i mi kao sv. Dominik po našem životu i svjedočenjem učinimo svijet svjetlijim i boljim.*

Na 20. nedjelju kroz godinu, 14. kolovoza, u Vrdniku je prikazana sveta misa za pokojne **Peru** i **Anu Šušak** i **Dragicu Pripuzić** te **Evu Vivod** uz poruku: *Kršćanin, to je naše časno ime. Nudimo li mi pute susreta, mjesta pouke, prostore razgovora bratstvom, toplinom, sa srcem i vremenom?*, upitao je župnik.

I sutradan, 15. kolovoza, blagdan Velike Gospe proslavljen je u Irigu i filijalama. *Jesmo li dostojni ovoga dragog pogleda Božjega? Ako da, onda vjera mijenja život i vjera stvara susret i razgovor. Sve to čini život velikim i tako se riječ Božja rađa u ovom svijetu i slavi Marija*, poručio je župnik.

S posebnom nakanom bake **Viktorije** za sretan porod unuke i zdravlje njezina oca i majke, slavljena je u Irigu sveta misa 18. kolovoza. Szent István kralj, proslavljen je 20. kolovoza na filijali Šatrinaci. Uz brojne goste misu je predslavio i propovijedao na mađarskom jeziku vlč. **Róbert Erhard**, župnik iz Budisave. Poslije je sa župnikom ugošćen u domu obitelji **Őzvegy**. Dan prije, srpski dio sela slavio je svoju slavu Preobraženja. Sutradan, 21. kolovoza, slavljena je samo župna sveta misa u Irigu. Ove godine nismo hodočastili na Bunarić, budući da smo 28. kolovoza u Irigu i Vrdniku prikazali svetu misu za pokojnu **Janju Vukić**. Početkom posljednjega tjedna kolovoza slijedile su sjednice odjeljsko-nastavničkoga vijeća u osnovnoj i srednjoj školi, gdje je nazočio i župnik Blaž. Na kraju mjeseca, 30. kolovoza, u lijepom broju slavimo svetu misu za pokojnu **Evicu Radić**, majku petero djece, kojoj pridružujemo supruga **Mitra**, zatim za **Jovu**, supruga **Radmile**, svi pravoslavne vjere, te njezinu kćerku **Marijanu Madački**, rkt. /f. f./

Proglašeno ekumensko Svetište „Marije Pomoćnice kršćana i duša u čistilištu“

Srijemski biskup, mons. **Đuro Gašparović** predvodio je 2. rujna svečano misno slavlje u romaničko-gotičkoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije na groblju u Moroviću, koja potječe iz XII. stoljeća, te ju proglasio novim marijanskim, ekumenskim Svetištem „Marije Pomoćnice kršćana i duša u čistilištu“ Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije.

Uz mons. Gašparovića koncelebriralo je nekoliko svećenika iz Srijema i Hrvatske, a prisutan je bio i protojerej Pravoslavne crkve u Moroviću, **Milorad Dušanić**. Svećenike i vjernike dočekao je šidski župnik, vlč. **Nikica Bošnjaković** na čiju je inicijativu pokrenuta obnova morovičke crkve te proces proglašenja svetišta. Misno slavlje započelo je procesijom okupljenih vjernika te pozdravnim govorom vlč. Bošnjakovića koji je pojasnio kako ga je na zalaganje za proglašenje ovoga Svetišta potaknuo pokrajnji, tirolski oltar s lijeve strane crkve. Taj oltar prikazuje upravo duše iz čistilišta koje se hvataju za Marijine skute te Bogorodicu mole za izbavljenje iz čistilišnih muka. *Važno je naglasiti da je ovo svetište svih kršćana, ono je ekumensko u svojoj biti jer je Marija Bogorodica, majka svih koji su kršteni u bilo kojoj Crkvi. Stoga, neka iz ove crkve započne jasni i vidljivi ekumenizam, kojega su najbolje upoznali naši pokojni, jer su ugledali lice živoga Boga i shvatili da su svi kršteni „jedno u Kristu*, naglasio je župnik.

U svojoj homiliji biskup Gašparović iznio je povijest Morovića, a potom je Mariju opisao kao uzor poziva, jer svojim primjerom potiče vjernike izići iz uhodanog života i svjedočiti Ljubav Božju koja je postala čovjekom. *Oltar Marije Bogorodice u ovom Svetištu bit će otvoren za sve, potrebno je samo otvoriti svoje srce i vapiti za pokojne, ali i za žive kršćane kojima je nužna smjelost i hrabrost kako bi tvorili živo zajedništvo*, zaključio je svoju homiliju srijemski biskup.

Nakon misnoga slavlja župnik Bošnjaković zahvalio je vjernicima Morovića i Šida te svim mladima iz ovoga i okolnih mjesta koji su pomogli urediti crkvu i prostor oko nje. Posebno je zahvalio vjernicima koji su na crkvu novoga Svetišta postavili svjetleći križ, jedini u Vojvodini. Zahvala je upućena i Ministarstvu vjera i dijaspore Republike Srbije, predsjedniku Mjesne zajednice Morović **Miladinu Piniću**, Eletrovojvodini iz Srijemske Mitrovice, **Miroslavu Nevestiću** iz Čepina, „Šidprojektu“ i ostalim darovateljima. Svečanost je završena pozivom biskupa Gašparovića i župnika Bošnjakovića da ova crkva bude redovito mjesto molitve za pokojne i žive vjernike te da svakog drugog (datuma) u mjesecu okupi veliki broj vjernika iz Općine Šid, Srijema, ali i Hrvatske.

S. Darabašić / M. Kuveždanin

Posjet nadbiskupa Nikole Eterovića Petrovaradinu

U Biskupskom ordinarijatu u Petrovaradinu srijemskog biskupa mons. Đuru Gašparovića pohodio je nadbiskup Nikola Eterović, naslovni biskup Cibalijske (današnjih Vinkovaca), generalni tajnik Sinode biskupa u Rimu, u pratnji vlč. Ivica Ivankovića Radaka i vlč. Mirka Štefkovića, tajnika Subotičke biskupije.

Nakon pohoda crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu 1 i upoznavanja s njezinom poviješću, gosti su se zadržali u bratskom razgovoru. Biskup Gašparović je podsjetio nadbiskupa o proceduri i događanjima prigodom ponovne uspostave drevne Srijemske biskupije 18. lipnja 2008. godine, prikazao je pastoralno djelovanje u Srijemskoj biskupiji i ukazao na konkretnu situaciju s obzirom na život i rad svećenika, redovnika, redovnica i vjernika laika Mjesne Crkve u Srijemu na crkvenom području kao i planove pastoralnih događanja u župama Srijemske biskupije kroz novu pastoralnu godinu. Ujedno je predstavio nadbiskupu i brojčano stanje biskupije koja se proteže na 4.500 km² s granicama: rijeke Sava i Dunav i granica s Republikom Hrvatskom, a koja broji oko 50.000 vjernika katolika, 29 župa, 20 svećenika i 1 redovnik, 15 časnih sestara i 15 vjeroučitelja.

Usljedio je obilazak petrovaradinskih župa i biskupijskog svetišta Majke Božje Tekijske, gdje su biskup Gašparović i Petar Pifat, čuvar Tekija, upoznali ugledne goste s povijesnim hodočasničkim značajem svetišta za vjernike Srijemske biskupije i drugih susjednih biskupija te povezanosti s Republikom Hrvatskom kao i s bogatom višestoljetnom kršćanskom hodočasničkom tradicijom svetišta. Nakon ručka domaćin i gosti su se uputili u obilazak Petrovaradinske tvrđave i drugih kulturnih znamenitosti Petrovaradina.

Nadbiskup Eterović se zanimao kako se u Srijemskoj biskupiji primjenjuju izjave i odluke prošlih biskupskih sinoda u Rimu, posebno na pastoralnom području. Biskup Gašparović je prikazao kako je do sada u Biskupiji praćen i konkretiziran rad sinodalnih zasjedanja u Rimu što će se događati i ubuduće. /Tomislav Mađarević/

Proslavljena Velika Gospa u Zemunu

Kao i svake godine, u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu, 15. kolovoza proslavljen je blagdan Velike Gospe. Prijepodnevu svetu misu predvodio je p. Ivan Cvetković iz zemunskog franjevačkog samostana u koncelebraciji još nekoliko svećenika.

Popodnevno svečano euharistijsko slavlje svakako je imalo poseban značaj za župljane Zemuna. Naime, poslije dužega vremena, svetu misu u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije predvodio je dugogodišnji zemunski župnik, mons. Antun Kolarević. On je, na prepoznatljiv način nagradio župljane iznimno sadržajnom propovijedi, te poručio da Bog želi da svaki kršćanin slijedi primjer Velike Gospe koja je uvijek bila spremna žrtvovati se za potrebe svojih bližnjih i širiti mir gdje god se nalazila. Popodnevno euharistijsko slavlje svojom nazočnošću osobito je uzveličao apostolski nuncij u Beogradu, mons. Orlando Antonini. Ova slavlja svakako je uzveličao Zbor Svete Cecilije, a crkvu su krasili cvjetni aranžmani, djelo ruku sestre Ozane. Prije izlazne pjesme koja je na blagdan Velike Gospe po tradiciji pjesma „Zemunskoj Gospi“, mons. Antonini se obratio vjernicima i tom prigodom izrazio osobito zadovoljstvo što je bio u prilici da u ovoj, kako je rekao, prekrasnoj crkvi, podijeli s njima ugođaj ovog velikog blagdana. Nakon toga mu je sestra Ozana kao znak pažnje i sjećanja na ovaj dan predala sliku s motivom zemunske župne crkve, a dvije djevojčice su uz recitaciju predale bukete cvijeća od kojih je jedan bio namijenjen i preč. Kolareviću. Na samom kraju popodnevne svete mise, domaći župnik, mons. Jozo

Duspara, zahvalio je prvenstveno nunciju što je izrazio želju sa župljanima Zemuna podijeliti radost okupljanja oko lika Blažene Djevice Marije kao i svima koji su na bilo koji način uložili svoje vrijeme ili trud da bi ovaj dan bio proslavljen na ovako ugođan i svečan način.

Danijela Lukinović

Ciril Zajec, salezijanac (1927. – 2011.)

U Beogradu je u 84. godini, 22. srpnja, preminuo don Cyril Zajec, salezijanac. Njegov prijelaz Kristu Kralju dogodio se u nazočnosti beogradskoga nadbiskupa metropolita msgr. Stanislava Hočevara i svećenika koji mu je podijelio sakrament posljednje pomasti i služio za njega redovitu večernju svetu misu s nazočnim vjernicima. Kler i vjernici Beogradske nadbiskupije oprostili su od don Cirila Zajeca svetom misom zadušnicom 25. srpnja, koju je u crkvi sv. Josipa Radnika predslavio beogradski nadbiskup Stanislav zajedno s apostolskim nuncijem u Republici Srbiji msgr. Orlandom Antoninijem, zrenjaninskim biskupom msgr. Lászlóm Nemetom, koji su mu odali počast lijepim riječima za vjerno služenje Crkvi. U ime mužljanske zajednice kao bivšem ravnatelju i revnom ispovjedniku zahvalio je don Janez Jelen, a u ime vjernika od njega se oprostila Zlata Bešić, načelnica župnog Pastoralnoga vijeća. Don Ciril pokopan je u salezijanskoj grobnici 29. srpnja u Ljubljani (Slovenija). Sprovodne obrede predvodio je beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar, a oproštajni govor držao je salezijanski inspektor Alojzije-Slavko Snój.

Ciril Zajec rođen je 5. rujna 1927. godine u Velikom Gaberu (Slovenija). Prve redovničke zavjete položio je 16. kolovoza 1947. u Škrleju, a vječne zavjete 23. listopada 1952. u zagrebačkoj crkvi na Knežiji. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1953. u Ljubljani.

U Ludbregu proslavljen veliki jubilej 600. obljetnice euharistijskog čuda

U jedinom hrvatskom euharistijskom svetištu posvećenom Predragocjenoj Krvi Isusovoj na Svetu nedjelju, 4. rujna, proslavljen je veliki jubilej 600. obljetnice ludbreškog euharistijskog čuda.

Euharistijsko slavlje predvodio je posebni izaslanik pape Benedikta XVI. kardinal Jozef Tomko u koncelebraciji 25 nad/biskupa i oko 160 svećenika. U misi je sudjelovalo više od 80.000 hodočasnika iz svih krajeva Hrvatske i inozemstva, a nazočili su i predstavnici državne vlasti, među kojima i predsjednik republike dr. Ivo Josipović.

Pozdravljajući sve okupljene, osobito kardinala Tomka, izaslanika Svetog Oca, biskup Mrzljak izrazio je zadovoljstvo što zajedno slave veliki ludbreški jubilej. Naglasio je kako Papin izaslanik dolazi iz slovačkog naroda koji se stoljećima, poput hrvatskoga, borio za opstanak i samostalnost, te također stenjao pod komunističkom diktaturom. Dodao je kako dolazi iz biskupije kojoj je sjedište u Košicama, mjestu mučeničke smrti sv. Marka Križevčanina, zaštitnika Varaždinske biskupije.

U propovijedi, koju je uputio na hrvatskom jeziku, kardinal Tomko podsjetio je okupljene na događaj iz 1411. godine čime je započelo čašćenje dragocjene „Relikvije Krvi euharistijskog čuda“, te se osvrnuo na svetu biblijsku povijest presvete Krvi Kristove koja približuje značenje Euharistije i ovoga slavlja. U Euharistiji Isus i danas nudi svoje spasenje za život našega svijeta, za otkupljenje onih koji vjeruju i onih koji još ne vjeruju, kazao je dodavši da Euharistija danas sakramentalno uprisutnjuje dar spasenja u vjerničkom životu.

Na kraju mise kardinal Tomko uputio je poseban apostolski blagoslov pape Benedikta, a slavlje je zaključeno zahvalnim himnom „Tebe Boga hvalimo“ i hrvatskom himnom. /IKA/

Vatikanski novinar objavio novu biografsku knjigu o Papi

„Benedikt XVI.: Njemački Papa“ naziv je biografske knjige na 720 stranica, koju je ovih dana objavio vatikanski novinar Andreas Englisch.

Svaka od dosadašnjih sedam godina Papina pontifikata opisuje se pod karakterističnim naslovima – od „Papa protiv volje“ (2005.), preko „Godina Regensburga“ (2006.) do 2010. – „Papa u oluji“ i 2011. godine u kojoj, prema Englischu, „Benedikt XVI. dolazi k sebi“.

Na svojstveni osoban način Englisch opisuje politiku Svete Stolice, ali također piše o promjeni u svome odnosu prema Josephu Ratzingeru, koji se, kako priznaje, od „pratitelja na udaljenosti“ pretvorio u „osobu vrijednu divljenja“.

Andreas Englisch živi u Rimu od godine 1978. kao dopisnik i kolumnist za njemački „Bild“. Objavio je brojne knjige, prije svega o osobi Ivana Pavla II., kojeg je pratio na njegovim putovanjima. Među ostalima, autor je knjiga: „Ivan Pavao II.“, „Habemus Papam“, i „Čudo Katoličke crkve“. /IKA/

Nijemci se ponose Papom

Velika većina Nijemaca ponosna je što je Papa njihov sunarodnjak. To proizlazi iz ankete zaklade Konrad-Adenauer.

Oko 63 posto ispitanika izražava poštovanje prema Benediktu XVI., što je daleko iznad postotka katoličkog stanovništva u zemlji. I skori Papin dolazak u vlastitu domovinu za mnoge je pozitivan događaj; 44 posto Nijemaca raduje se Papinu pohodu. Među katolicima Papu radosno očekuje 69 posto, te 47 posto protestanata.

Zaklada Konrad-Adenauer u kolovozu je od Agencije za istraživanje tržišta i društva zatražila istraživanje na uzorku od 1000 ispitanika, a postavljana su im pitanja o Papi, vjeri i Crkvi. Rezultati pokazuju opći „pozitivan stav“ prema Papi, čak i ondje gdje se zbog sekularizacije društva očekuju skeptični stavovi prema Benediktu XVI., ističu iz Zaklade. Iznenaduje prihvaćanje Pape kao društvenog autoriteta i u istočnoj Njemačkoj – 55 posto istočnih Nijemaca smatra važnim da se Papa bavi aktualnim problemima.

Među problemima postoji točan redoslijed prioriteta. Većini su posebno važne Papine izjave o pitanjima rata i mira, o siromaštvu trećeg svijeta i o socijalnoj pravdi. Više od 80 posto Nijemaca cijeni Papine poruke o svakoj od tih tema. Po prioritetu za Nijemce su i sljedeća pitanja također bitna: smisao života (63 posto) te zaštita nerođenih (54 posto). /IKA/

Poljski biskupi protiv inicijative Isus „Kralj Poljske“

Poljski biskupi oštro su osudili ideju nazivanja Isusa „Kraljem Poljske“. Svatko tko se priključi toj građanskoj inicijativi bit će isključen iz crkvene zajednice, poručili su poljski biskupi 26. kolovoza, u Varšavi.

Poljska biskupska konferencija na svom je zasjedanju pozdravila odluku krakovskog nadbiskupa kardinala Stanislawa Dziwisza da suspendira svećenika koji se zauzimao za ustoličenje Isusa za Kralja Poljske.

Papa Pio XI. proglasio je 1925. godine Isusa Krista „Kraljem svemira“, navode biskupi u priopćenju. Time se htjelo istaknuti da Kristovo Kraljevstvo „nije od ovoga svijeta“. Još jedno „Kraljevstvo Kristovo“ nije u skladu s učenjem Crkve,

ističu biskupi, navodeći bojazan od nacionalističkog prisvajanja vjere. Generalni tajnik BK biskup Stanislaw Budzik, rekao je da Crkva takve inicijative ne može dalje tolerirati, jer one ugrožavaju jedinstvo Crkve.

Od devedesetih godina prošlog stoljeća udruga „Ruža“, koju je utemeljio bivši isusovac, poziva na ustoličenje Isusa za kralja Poljske. Inicijatori se pozivaju na to da je Majka Božja 1656. godine službeno imenovana „Kraljicom Poljske“. Prošle je godine više od tisuću ljudi okupljenih u Varšavi zahtijevalo imenovanje Isusa „kraljem Poljske“. Već tada Poljska BK jasno se distancirala od te inicijative. /IKA/

796 milijuna ljudi u svijetu ne zna ispravno čitati ili pisati

Diljem svijeta 796 milijuna odraslih osoba ne zna dobro čitati ili pisati, oko 68 milijuna djece ne mogu pohađati školu.

Podaci su to koje je u povodu Međunarodnog dana pismenosti, koji se obilježava 8. rujna, objavila Salezijanska humanitarna organizacija „Mladi jedan svijet“.

Koliko je važno obrazovanje za razvoj zemlje, organizacija pokazuje na primjeru Haitija, gdje je gotovo 50 posto odraslih nepismeno. Čak i prije razornog potresa u siječnju 2010., ta je zemlja, u kojoj tek mali broj ljudi ima mogućnost obrazovanja, postala jedna od najsiromašnijih država svijeta. /IKA/

Beč: Katolička udruga obitelji za zabranu igara na sreću

Katolička udruga obitelji zauzela se za potpunu zabranu takozvanih „malih igara na sreću“ na igraćim automatima u Beču.

„Ti neetički prihodi ne smiju se dalje dopuštati samo zbog toga što se grad ne želi odreći zarade od oko 55 milijuna eura“, ističe u priopćenju 23. kolovoza predsjednica Katoličke udruge obitelji Bečke nadbiskupije Mechtild Lang. Grad Beč ne smije navoditi mlade i odrasle na kockanje i iz

toga izvlačiti profit, ističe Lang. Prema trenutnom nacrtu zakona, kako prenosi Austrijska tiskovna agencija, na 600 stanovnika dopušten je po jedan kockarski aparat. Uređaji bi trebali biti smješteni u automatski klubovima s po ukupno 50 automata. /IKA/

Kardinal Schönborn poziva svećenike na jedinstvo

Bečki nadbiskup kardinal Cristoph Schönborn pozivom na jedinstvo odgovorio je na inicijativu „poziv na neposluh“ nekih austrijskih svećenika koji se ne slažu s teologijom i crkvenom stegom.

Kardinal, priznati svjetski teolog, na više je načina odgovorio na inicijativu „poziv na neposluh“ objavljen 19. lipnja koji je potpisalo više od tri stotine austrijskih katoličkih svećenika. U proglasu svećenici pozivaju na neposluh jer Papa i biskupi nisu prihvatili njihove zahtjeve, među kojima su re-

đenje žena, ređenje oženjenih u latinskoj Crkvi, pričešćivanje rastavljenih te mogućnost da laici vode župe.

Kardinal je u više intervjuua objasnio da je „poziv na neposluh“ protiv legitime crkvene hi-

erarhije ne samo neopravdan nego je i povod sablažnjavanju katolika. Brojni se radnici pitaju kako je moguće da Crkva nagovara na širenje i primjenu neposluha, jer znaju da bi odmah ostali bez posla kad bi na radnom mjestu pokrenuli sličnu inicijativu, istaknuo je kardinal u pismu promicateljima pothvata. Nije uvijek potrebno slagati se sa svim crkvenim odlukama, posebno glede crkvene stege, čak je u nekim slučajevima dopušteno odlučiti drukčije, priznao je kardinal. Ali, kada Papa ponavlja jasne odrednice, pozivajući se na važeći nauk – primjerice glede službi – onda poziv na neposluh doводи u pitanje svekoliko crkveno zajedništvo. U konačnici svaki svećenik, kao i svi mi, mora odlučiti želi li nastaviti hod zajedno s Papom, biskupom i Crkvom ili ne želi. Zacijelo je teško odreći se nekih ideja i perspektiva, ali onaj tko proglašava ništavnim načelo poslušnosti raskida jedinstvo, izjavio je kardinal.

Kardinal Schönborn upozorava promicatelje pothvata „Pfarrer-Initiative“ na njihova proturječja u „programu neposluha“, primjerice slavljenje euharistije bez svećenika i na neprihvatljivu definiciju „liturgijskih festivala“. Već sam gotovo dvadeset godina biskup. Zadaća je biskupa jedinstvo: jedinstvo u vlastitoj biskupiji, jedinstvo s Papom, jedinstvo s Crkvom. S velikom radošću prihvaćam tu zadaću. Doživljam vrlo lijepih trenutaka, ali i trenutaka bolnih rana, a jedna od tih je „poziv na neposluh“, zaključio je kardinal Schönborn pozivajući na jedinstvo koje je Krist molio od Oca i za koje je bio spreman žrtvovati svoj život. /IKA, RV/

IZDANJA

Papa Hrvatima

Svi Papini govori. Zagreb, 4.-5. lipnja 2011.

Put ljubavi

Roman Richarda Greena nadahnut kršćanskim vrijednostima nakladničke kuće Izvor.

Pripremnica za prvu ispovijed i pričest

Novo izdanje Glasa Koncila

Sve o anđelima

Knjigu Paula O'Sullivan objavo Verbum

Znakovi života

Tumačenje katoličkih vjerovanja, pobožnosti i običaja u izdanju Verbuma

19. rujna

Albert - jeruzalemski patrijarh

(+ 14. rujna 1214.)

- Svetac grofovskog podrijetla ● kanonik ● biskup ● promicao obrazovanje ●
- mirio gradove ● posredovao između pape i vladara ● pisac statuta za redovničke zajednice ●
- jeruzalemski patrijarh ● izmirio križare ●

Albert je rođen u grofovskoj obitelji polovicom 12. stoljeća u mjestu Castel Gualtieri bei Guastalla u Italiji. Stupio je u kanonički red, te je 1180. godine postao priorom samostana Svetoga Križa u Mortari. Od 1184. godine stoji na čelu biskupije u gradu Bobbio. Godinu dana kasnije je preuzeo biskupiju u gradu Vercelli, gdje je biskupovao 20 godina. Stega je u njegovoj biskupiji posebno porasla poslije biskupijske sinode, koju je sazvao 1191. godine. Albert je promicao kulturu u svojoj katedrali, pa je odredio da među kanonicima trebaju biti tri učitelja, koji će bez novčane nagrade predavati: jedan teologiju, drugi jezične znanosti, a treći pisanje. I u političkom smislu je bio vrlo aktivan. Nastupio je kao posrednik između pape Klementa III. i Fridricha Barbarosse. Kad je Henrik VI. stupio na prijestol, uzeo je pod svoje crkvene posjede u Vercelliju, a Alberta je promaknuo u državnog kneza. Po naređenju pape Inocenta III. Albert je 1194. godine nastupio kao miritelj gradova Milana i Pavije, a 1199. nastupa u istoj ulozi između gradova Parme i Piacenze. Za kanonike u mjestu Biella Albert je 1194. godine sastavio statute. Zauzeo se i za jednu skupinu vjernika koji su sebe zvali humiliati. Ta se zajednica razvila u sjevernoj Italiji, a još nije imala papinsko odobrenje. Papa Inocent III. je u tu svrhu osnovao jedno povjerenstvo u koju je ušao Albert i još dva cistercijska opata. To je povjerenstvo imalo proučiti pravila za tu zajednicu. Humiliati su izložili svoje prijedloge, koje je povjerenstvo složilo u pravila. Nakon što su ta pravila proučili članovi povjerenstva, proučila ih je i skupina kardinala i sam papa, te ih je 1201. godine odobrio.

Jeruzalemski patrijarh

Kad se kardinal Soffredo, palestinski legat, odrekao svoje službe, kanonici Svetoga Groba su izabrali Alberta za latinskog jeruzalemskog patrijarha. Ti su kanonici bili mahom Francuzi i Talijani, koji su dobro poznavali europske prelate, pa su se upravo zato opredijelili za Alberta. Kako je Albertov izbor prihvatio i jeruzalemski kralj i an-

tiohijski patrijarh, papa Inocent III. ga je postavio jeruzalemskim patrijarhom. Godine 1205. Albert je dobio nadbiskupski palij, a imenovan je na četiri godine i papinskim legatom u Svetoj Zemlji.

Zauzeo se za pustinjake na Karmelu

Čitamo, da je sveti Albert kao jeruzalemski patrijarh preuzeo i staranje nad pustinjacima na gori Karmelu. Tamo je nastao pustinjački red Blažene Djevice Marije još u 12. stoljeću za vrijeme križarskih ratova. Ti su redovnici živjeli kao pustinjaci na prelijepom karmelskom gorju. Riječ Karmel znači na hebrejskom cvatući vrt, cvatući vinograd. Na način kako je prije 2000 godina ovdje živio prorok Ilija, željeli su i pobožni hodočasnici iz Europe tu provoditi život molitve i kontemplacije po primjeru svetoga Ilije. Znajući, kako je sveti Albert sastavio više različitih redovničkih pravila, tadašnji general karmelićana, sveti Brokardo ga je zamolio da i za karmelićane napiše pravilo. Sveti je Albert prihvatio tu zadaću, te je napisao pravilo karmelskoga reda. Prvotno Pravilo za braću na gori Karmelu sastavio je 1209. godine sveti Albert. Godine 1210. pustinjaci na Karmelu su od svetog Alberta dobili Pravilo koje će biti putokaz njihova zahtjevnog načina života. Papa Honorije III. je 1222. godine

službeno prihvatio i potvrdio to Pravilo. Nakon dolaska Saracena u Svetu Zemlju, „Braća naše drage Gospe“, kako se nazivaju, moraju napustiti Karmel i zaputiti se u Europu gdje se prilagođuju životu prosjačkih redova onog doba.

Uspješan miritelj i posrednik

Sveti Albert je dobio dopuštenje da kod vjernika i hodočasnika sabire novac u korist križarskih pohoda. Albert je zatim prvih mjeseci 1206. godine jednom flotom iz Đenove doplovio u Svetu Zemlju te se nastanio u današnjem gradu Akko. Taj je grad imao doduše svoga biskupa, ali Albert se nije mogao nastaniti u Jeruzalemu. Budući da je grad od 1187. godine bio u rukama muslimana, prvotna zadaća nadbiskupa je bila da među vođama križarskih pohoda izgradi slogu. On je 3. listopada 1210. godine okrunio novoga jeruzalemskog kralja. Albertu je pošlo za rukom izmiriti sve križarske knezove zajedno s kraljem. Albert je trebao isposlovati oslobođenje antiohijskog patrijarha Petra kod grofa od Tripolisa. Posredovao je kod egipatskog sultana oko razmjene zarobljenika. Albert je poslao legate i u Damask tamošnjem sultanu, da pregovaraju oko mira u Svetoj zemlji. Albertovi politički i crkveni zahvati su nailazili na svestranu podršku pape Inocenta III. Papa je visoko cijenio Albertove sposobnosti, a to što cijela Sveta zemlja nije pala pod muhamedansku vlast bila je Albertova zasluga. Alberta je 19. travnja 1213. godine Papa pozvao na sabor koji se imao održati u Rimu 1215. godine. To je bila prilika da se ugovore pregovori o problemima križarskih pohoda. Jeruzalemski patrijarh nije mogao otići u Rim.

Albert se časti kao mučenik. Za vrijeme svečanog ophoda na dan 14. rujna 1214. godine ubio ga je nadstojnik bolnice Duha Svetoga zato što ga je Albert zbog lošeg ponašanja prekorio i premjestio. Njegov su spomendan karmelićani počeli slaviti 8. travnja 1504. godine, da bi se to slavlje prekinulo 1574. godine, a od 1609. godine je opet uveden njegov spomendan. Danas se slavi 17. rujna.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić

Savjest objektivni čovjekov sudac

Piše: o. Ante Stantić, OCD

Brojna su mjesta u Geradovim propovijedima i rukopisima u kojima govori o čovjekovoj savjesti i o sastavnicama ispravne čovjekove i kršćanine savjesti. Jednako tako na mnogo mjesta u svojim rukopisima piše o „liječanju savjesti“ ako je nešto učinjeno protiv ispravne savjesti.

Savjest, prema ocu Gerardu, je svjedok o: Stanju čovjekove duše jer svjedoči o svakom čovjekovom djelu i ponašanju. Kršćaninova savjest po sebi „nikada ne vara i ne sudi krivo“¹. Istina je, doduše, da se i čovjeku kršćaninu, obilježenom posljedicama „istočnoga grijeha“, dogodi da upadne u pogreške koje opterećuju njegovu savjest. U takvom slučaju je moralna kršćaninova obveza savjest „čistiti“ ako je: „Zlo protiv savjesti svojevoljno učinjeno“². Zlo pak protiv savjesti svojevoljno učinjeno treba „liječiti istinom, poniznošću i upiranjem pogleda na Isusa i ugađanjem Isusu“³.

Kada razmišljamo i povezujemo elemente koji, prema sluzi Božjem, ulaze u formiranje kršćanske savjesti, ili u njezino „liječanje“, otkrivamo da je prema njemu posebno obilježje kršćanske savjesti u tome što su „poniznost“, koja je sinonim moralne slobode i „ugađanje Isusu“, u samim temeljima njegove definicije savjesti i da su „poniznost i ugađanje Isusu“, u isto vrijeme sredstva za „liječanje“ savjesti ako je nešto učinjeno protiv savjesti.

Kako već dosta znamo po brojnim prikazima u *Zvoniku* o Geradovim razmišljanjima o kršćanskoj duhovnosti koju crpi iz djela velikih učitelja Crkve, „Velike“ i „Male“ Terezije i Ivana od Križa, možemo zaključiti da je njegov stav u „njegovanju“ ili u „liječanju kršćanske savjesti“ neprestana borba „protiv svijeta, tijela i đavla“ koju borbu, kako nam je već poznato, spominje u nastupnoj propovijedi u Somboru 1904. godine. U borbi oko ispravne savjesti osobito je važna „poniznost“ to jest sloboda od sebe-

ljublja. „Sloboda od sebeljublja“ ne se može zadobiti bez „upiranja pogleda na Isusa i ugađanja Isusu“, a „upiranje pogleda“ i „ugađanje“ Isusu očituju se u dinamizmu bogoslovnih kreposti: vjere, ufanja i ljubavi! Samo je tada savjest „Pravi prorok jer nije sebična i ne razdire dušu“⁴.

Kršćanska savjet dakle nije neka „taktika“ ili „politika“, „taktiziranje“ i „snalaženje“, kroz koje se potkrada ljudska sebičnost, u kojoj nema mjesta za „upiranje pogleda na Isusa da bi mu ugodili“. „Upiranje pogleda na Isusa“ je isto što i dinamizam vjere, ufanja i ljubavi, koji „čuva dušu od svijeta, đavla i tijela“. Stoga nam je lako razumjeti da izgrađena kršćanska savjet „nikada ne vara“, jamačno zato što „gleda i ugađa Isusu“ po bogoslovnim krepostima vjere, ufanja i ljubavi!

Kad kršćanin svoju savjest izgrađuje po sastavnicama koje o. Gerard nabraja u svojim rukopisima, izgrađuje sebe ne samo kao kršćanina nego također ostvaruje sebe i postaje zreo i izgrađen čovjek, koji posjeduje karakter, značaj, po kojem zadobiva osjećaj sigurnosti, vedrine, jer mu: „Savjest svjedoči da je dosta bogat kad mu je duša čista“. Kada je savjest izgrađena na spomenutim temeljima, „Ona nikada ne vara, nikada ne sudi krivo... jer posjeduje sklad između sila i darova tijela i duše. Mirnu savjest, čistu od grijeha i sebičnosti. Značaj, koji je rezultat izgrađene savjesti, istina je po kojoj čovjek ne živi samo u istini nego je postojan u svojim stavovima pa makar bio na smrt osuđen“⁵. Savjest je tada „pravi prorok jer nije sebična jer sebičnost je vuk koji razdire dušu“⁶.

Tko bi mogao poreći da pojam i dinamizam izgradnje savjesti, što otkrivamo u rukopisima oca Gerarda, nije aktualan i u ovo naše doba obilježenog sekularizacijom i globalizacijom? Spomenute ideologije, zajedno s drugima, nameću se suvremenom svijetu. One izobličuju čovjekovu sa-

vjest i stvaraju u njoj sve veću i veću prazninu jer sve više i više potiskuju Boga, Isusa Krista, iz čovjekove svijesti. Pružaju prostor čovjekovom sebeljublju. Civilizacija koja se po tim kretanjima stvara sve više odbacuje ono što je kršćanska civilizacija pozitivnoga namrla svijetu. Kao posljedica takvog trenda u svijetu je oblik „zbuđenosti“, porast sebičnosti, izrabljivanje čovjeka po čovjeku. Gubi se veza s transcendentnim Bogom. Stoga izostaje jedna važna sastavnica objektivnog razmišljanja i osmišljavanja života. Čovjek se osjeća osamljenim, ostavljenim samome sebi. Čovjek gubi povjerenje u svoga bližnjega. Teško nalazi smisao svome životu zbog poljuljanih temelja savjesti.

Važna je stoga poruka o. Gerarda koji nam poručuje po svojoj definiciji savjesti, da smo pozvani otkrivati objektivne temelje savjesti, „liječiti“ savjest, „ugađanjem Isusu Kristu“ ako nismo po savjesti postupali. Također kaže da u samoći i pustoši u koje nas žele uvući razne ideologije suvremenog društva, probudimo u sebi vapaj duše koji je davno izrekao sv. Augustin i njime uskladimo svoje ponašanje: „Nemirno je naše srce dok se ne smiri u Bogu“! „Smirenje u Bogu“, poručuje sluga Božji, nalazi se u izgrađivanju ili liječenju savjesti, „upiranjem pogleda na Isusa Krista“. To je po njemu put, kojim ako hodamo, uspjeh ćemo se othrvati „praznini“, sebeljublju, u koju nas uvlače kretanja u svijetu koja se zovu „sekularizacija“, „globalizacija“ i tome slično, jer se po njima prekida odnos s transcendentnim Bogom i njegovim Sinom Isusom Kristom! Prekid pak s transcendentnim Bogom otvara putove sebeljublju koje izrabljuje čovjeka po čovjeku.

¹ Propovijed 1911. g.² Razg. s Isusom, 004060.³ Ondje.⁴ BM 004364.⁵ Propovijed 1911. godine, Th. p. 002945.⁶ BM 004364.

18. 09. 2011.

25. nedjelja kroz godinu

Iz 55,6-9;
Fil 1,20c-24. 27a;
Mt 20,1-16a

Isus nam u današnjem evanđelju objavljuje koliko je njegova logika različita od naše i koliko je nadilazi.

U njegovu vinogradu ima mjesta za sve i svaki čas može biti onaj pravi. Svaka naša životna situacija treba nam biti poput vinograda koji nam je povjeren da ga obrađujemo i dovedemo u stanje da može donijeti što više roda. To nam je činiti ne zato da se, ponosno zadovoljni samima sobom i vlastitim rezultatima, zatvorimo u svoj ego, nego da se po plodovima prepoznamo pravim misionarima, koji su poslani na „svim granicama naše povijesti“ naviještati i svjedočiti da su otkrili izvor pravoga Života.

Prepoznamo se radnicima koji su prihvatili poziv u rani jutarnji sat. Nikad ne znamo koje nam je pozive Gospodin još namijenio, možda za naš posljednji sat, za predvečerje našega života. Prepoznati se pozvanima na spasenje znači staviti se na raspolaganje i prihvatiti svaki Gospodnji poziv, pa čak i onaj manje zahvalan, ili čak težak i bolan, ali uvijek svjesni da želimo vršiti njegovu volju.

25. 09. 2011.

26. nedjelja kroz godinu

Ez 18,25-28;
Fil 2,1-11;
Mt 21,28-32

Poruke kojima se zaključuju evanđelja ove i sljedeće nedjelje otkriva širinu značenja Isusova govora: *Zato će se – kažem vam – oduzeti od vas kraljevstvo Božje i dat će se narodu koji donosi njegove plodove* (Mt 21,43).

Isus je postavio sljedeći problem: *Tko je ustvari istinski adresat obećanja, istinski vjernik?* Prispodoba o dva sina se također treba čitati u svjetlu ove problematike.

Događa se da Bogu vrlo lako kažemo svoje *da*, a da ono ipak ne dopire do dubine našega bića i volje Očeve. Za istinski pristanak Božjoj volji potrebno je nutarnje sazrijevanje u svjetlu one poslušnosti, koja je plod dubokog osobnog obraćenja. Svako drugo *da* ne dotiče korijene našega bića, te onda niti ne može utjecati na promjene našeg konkretnog načina života.

Sukladno ovoj tvrdnji, istina je da oni koji su odlučili slijediti Isusa, čak iako se još nisu uspjeli izvući iz svojih neurednih načina življenja, ali su svoje odluke donijeli iskreno i trude se da im ostanu vjerni, bit će spašeni i bit će im pružena prednost u kraljevstvu nebeskom.

Ova prispodoba nam pojašnjava koliko je pred svima nama opasnost da, u prividnoj privrženosti, koja može potrajati i cijeloga svoga života, možemo sudjelovati na liturgijama i crkvenim aktivnostima, bez da ikada uistinu postanemo pravi obraćeni kršćani.

2. 10. 2011.

27. nedjelja kroz godinu

Iz 5,1-7;
Fil 4,6-9;
Mt 21,33-43

Prispodoba o vinogradarima ubojicama je toliko realna, da je možemo čak prepoznati u određenim događajima našega vremena. Ubojstvo je u ovom slučaju vrhunac stalne nevjernosti, koja prikriva nezahvalnost. Radi se ovdje o povijesti čovječanstva, o povijesti svakog čovjeka s njegovim granicama, nepravdama, škrtostima, ambicijama... Često su to reakcije na dobro koje dobivamo od naših bližnjih, pa i na ona dobra koja nam sam Gospodin daje.

Loši smo upravitelji odnosno vinogradari ako mislimo da smo gospodari onoga što nam je povjeren i da s time možemo činiti što nam je volja. Možda u toj nadutosti čak poželimo drugima zabraniti mogućnost ulaska u kraljevstvo, jer ih smatramo nedostojnima. Božji stavovi su u ovome u potpunosti drugačiji od naših. On nas ljubi, ali ne može prihvatiti da se ne hranimo onim kruhom koji nam On sam nudi, a još manje ako čak i drugima branimo da se njime hrane. Upravo kad se osjećamo sigurnima i smatramo kako posjedujemo plodove kraljevstva, možemo ostati bez njih ukoliko ih smatramo svojim ekskluzivnim vlasništvom na koje drugi nemaju pravo. Gospodin svima nudi spasenje.

Krista smo pozvani otkriti i doživljavati poput zaglavnog kamena građevine od živog kamenja, a to je Crkva. Krštenjem smo i mi u nju ugrađeni. Naše donošenje plodova stoga pridonosi svima, a sigurnost u tomu nam daje zajednica, u kojoj nalazimo oslonac i usmjerenje.

9. 10. 2011.

28. nedjelja kroz godinu

Iz 25,6-10;
Fil 4,12-14. 19-20;
Mt 22,1-14

Kako Crkva, Kristova zaručnica, može ljudima našega vremena i ovog razkršćanjenog društva predstaviti nevjerovatan Očev poziv na svadbu svoga Sina? Kako dovesti za gozbeni stol *izvrsna vina, od pretiline sočne, od vina staložena* jedno društvo koje je prividno bez apetita i okusa za sve nadnaravno? Ovaj složeni zadatak cijele Crkve – nova evangelizacija – treba zaokupljati sve nas, sinove i kćeri novog Božjeg naroda. Ta zadaća zadire duboko u srž našega života i života ovoga svijeta.

Uvijek će biti aktualno naviještati taj poziv novim žarom, novim metodama i izričajima. Neki od onih koji naviještaju taj poziv na svadbu će možda biti maltretirani, pa čak i ubijeni. Bit će onih koji će odbiti taj poziv. Ne treba tomu pridavati veliku važnost. Puno je onih kojima s uvjerenjem trebamo navijestiti da mi sami idemo na tu gozbu, jer je Kristov poziv dopro sve do nas, a spoznali smo što sve odaziv na taj poziv donosi. Dovoljno je znati da možemo sve u onomu koji nas jača.

Teška i obvezujuća Riječ

Piše: Željka Zelić

Biblija i Riječ

U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše u Boga, i Riječ bijaše Bog. Ona bijaše u početku u Boga. Sve postade po njoj i bez nje ne postade ništa. Svemu što postade u njoj bijaše život, i život bijaše ljudima svjetlo; i svjetlo u tami svijetli i tama ga ne obuze. (Iv 1,1-5)

U gore spomenutom biblijskom izričaju, kad se kaže Riječ misli se na Krista. No, koliko je u nama snažna ta Riječ, odnosno Krist, i može li od nje i u nama i oko nas nastati jedan takav harmonični, predivni svijet, kao što je ovaj stvoren od Boga u kojemu živimo?

Biblijski tekstovi obiluju primjerima izgovorenih riječi, danih obećanja iskazanih u formi sklapanja saveza između Boga i ljudi. Već na početku, iz Knjige postanka jasno je što se zapravo dogodilo onoga trenutka kad je čovjek izigrao Božje povjerenje darovane mu slobode i svega stvorenoga što ga je okruživalo. Sagriješivši i prekršivši obećanje, *Jahve, Bog, istjera ga iz vrta edenskoga da obrađuje zemlju iz koje je i uzet. Istjera, dakle, čovjeka i nastani ga istočno od vrta edenskog, pa postavi kerubine i plameni mač koji se svjetlucau – da straže nad stazom koja vodi k stablu života. (Post 3,23-24)*

U nekim prošlim vremenima, a tako bi trebalo biti i danas, riječ je bila jednaka vrijednosti i vrjednovanju jednoga čovjeka. Održati riječ značilo je prije svega biti čovjek. Zbog riječi su ljudi ratovali. Međutim, danas smo svjedoci urušavanja temeljnih vrijednosti na svim razinama, a najteže je, a to je razlog i svakog drugog ljudskog pada, kada se vrijednosti koje bi trebale biti temelj jednoga odnosa, polako počnu urušavati. Snagu riječi očituje i izvješće o rimskom satniku koji traži od Isusa ozdravljenje svojega sluga. On je izgovorio, a mi i dan danas te riječi ponavljamo prije svete pričesti: *Gospodine, nisam dostojan da uniđem pod krov moj. Nego samo reci Riječ i ozdravit će duša moja.* Riječ, dakle, ima snagu ozdravljenja, isto onako kao što može razboljeti drugoga ogovorom, klevetom i

traženjem u drugom onoga što nije dobro, istjerivanja pravde ondje gdje ona nije narušena, neprestanom traženju krivca ondje gdje ga nema...

Koliko je današnji čovjek uistinu spreman upiti i živjeti Kristove riječi? Mnogi će reći kako Crkva treba shvatiti da ljudi danas žive u drugim vremenima i da treba korjenitu promjenu. No, može li se i treba li se Božja riječ osuvremeniti ili su Božje riječi nepromjenjiva konstanta. Ne vjerujem da je ljudima u nekim davnim prošlim vremenima, ili onima na samim počecima kršćanstva, bilo puno lakše nasljedovati Kristove Riječi nego nama danas. Pitanje je koliko smo mi kao kršćani spremni javno, Riječju posvjedočiti svoju pripadnost Kristovoj Crkvi? Koliko je u nama snažna riječ razvidno je iz našega djelovanja i odnosa prema drugim ljudima. Ako je Božja Riječ u nama mrtva, takva su i naša djela i odnos prema drugim ljudima. Tumačeći prispodobu o sijaču, Isus govori: *Sijač sije Riječ. Oni uz put, gdje je Riječ posijana, jesu oni kojima, netom čuju, odmah dolazi Sotona i odnosi Riječ u njih posijanu. Zasijani na tlo kamenito jesu oni koji kad čuju Riječ, odmah je s radošću prime, ali nemaju u sebi korijena, nego su nestalni: kad nastane nevolja ili progonstvo zbog Riječi, odmah se sablazne. A drugi su oni u trnje zasi-*

jani. To su oni koji poslušaju Riječ, ali nadošle brige vremenite, zavodljivost bogatstva i ostale požude uguše Riječ te ona ostane bez ploda. A zasijani na dobru zemlju jesu oni koji čuju i prime Riječ te urode: tridesetstruko, šezdesetstruko, stostruko. (Mk 4,14-20)

Drugi nas, dakle, neće prepoznati samo po riječima, već i po plodovima koje ta Riječ u nama i po nama donosi. Iz tog proizlazi da je danas puno više onih koji govore i uvijek imaju što za reći, ali unatoč tomu njihova je riječ mrtva, jer ne donosi ploda. To je riječ pisana malim slovom „r“, jer ta i takva riječ ne svijetli u tami. Nerijetko se događa da su u prvim redovima i da danas prosperiraju upravo oni koji znaju dobro prodati svoju riječ, ali kad ju treba primijeniti u konkretnim slučajevima, posao obično obavljaju tihi i marljivi pojedinci i skupine koje se ne vidi i ne čuje u javnosti. Dobra retorika često postaje demagoška. Pojedini retoričari današnjice uspijevaju svojom moći uvjeravanja uza se privući mase, često ih obmanjujući i odvođeci ih na krive putove. Nažalost, ni Crkva nije imuna na takve ljude, jer i u crkvenim redovima ima kukolja i onih čija je retorika naizgled savršena, a u svojoj biti trula. Nakana joj nije obraniti Riječ već izvrtanjem riječi domoći se cilja. Ne čudi stoga da ljudi današnjice „spas“

Tema

pronalaze kod lažnih proroka koji dobro upakiranu riječ uspješno prodaju.

O važnosti obećane Riječi u Bibliji možemo naći puno primjera i utkati ih u naše biće i na taj način potvrditi da živimo po evanđeoskoj Riječi, da smo nasljednici vjere naših otaca. Oni su vjerovali kada je Bog poslije potopa preko neba postavio dugu kako bi podsjećala na taj događaj, da će Izbavitelj doći kako je obećao... I došao je. Tako i mi vjerujemo da će On ponovno doći, kao što je obećao poslije svoga uznesenja. Jer sve što je u Bibliji rečeno, to se i dogodilo. To je pak riječ pisana velikim slovom „R“.

Obećanje i dana riječ

Što danas znači dana/obećana riječ? Ako biblijske riječi shvatimo jednoznačno, postaje jasno da su mnoge od njih u našem vremenu odavno devalvirale. Živimo u tami, u tami riječi koja više nema onu moć i onu snagu kakvu je imala na početku. Malo je riječi koje pamtimo i na koje se pozivamo, a još je manje onih po kojima živimo. Čini se da danas više nije važna kakvoća već količina izgovorenih riječi. Riječ nam sve manje služi za izgradnju, sve više na vlastitu i tuđu propast. Postalo je važno domoći se važne infor-

macije, potom ju dobro plasirati ili čak što više „prodati“. Koliko je danas aktualno dano obećanje, čuvanje povjerenih riječi svjedoče i brojni skandali u političkom, kulturnom pa i crkvenom životu, kada je bitno tko je što prvi saznao i kada „strogo čuvane i povjerljive informacije“ zahvaljujući nepovjerljivim pojedincima najedanput postaju „javna tajna“ o kojima ljudi govore, dodajući pri tom svatko po nešto svoje. Na početku izgovorena riječ u tajnosti i povjerenju postaje riječ podsmijeha, riječ trgovine, manipulacije i ostvarivanja vlastitih interesa.

Nasuprot tomu, povjerenje je jedan od najvažnijih elemenata svakoga odnosa. Najgore je kada se drugom čovjeku povjereni stvari iz dobre namjere, nakon izvjesnoga vremena iskoriste da bi ga se osudilo, poništilo, degradiralo i povrijedilo. Riječi javno izgovorene, često bivaju istrgnute iz konteksta i pogrešno protumačene kako bi se nekoga ozloglasilo ili kako bi se izazvala međusobna netrpeljivost. Ne moramo ići tako daleko u prošlost, dovoljno je samo poslušati ili pročitati međusobna javna nadmudrivanja koja prelaze i okvire granica pojedinih država. Bit i temelj svega jest izgovorena Riječ, koja zahtijeva određenu zrelost, ali i odgovornost za izgovoreno.

Riječ je, dakle, neraskidivo povezana s povjerenjem, a živimo nažalost u vremenu pomanjkanja povjerenja. Na takav nas je stav natjerala i sama zbilja u kojoj živimo. Na početku svake godine ili važnijih razdoblja života, svi smo manje-više skloni davanju različitih obećanja, a sva su ona sadržana u riječi, izgovorenoj i neizgovorenoj. Političari tijekom predizbornih kampanja daju obećanja koja u većini slučajeva ne budu ispunjena. Takvo stanje izaziva trajnu rezigniranost i apatiju u jednom društvu, a konsekvence obično ne snosi nitko. Takve realnosti nije lišena često niti Crkva, jer događa se da upravo oni koji bi trebali prednjačiti u nasljedovanju Kristova evanđelja i ispunjenju obećanja koja su dali, svojim ponašanjem ostavljaju drukčiji dojam. Zato je danas, iako ne opravdano jer Isus je sam rekao da takve ne treba nasljedovati, sve više vjernika koji se udaljavaju od Crkve, samim tim i od Boga, premda je s druge strane upitna i sama vjera tih vjernika. Oni malo radikalniji kritizeri Crkve, upravo joj nameću lice-mjerstvo, odnosno nenasljedovanje onoga što propovijeda. Od Crkve se danas očekuje savršenost, unatoč tomu što je i ona institucija podložna „utjecajima izvana“, upravo zato jer upravo ona poziva na savršenost ili barem težnju k tomu Kristovih vjernika, a da često ni sama nije na tom putu. Ipak, može li loš primjer drugoga čovjeka biti izlika za osobno udaljavanje od Boga i Crkve? Dobro je ustvrdio jedan vjernik laik rekavši sljedeće: *Naivno je (i teološki pogrešno) očekivati da će kler biti uščuvan od grijeha. Osim Djevice Marije, ni jedan čovjek u povijesti nije bio niti će biti bez grijeha. Isusa Krista nije moguće spoznati izvan Crkve, jer je Crkva ta koja naviješta Krista, koja ga uprisutnjuje u svijetu, koja njegovu riječ čini živom i aktualnom. Onaj tko zaista želi slijediti Krista „iz bliza“, treba postati dio Njegove Crkve. To nije izmislio papa Ratzinger, to je vjerska istina koju Crkva naučava odvajkada.*

Isti je slučaj i s obećanjima koja dajemo jednu drugima, pa ih olako prokockamo. Riječ obećana ne može zamčiti da će ona biti ispunjena. Naime, nije dovoljno samo puko obećanje kako bi forma bila zadovoljena, već ono mora biti osobno istinsko opredjeljenje da se obećano i održi. S druge strane, postavlja se pitanje, što je bolje: obećati i ne učiniti ili ne obećati i učiniti. Od-

govor na to pitanje daju Isusove riječi iz Matejeva evanđelja: *A što vam se čini? Čovjek neki imao dva sina. Priđe prvomu i reče: 'Sinko, hajde danas na posao u vinograd!' On odgovori: 'Neću!' No poslije se predomisli i ode. Priđe i drugomu pa mu reče isto tako. A on odgovori: 'Evo me, gospodaru!' i ne ode. Koji od te dvojice izvrši volju očevu? Kažu: 'Onaj prvi'. (Mt 21,28-31)*

Što, dakle, vrijedi više, riječi bez djela ili djela bez riječi? Isusovim tumačenjem shvaćeno, čini se ovo drugo. Istina, ponekad su i same riječi dovoljne da bismo nekoga ohrabрили i digli na noge, ali djela su ona koja će nas opravdati ili pak ne. Samo brbljanje i pametovanje često ostaju bez ploda ako nisu potkrijepljeni djelovanjem. Vjerujem da bi svatko od nas, ako je malo iskren i ponizan, mogao priznati da se često ponaša kao farizej: govori, a ne čini. Koliko smo samo puta spremni drugima držati prodike a da ni sami nismo spremni napraviti ono o čemu drugima govorimo. Isusove su, dakle, riječi odveć koncizne, konkretne, ali je naša ljudska narav nesposobna ili pak nedovoljno otvorena primiti ih, a još manje živjeti u svakodnevici.

Teška je i obvezujuća RIJEČ! Obvezujuća u smislu činjenja onoga o čemu se govori! Najviše od svega obvezuju Isusove riječi! I to samo zato jer imaju pokriće: djela. Bilo bi zato dobro, prije nego ih izgovorimo, o riječima dobro promisliti. Imaju li one prije svega za mene vrijednost, hoću li njima drugoga obogatiti ili osiromašiti. Hoću li njima drugoga potaknuti na dobro ili obratno?

Kakve ljude treba današnja Crkva?

Crkva 21. stoljeća treba vjernike laike koji se ne boje izraziti javno svoj stav, koji će jasno progovarati i braniti kršćanska načela ne zatvarajući pri tom oči pred onim što možda nije dobro, čak i u vlastitim redovima, imajući pred sobom uvijek misao o odgovornosti. Kršćani 21. stoljeća ne bi smjeli dopustiti da ih nadglasaju oni čija riječ ima snagu, ali ne i pokriće za ono što govore. Nažalost, puno je intelektualaca u crkvenim krugovima koji su iznimno uspješni u svojem poslu i koji imaju iznimno visoko mišljenje o sebi, ali kad

budu zamoljeni da sa svojim stavom, a kao intelektualci bi ih trebali imali, istupe na neki način u obrani kršćanskih načela ili pak sagledavanju šireg društvenog konteksta u kojemu živimo, često znaju govoriti „Ne želim se isticati“, ili im pak nedostaje kritičke samosvijesti. Može li, i smije li, jedan laik intelektualac biti neutralan i ne smjeti biti kritičan, ako iza njega stoji opravdanje u smislu intelektualne utemeljenosti onoga o čemu govori ili piše? Treba li, dakle, Crkva ljude koji se ističu ili one koji šute? U prvom redu zasigurno one koji govore, ali koji svoj govor temelje na općem dobru, na činjenicama i argumentima, koji su svjesni odgovornosti za izgovoreno i koji na koncu mogu dati rješenje određenoga problema. Najbolja obrana od svih „napada“ jest svjedočenje jedne drukčije stvarnosti temeljene na istinitosti Riječi

i djelotvornosti iste provedene u djelo.

Ipak, sigurno da bi Isus i danas u svojoj Crkvi želio i ljude koji više čine, a manje govore. Među onima koji pak govore, zasigurno bi želio one koji znaju i šutjeti. Mudar čovjek dobro odabire i zna kad treba govoriti, a kad je pametnije šutjeti. Ne kaže se bez razloga „šutnja je zlato“. Crkva dvadeset i prvog stoljeća više nego ikad treba ljude koji znaju šutjeti i onda kad im je poljuljan vlastiti položaj. Crkva nadasve treba čovjeka vjernika punog povjerenja, onoga koji zna čuvati dano obećanje.

Ako ispunimo Riječ koju smo dali i sačuvamo Riječ koja nam je dana, time ćemo stati na stranu onih na koje se odnose riječi Kristove izgovorene svetim apostolima: /.../ *Ako su moju riječ čuvali, da, vašu će čuvati.* (Iv 15,20)

Čuvanje riječi

(Iv 14, 23-29)

Postoje riječi koje su nas opečatile. Riječi koje su živodajne. Mirisne blizinom. Svijetle toplinom. Čuvamo ih kao dragocjeno blago. Popudbinu. Izvor na kojem uvijek iznova pijemo bistrinu. Riječi iza kojih stoje oni koji su nas voljeli i koji nas vole. Oni koji su dio nas. Oni koji su prepoznavali ono najbolje u nama.

Isusove riječi – riječi su života. On je Riječ i Život. Čuvajući njegove riječi čuvamo život. Živimo puninu života. Kušamo blagoslov blizine. Isus Uskrsli Gospodin daruje svoj mir. Mir pun Njegove prisutnosti.

On nas izbavlja iz nemira. Oslobađa od terora straha. Iscjeljuje najdublje rane našeg postojanja. Hrani nas sobom. On odlazi, ali i ostaje s nama. Ne ostavlja nas same na putu. S nama je uvijek i zauvijek. U dnu našeg svagdana On je s nama.

Ostavlja nam Branitelja – Duha Svetoga. Njegova nježna snaga vlada svime. On nas tješi. Ohrabruje. Rasvjetljuje. Vodi. Učvršćuje naše korake. Rasvjetljuje naš put. Pomazuje radošću. Branio nas Duš Sveti! /**fra Ljubomir Šimunović**/

Vaša Crkva obećava mnogo za sadašnjost, a još više za budućnost!

Razgovarao: Mirko Štefković

Mons. Nikola Eterović rođen je u Pučišćima na otoku Braču 20. siječnja 1951. godine. Za svećenika Hvarske biskupije zaređen je 26. lipnja 1977. Nakon tri godine svećeništva stupio je u diplomatsku službu Svete Stolice. Do imenovanja nuncijem u Ukrajini 1999. godine djelovao je u vatikanskim diplomatskim predstavništvima u Obali Bjelokosti, Španjolskoj, Nikaragvi te u Odsjeku Državnog tajništva Svete Stolice za odnose s državama. Za biskupa je zaređen 10. srpnja 1999. u hvarskoj katedrali. U veljači 2004. godine Papa ga je imenovao generalnim tajnikom Sinode biskupa u Vatikanu. Naslovni je biskup drevne vinkovačke biskupije.

Zv.: Od 2004. godine ste Generalni tajnik u Sinode biskupa, te od tada vrlo blisko surađujete sa Svetim Ocem. Kako vi doživljavate tu visoku službu i suradnju s Papom?

□ **Mons. Eterović:** To je velika čast i ujedno odgovornost. Sinoda biskupa je nastala na Drugom vatikanskom saboru, upravo 1965. godine, prije završetka Sabora. Od tada je Papa htio imati jedno vijeće biskupa u upravljanju Crkvom. Papa Pavao VI. je to organizirao kroz Sinodu biskupa. Od tog vremena Sinoda biskupa se organizira u redovite i izvanredne skupštine. Do sada smo imali 12 općih redovitih skupština Sinode biskupa, dogodine će biti trinaesta. Imali smo devet posebnih, to su uglavnom kontinentalne skupštine Sinode biskupa i dvije izvanredne. Na Sinodama biskupa sudjeluju predstavnici biskupa cijelog svijeta. Danas u Katoličkoj crkvi imamo 113 biskupskih konferencija, svaka od tih biskupskih konferencija izabire svoje predstavnike prema broju biskupa. Tema je uvijek određena, poslije se izdaje dokument za raspravu koji je također poznat svim biskupima, pa oni spremni mogu doći i zastupati mišljenja svojih kolega o dotičnoj temi na Biskupskoj sinodi. Biskupske sinode se obično održavaju svake treće godine, ali to je dosta relativno jer zavisi od potreba Crkve. Na svakoj toj skupštini Sveti Otac je prisutan, jer on je po prirodi predsjednik skupštine Biskupske sinode, predsjednik sinode biskupa, a ja sam glavni tajnik. Na redovitim zasjedanjima bude oko 250 biskupa, a osim njih budu i bratski delegati, to jest predstavnici drugih crkava, pravoslavnih i

crkvenih zajednica protestanata. Osim toga prisutni su i stručnjaci, eksperti. Oni mogu biti laici, svećenici, redovnici, redovnice. Također bude i deset predstavnika viših poglavara redovničkih zajednica. Također nazoče i predstavnici Rimske kurije, njih 26 iz raznih dikasterija. Postoje također slušači, to su žene i muševi, dakle mogu biti i laici, koji daju svoja vlastita iskustva o pojedinoj temi i to obogaćuje raspravu biskupa. Inače, u Biskupskoj sinodi glasove imaju samo biskupi. Oni odlučuju o raznim prijedlozima koje daju Svetom Ocu kako bi to postalo djelatno za cijelu Crkvu.

Biti tajnikom Sinode biskupa jest velika čast, ali ujedno i odgovornost!

Zv.: Po sudjelovanju biskupa iz cijelog svijeta na Sinodi, Sveta Stolica prikuplja iskustva s terena, a po sinodalnim dokumentima onda nalaže lokalnim crkvama što im je i kako činiti. Na koji način se odluke Sinode implementiraju po raznim lokalnim crkvama? Imate li povratnih informacija o plodovima Biskupskih sinoda?

□ **Mons. Eterović:** Otkad postoje Sinode uglavnom se na sljedećoj Sinodi raspravlja o tome kako je bila prihvaćena prethodna. Tako smo ma primjer na sinodi *O Riječi Božjoj* raspravljali o tome kako je bila primljena postsinodalna pobudnica o Euharistiji *Sacramentum caritatis*, Sakrament ljubavi, a to je bila Sinoda od 2005. godine. Jedan kardinal, konkretno, tada je bio kardinal Venecije, Angelo Scola, imao je jedno predavanje u kojemu je sintetizirao

odjek te pobudnice u cijeloj Crkvi. Nakon toga su biskupi u slobodnoj diskusiji o tomu raspravljali, vrednovali pozitivne aspekte, te što bi još trebalo raditi itd. Važno je da budemo obaviješteni o tome kako je u pojedinim Crkvama primljena pobudnica, zaključni dokument Sinode. To je vrlo korisno za nas, a također i za druge Crkve. Jer od raznih nastupa se vide teme koje zanimaju pojedine lokalne Crkve na pojedinim kontinentima. Jedna od zadaća Biskupske sinode upravo je prikupljanje izravnih vijesti i informacija o životu Crkve u pojedinim područjima, na pojedinim kontinentima, nade i problemi tih pojedinih Crkava. To je zajedništvo u dobru, u nadi, a također i u patnji, u bolima koje tolike Crkve u današnjem svijetu žive. Tako da je to također izvor crkvenog zajedništva i to zahtijeva određeni stupanj strpljenja, pa možemo reći i otvorenosti duha.

Prije sam o Subotici dosta čitao, dosta čuo, imao sam i nekih prijatelja koji su me o tome obavijestili, ali sasvim je drugačije vidjeti svojim očima i doživjeti osobno živu vjeru u ovoj zajednici koja je dinamična, koja ne misli toliko na broj vjernika, nego na kvalitetu i to je vrlo važno.

Zv.: U našim ste krajevima već treći dan. Kako ste doživjeli Crkvu ovdje kod nas, njezine radosti, njezine patnje?

□ **Mons. Eterović:** Veoma pozitivno, jer sam vidio da se Crkva ovdje organizira, da se obnavljaju, recimo, katedrale i crkve i crkvene ustanove, da Crkva traži povrat nacionalizirane imovine koja joj je potrebna za pastoralne svrhe. Ali to je samo jedan znak ove duhovne obnove Crkve koja je za nas važnija, jer što će nam zgrade ako nemamo živu Crkvu, a živa Crkva to su naši vjernici. Bilo mi je drago što sam mogao susresti vjernike Subotičke biskupije. Osobito u nedjelju na Marijanskom sveetištu Bunarić kada je bila prva misa na mađarskom jeziku, a onda misa na hrvatskom jeziku. Prije toga u subotu smo imali liturgiju bdijenja i priliku za ispovijed tako da smo sudjelovali u velikom Božjem milosrđu oprosta grijeha, ispovijedi koja nas je sve pripravila za ta ve-

lika euharistijska slavlja. Dakle, onda sam se također družio sa vjernicima, u raznim trenucima moje prisutnosti u Subotici. Prije sam o Subotici dosta čitao, dosta čuo, imao sam i nekih prijatelja koji su me o tome obavijestili, ali sasvim je drugačije vidjeti svojim očima i doživjeti osobno živu vjeru u ovoj zajednici koja je dinamična, koja ne misli toliko na broj vjernika, nego na kvalitetu i to je vrlo važno. Isus Krist je prisutan ondje gdje se dvojica ili trojica sastaju u njegovo ime. Ovdje nas je više bilo, dakle, živa zajednica koja obećava mnogo za sadašnjost, a još više za budućnost. Jer zajednica se sastoji u tome da želi to bogatstvo koje je naslijedila iz prošlosti prenijeti novim generacijama. Bilo mi je drago vidjeti mlade obitelji i mlade ljude koji su sudjelovali na misi i na drugim liturgijskim susretima i to je također garancija budućnosti Katoličke crkve ovdje u Subotici, u Vojvodini, pa možemo reći i u Srbiji. Bilo mi je drago također, konstatirati vrlo dobre bratske odnose između vjernika Mađara i Hrvata. Vjerujem da je tako i sa drugim nacionalnostima. To je isto znak Katoličke crkve, jer smo svi mi braća, a različitost nas obogaćuje. Bilo mi je drago

također zapaziti da svi svećenici govore ili barem razumiju drugi jezik i to je isto znak Katoličke crkve koji je prisutan općenito u Crkvi, ali ovdje baš na jedan poseban način. To je vaša specifičnost i to može biti veoma pozitivno za ovu lokalnu Crkvu, ali i za susrete s drugim crkvama u vašem okruženju.

Zv.: *Odgovor na izazov da se Crkva u našim krajevima bolje organizira te da se iskoriste potencijali odnosa prema Državi, svakako u određenom smislu ovisi i o predstojećem popisu pučanstva. Bit će to svojevrsni ispit za nas vjernike da se priznamo Kristovim vjernicima - katolicima. Koliko je to važno priznati se vjernikom u javnosti, za te recimo statističke podatke? Koliko je to povezano s našom vjerom?*

□ **Mons. Eterović:** To je isto izraz naše vjere, to je normalno. Čovjek je biće koje živi u jednom društvu i ono ima svoje posebnosti i kulturne i vjerske i nacionalne. Važno je za svaku zemlju da ima točnu situaciju, da zna koliko ima stanovnika pojedine nacije, pojedinih naroda na svom teritoriju. Od toga ovisi eventualna pomoć države pojedinim narodima ili nacionalnim manjinama i također ne samo materijalna

nego i kulturna i duhovna. Dakle, važno je izjasniti se ono što jesmo i time smo na neki način sami pred sobom obavili našu vjersku i građansku dužnost. Ja mislim da nitko ne bi smio biti zastrašen izjasniti se o onomu što jest, jer moramo biti svoji na svome i Mađari i Hrvati i Slovaci i Rusini i Ukrajinci. Vi ste tu već stoljećima, ovo je vaša domovina, te se imate pravo izjasniti što ste po nacionalnosti. Sačuvali ste svoj jezik i svoju kulturu. S druge strane, i državne vlasti imale bi interes dati sve garancije slobodnog izražavanja pučanstva da znaju točno koliko ima građana u pojedinoj zemlji i te građane također ocijeniti po njihovoj nacionalnoj pripadnosti, kao i kulturnoj i vjerskoj. Postoji jedan ljudski, a za nas i kršćanski odnos između nacionalnog i nadnacionalnog, između posebnog i univerzalnog. Univerzalno ne može postojati ako ne postoji nešto posebno, partikularno; isto tako ne postoji nadnacionalno ako ne postoji nacionalno.

Mislim da nitko ne bi smio biti zastrašen izjasniti se o onomu što jest, jer moramo biti svoji na svome i Mađari i Hrvati i Slovaci i Rusini i Ukrajinci. Vi ste tu već stoljećima, ovo je vaša domovina, te se imate pravo izjasniti što ste po nacionalnosti. Sačuvali ste svoj jezik i svoju kulturu.

Zv.: *Kako podatci dobiveni na popisu stanovništva utječu na uređivanje odnosa između Crkve i Države? Vi tu imate veliko iskustvo, a znamo da u je odnos između Srbije i Katoličke crkve daleko od jasnog rješenja?*

□ **Mons. Eterović:** Sigurno, jer što ima više katolika to će i država morati imati u vidu da je potrebno rješavati još otvorena pitanja s Katoličkom crkvom koju predstavljaju biskupi kao njihovi legitimni predstavnici. Kad bi bilo vrlo malo katolika, onda je i to pitanje manje žurno, a što je više katolika onda je to samo po sebi očito da to pitanje treba što prije riješiti. Osobito u odnosu sa Svetom Stolicom, jer evo i Republika Srbija ima diplomatske odnose sa Svetom Stolicom. To je upravo obilježje Svete Stolice da ona ima zadaću uređivanja odnosa između Crkve i Države. Jasno, Svete Stolice u tome uvijek surađuje sa lokalnom Crkvom, ali ona je u prvom redu zadužena za te odnose. Ja se nadam da će Katolička crkva u Subotičkoj biskupiji, u Bačkoj, u Srijemu, u Banatu, dakle u Vojvodini i dalje biti živa zajednica i da će ta pitanja koja su još otvorena, dijalogom biti riješena između Svete Stolice i Republike Srbije.

Zv.: *Hvala vam puno na vremenu koje ste nam poklonili. Nadamo se da ćemo u traženju odgovora na ta otvorena pitanja moći računati i na vaš savjet i potporu.*

□ **Mons. Eterović:** Katolička crkva ne traži nikakve privilegije, ona traži jedino prava svojih vjernika kao građana. Imamo toliko država gdje su već riješena ta pitanja. Mislim da je to isto političaj Srbiji da nađe način rješenja koji je po uzusima europske demokracije i također po načelima demokratskog odnosa suvremenih država s raznim vjerskim zajednicama, u ovom slučaju s Katoličkom crkvom. U drugim zemljama kada se uredi odnos sa, na primjer, većinskom Katoličkom crkvom, to je također pozitivno za druge crkvene zajednice koje su manjinske, ali koje uglavnom imaju ista prava i obaveze kao i većinska Katolička crkva. Ovdje je Pravoslavna crkva u većini, no mi ipak trebamo tražiti putove i načine kako urediti odnos manjinske Katoličke crkve s Državom.

Ljiljan za Ljiljanu

Bilo je to davno, prije trideset godina. Ljiljanina i moja obitelj gradile su „gnijezdo“ u istoj ulici, jedni pored drugih. Bili smo dobri susjedi i pomagali se kako to već susjedi rade. Djeca nerazdvojna. Ništa nas nije moglo spriječiti za idealan odnos bez obzira što su oni bili pravoslavne, a mi katoličke vjere.

Ipak, razlikovali smo se u tome što u njenoj obitelji nije bilo mjesta za Boga. Prijezir prema „popovima“ i crkvi nisu skrivali. Gospin kip u našoj ulici treba se srušiti. Samo plaši djecu! To je prekrasan kip Gospe Lurdske, po kome je i naša ulica dobila naziv „Gospin sokak“. Nalazi se ispod stoljetnog kestena, koji pravi hladovinu mnogim hodočasnici i danas.

Odlazak nedjeljom u crkvu, pa i preko tjedna, bilo je gubljenje vremena. Na primjedbe susjede nisam reagirala, žalila sam ju, jer osjetiti blizinu Božju je velika čast i milina. Što je tu je, to je njen izbor.

Nikad ne reci – nikad! Devedesetih godina ratni vjehor je zahvatio i Gospin sokak. Nesreća je zakucala na naša vrata. Moja svekrva i svekar protjerani su iz Srijema, mlađi sin moga djevera je nestao. Da nesreća ne ide sama, umre mi majka, a stariji sin odlazi na odsluženje vojnog roka u Crnu Goru. Besane noći i suze bili su moji pratioci.

Na sreću, Gospa me je svaki dan čekala ispod kestena. Bila je moja supatnica i suputnica.

Bila sam sretna jer sam imala Nju. Njoj sam mogla reći

Dojmovi iz Međugorja

„Čemu ili komu dajemo prednost“, naslov je u rubrici moralnog kutka svibanjskog broja *Zvonika*. Hvala Bogu da mi je došao pod ruku da lakše mogu napisati i podijeliti moju radost s vama. Mislim da nema onoga tko nije čuo za Međugorje i Kraljicu mira. Možda ovdje u našoj biskupiji i ne želimo baš puno govoriti o tom svetištu, budući da ono nije službeno priznato od strane Crkve. Ipak, idemo i hodočastimo. Bila sam već nekoliko puta i hvala Gospi što me je i ove godine pozvala. Meni to nije lagan put, zahtijeva fizičke napore, ali znam zašto idem i svaki put osjetim neke posebne milosti.

No, zašto sam ove godine doživjela nešto posebno?

Na put u Međugorje krenuli smo 22. srpnja, nakon blagoslova za sretan put koji nam je podijelio vlč. Marijan Dej. Na put je krenula skupina od 53 hodočasnika, od toga 41 Rumunj iz župe Vajska i 12 hodočasnica iz župa Bač, Selenča, Bačka Palanka i Bački Petrovac. U razgovoru na putu saznajem da svi trebamo zagovor nebeske Majke kod njezina sina za razne naše tegobe i životne kušnje. Dugi put i sati vožnje brzo su prošli pošto smo uz put molili, pjevali i slušali cd-e prigodnog sadržaja. Nakon što smo stigli na odredište, troje djece između 7 i 14 godina išli su naprijed sa cvijećem koje smo ponijeli Gospi a svi ostali za njima. Bio je to dirljiv prizor i morao je izmamiti suze. Gospu smo svi skupa pozdravili pjesmom „Došli smo ti majko draga“. Dok su djeca polagala cvijeće do Marijinih nogu, pjevali smo „Evo nas pred tobom Marijo“. Istina, mnogi nisu znali moliti i to cvijeće je bila njihova molitva. Nakon pozdrava Isusu i Mariji, krenuli smo prema Križevcu. Skupine hodočasnika već su se uspinjale, a krenuli smo i mi. Mnogi su skinuli svoju obuću i krenuli bosí. Počeli smo moliti žalosnu krunicu do stajališta,

sve jade svoje, bila mi je oslonac i utjeha. Tada smo važili za „krivce“, rečeno je da nam nije više mjesto ovdje. Strah se uvukao u kosti, a komunikacije iz susjedstva više nije bilo.

Čvrsti u vjeri u Boga, tihom i ustrajnom molitvom, molbe su bile uslišane. Vrijeme je prolazilo, a s njime i ratno ludilo. Rane duboke, čini mi se neizlječive, ali ipak zaliječene i nezaboravljene. Dani besmisla i progona prodoše, a s njima su susjedski odnosi otoplili. Čini mi se kao ružan san. Ali taj san je trajao predugo, s velikim posljedicama.

Kao grom iz vedra neba, rekoše mi da je Ljiljana oboljela od neizlječive bolesti.

Operacija i dugi oporavak nisu dali rezultate. Odlazila sam joj svaki drugi dan u posjet.

Prošla vremena bila su iza nas. Plakale smo obje. Tražila je oprost. Jednom sam zakasnila, sva uznemirena pitala je što me nema. Rekla sam da sam bila na misi, danas je dan sv. Antuna. Pitala me bih li htjela moliti za nju. U duši mi se pomiješale i tuga i radost.

Tuga što umire, a radost što su njene usne spomenule Boga kao jedini spas. Nakon nekoliko dana Ljiljana je umrla u svome domu. Vidno uznemirena, pozvala me je njena kćerka. Pomogla sam joj obaviti sve radnje oko pokojnice. Dok je svijećja gorjela, usne su tiho molile, molile za spas, za dušu koja nije spoznala Boga u svoj njegovoj ljepoti.

Bože, budi joj milosrdan na sudu!

Svake godine donosim bijeli ljiljan za Ljiljanu. Tada se sjetim predivnih riječi Bruna Ferera: „Kad osuđujemo slični smo ljudima, kad praštamo slični smo Bogu!“

Marica Mikrut

kada smo se zaustavljali i molili postaju križnog puta, zatim se čitala poruka Gospina a nakon toga imali smo malo razmatranje o postaji. Tako smo se polako uspinjali do vrha, sve do križa. Mirno, bez žurbe, sišli smo i dolje i došli do crkve, obišli postaje krunice svjetla, tako je već otkucalo 12 sati. Trebalo je pozdraviti Gospu pa tražiti smještaj, tijelo nahraniti, odmoriti i osposobiti za daljnje slavljenje Boga preko Marije. Poslijepodne smo krenuli u crkvu. Imali smo priliku ispovjediti se, a poslijepodne je bila sv. misa, molitva krunice, a potom blagoslov svih kupljenih nabožnih predmeta, molitva za blagoslov duše i tijela. Navečer je bilo klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu.

Ispunjeni ljubavlju i mirom, krenuli smo na počinak. Sutradan ujutro krenuli smo na mjesto Gospina ukazanja. Stigavši do Gospina kipa, već je mnoštvo bilo okupljeno, svatko sa svojim potrebama, bolima, uzdasima, zahvalama. Nije jednostavno opisati ljepotu ovog našeg zajedništva, niti opisati osjećaj i doživljaj jer ovo i nije bilo obično hodočašće. Ovo je bilo i misijsko djelovanje, imati ljubavi, razumijevanja prema bratu, sestri kraj sebe, približiti sebe a ujedno pomoći da i tvoj brat i sestra osjete Boga, velika je radost.

Doživjeti čuti riječi: „Nisam znao moliti, sada sam naučio“, „Ponovno ću doći u Međugorje, ako Bog da“ ..... i tomu slično, i pri tom ostati hladan i odmahnuti rukom na to, zar je moguće? Zar nas sve Bog isto ne ljubi? Zar nemamo svi mjesta kod njega i jesmo li dužni jedni druge poticati na dobro? Bog je velik, samo nas on razumije, neka nas nebeska majka sve zagovara i vodi svome sinu!

Hvala Gospi koja nas je pozvala i dala **Ivicu Đurđevića** koji je bio ustrajan i okupio hodočasnike, pobrinuo se za organizaciju puta i teti **Alžbeti Vala**, koja nam je puno pomogla duhovno doživjeti ovo hodočašće. Neka ih Kraljica mira zagovara kod svoga sina da ih nagradi za svu ljubav koju su nam pružili.

Marija Vuković, Bač

Piše: mr Andrija Anišić

Svekrve krive za rastavu braka

U *Blicu* od 12. srpnja 2011. na 8. i 9. stranici objavljeni su zabrinjavajući podatci o rastavama brakova u našoj zemlji koje je iznijela Radmila Vulić Bojović iz Savjetovališta za brak i obitelj.

Prema podatcima Zavoda za statistiku za 2010. godinu, u Srbiji je sklopljeno 35.815 brakova a razvedeno 6.664. Dakle, razvodi se svaki peti brak i tako traje već desetljećima. Najveći broj mladih za bračnu zajednicu odlučuje se između 25. i 29. godine. Brak u prosjeku traje 12,47 godina.

Među iznesenim podatcima navodi se da sada se sve češće kao povod za rastave navode i loši odnosi s roditeljima bračnoga druga. Muškarci kao ključni razlog rastave navode da ih supruga ne poštuju i ne uvažavaju, a žene ističu problem komunikacije s bračnim drugom i rješavanje trenutnih poteškoća i problema koje život u braku i obitelji donosi, što dovodi do udaljavanja u njihovom međusobnom odnosu. Nemogućnost da imaju djecu je još jedan razlog zašto se brakovi raspadaju. Svaki treći brak bez djece završi rastavom.

Klasični sukob: Snaha i svekrva

Mi kršćani uvijek trebamo sve negativne događaje i činjenice osvijetliti božanskim svjetlom. Prije svega potrebno je potražiti uzročnike.

Osvrnut ću se ovdje na činjenicu da se kao uzročnici navode loši odnosi sa supružnikovim roditeljima. Naravno, takvi problemi se najčešće pojavljuju kad mladi bračni par živi u kući jednog od roditelja, pogotovo ako ih financijski podržavaju što oni onda „naplaćuju“ češćim miješanjem u njihov život.

Čak i Isus govori da će postojati problemi među najbližim članovima obitelji među koje svrstava i snahe i svekrve: „Ta bit će odsada petorica u jednoj kući razdijeljena: razdijelit će se trojica protiv dvojice i dvojica protiv trojice – otac protiv sina i *sin protiv oca*, mati protiv kćeri i *kći protiv matere*, svekrva protiv snahe i *snaha protiv svekrve*“ (*Lk 12,51-53*). Uzmemo li, međutim, širi kontekst ovoga teksta vidjet ćemo da Isus tu nije ukazivao izravno na sukobe u obitelji općenito, nego govori o „razdijeljenju“ koje će u obitelji nastati zbog njega. Jedni će se svrstati na njegovu stranu a drugi protiv njega te će biti u obitelji zbog njegova

imena i „ubojstava“ i „predavanja na sud“ (usp. Mt 10,3).

Tko komu mora biti na prvom mjestu?

Stav Crkve o ispravnim odnosima unutar obitelji i rodbine su jasni. Ispravna ljestvica ljubavi prema bližnjemu za one koji su u braku je sljedeća: Muž i žena moraju jedno drugom uvijek biti na prvom mjestu. Njima zajedno, kad dobiju djecu, na prvom mjestu trebaju biti djeca a tek onda njihovi roditelji, pa braća i sestre, prijatelji i ostali bližnji. Ako se ova ljestvica ne poštuje, vrlo lako može doći do nerazumijevanja, svađa, optuživanja poput onih klasičnih: „njemu je važnija njegova mama nego li ja“ ili „ona samo trči svojim roditeljima“. Božja riječ je jasna: *Stoga će čovjek ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu i bit će njih dvoje jedno tijelo* (Post 2,24).

Uzroci sukoba snaha – svekrva

Pokušaj otkrivanja „vječitog“ i klasičnog sukoba „svekrva – snaha“, dali su i psiholozi i psihijatri. Evo jednog objašnjenja koje je dao p. Luka a može se pročitati na www.kriz-zivota.com.

Neprirodne motivacije majke u jednom stavu prema djetetu redovito se očituju u pogrešnom odgoju mlade ličnosti. Neurotična, u životu nezadovoljna, a u braku razočarana majka, vrlo je sklona tome da svoje dijete veže uza se. Ona ga želi uvijek imati isključivo za sebe, kao sredstvo zabave, kao svoju igračku, kao nešto isključivo, potpuno i zauvijek njezino. To je potiče na to da sustavnim maženjem, posluživanjem i zaštićivanjem od svakog opterećenja drži dijete u potpunoj ovisnosti o sebi, pa i onda kad je odavna prestalo biti nejakom biće. Takva majka ne dopušta svom djetetu samostalnost, ne prestano ga drži kraj sebe, ne pušta ga u društvo, drži ga potpuno pod svojim utjecajem, oduzima mu mogućnost da izgradi svoje slobodno, zrelo „ja“. Tada dijete ostaje i u odraslo doba vrlo nesamostalno, nesnalažljivo, ovisno o majci, neodlučno, psihički neotporno, bolećivo, vezano za majku, infantilno u svojim emocionalnim reakcijama i sklono neurotskim tegobama. Riječ je obično o dječacima, najčešće o jedincima... Tragedija je u sljedećem – time se ne postiže sinova ljubav. Sin takvu majku ne voli pri-

rodnom ljubavlju, on se uporno drži njenih skuta, nikamo se ne miče od nje, u svemu se oslanja na nju, poslušan joj je, zadovoljava njezine želje, ali to ne čini iz ljubavi prema njoj, već zato što ne može bez nje jer je odviše je nesamostalan. To ga čini nezadovoljnim, on se u sebi buni protiv majke, protiv njezina utjecaja, ali se ne usuđuje suprotstaviti, osamostaliti se, poći u životu vlastitim putem, jer ne posjeduje čvrst, samostalan „ja“. Taj osjećaj da je slabić, da nema svoje volje, vrijeđa ga u vlastitim očima, a povrijeđeni ponos čini ga agresivnim prema svojoj majci. Zato često postaje s njom grub, otesrit i bezobziran. To mu ne pomaže. Saznanje da ga je majčina bolećiva ljubav učinila nesposobnim za život, nesnalažljivim mekušcem, bezvoljnim ljenjivcem, neprilagodljivim, osjetljivim, agresivnim... čini ga još odbojnijim prema majci. Tako bolno razočarana mati optužuje sina zbog „nezahvalnosti“. No njegov stav je zapravo logičan jer joj nema za što biti zahvalan.

Najteže posljedice se očituju kad takav dječak izraste u odrasla muškarca i počne se zanimati za žene. Takav muškarac obično nije slobodan u izboru bračne partnerice. On uspoređuje djevojku sa svojom majkom, traži kod nje tjelesne i duševne osobine, zahtijeva od nje da se ponaša poput njegove majke, očekuje od nje da se prema njemu odnosi na majčinski način. I on čini istu pogrešku koju je činila njegova mati – prema istoj osobi želi reagirati s dvije psihološki različite pozicije: sa stajališta ljubavnika i sa stajališta djeteta. To ga koči u osjećajnom povezivanju sa ženom, dovodi ga u stanje unutarnjeg sukoba, a to se očituje u raznim neurotskim tegobama, najčešće u o psihogenom poremećaju spolne moći.

Na svog sina pretjerano vezana majka ljubomorna je na svaku ženu koja se približi njezinu sinu. Budući da je sina odgajala za sebe, a ne za njegov samostalan život, ne može podnijeti da se njezin sin veže s drugom ženom. Tada se osjeća prevarenom i ugroženom. Ima suparnicu te postaje agresivna prema njoj. Upliče se u brak svoga sina, ako do toga dođe. Poduzima sve da odvoji sina od snahe.

U sljedećem broju: Kako do sklada u obiteljskim odnosima?

Od kolijevke pa do groba...

...najljepše je đачko doba, glasi stara narodna krilatica. Stariji je prihvaćaju s odobravanjem, a mi mlađi... Ok, dalo bi se o tome raspravljati. ☺ Svakako, voljeni mjesec svih školaraca – rujan, ponovno je okupio svoje đake i smjestio ih u školske klupe. Nakon tri mjeseca odmora zidovi „Paulinuma“ ponovno su ispunjeni žamorom učenika. Svečanom misom, koju su predvodili odgojitelji sjemeništa, označili smo novi početak školske godine. Nakon mise ravnatelj gimnazije, **mons. Josip Mioč**, uputio je pozdravnu riječ svim prisutnima te predstavio pro-

fesorski zbor i nove učenike. Zaželio je svima plodnu i uspješnu školsku godinu, potaknuvši učenike da daju sve od sebe i iskoriste dragocjeno vrijeme svoga obrazovanja.

Život na raskrižju

Čovjek se svakodnevno nalazi pred mogućnošću izbora za koja možemo kazati da su mala životna raskrižja. Čim se probudi može odabrati: ustati i raditi ili ležati i ljenčariti? Jedno od takvih životnih raskrižja jest odabir zvanja koji stoji pred mladima po završetku osnovnog, a onda – još važnije – srednjoškolskog obrazovanja. Gledamo li kršćanski, zvanje jest dijalog. Za svakoga pojedinačno Bog je spremio „mapu“ na kojoj je ucrtan put k osobnoj sreći. Na čovjeku je hoće li pristati na taj Božji plan. Zato je pitanje izbora zvanja vezano uz pitanje smisla života.

Ove godine, naša zajednica obogaćena je novom subraćom, koja će svoje mladenačke dane provesti u Paulinumu. To su: **Péter Cseszkó, Szilárd Kiss, József Kocsis, Bogdan Rudinski, Zoran Stipančević, Zdenko Hoc, Ladislav Hoc, Oszkár Paul, Filip Stojanov i Krisztián Rác Szabó**. Njihov život je sada na raskrižju putova. Odlučili su se za velik i smion korak. No, nisu sami. Uz njih je zajednica sjemeništaraca, uz njih su odgojitelji i profesori, uz njih je podrška i molitva naših vjernika. Neka im ovaj novi početak ne bude pretežak. Želimo im ustrajnost i uspjeh na tom putu!

Kako preživjeti školski život?

Postoje načini koji ti mogu pomoći da škola bude ne tako velika briga, odnosno da ti vrijeme provedeno ondje prođe što prije i ugodnije.

Prijateljstvo. Prijatelji i „divani“ pod malim odmorom mogu osvježiti cijeli dan. Nemoj biti vuk samotnjak, već pokušaj pronaći nekoga tko ima slične interese, s kime te povezuje isti jezik. Samo nemoj odustati i odvojiti se.

Domaća zadaća. Jednostavno – napravi je! Sigurno ćeš reći: „Bla, bla, bla... Ništa novo, svi gnjave s tim!“ No, stvar je u tome što želiš – da to bude tek manja gnjavaža ili još veća gnjavaža? Ako je ne napraviš, velike su šanse da će postati još veća gnjavaža. Stoga se usredotoči, odvoji vrijeme za domaću zadaću i napravi je.

Učitelji. Strogi, malo manje strogi ili pak blagi. Kako bilo, pokušaj ih prihvatiti kao svoje prijatelje, a ne kao neprijatelje. Imaš li dobar argument, uđi u raspravu s njima. Imaš li kakav školski problem, razgovaraj s nekim od učitelja, možda će ti uspjeti pomoći. Sjeti se – kucajte i otvorit će vam se. Također, nije se dobro dodvoravati učiteljima. Dodvoravanje osjete i učitelji i drugi učenici i to nitko ne voli.

Koncentracija. Za vrijeme nastave budi koncentriran. Slušaj što se priča, piši zabilješke, prepisuj s ploče. Tvoj je mozak u jednom od najaktivnijih razdoblja u životu i lako pamti, samo ako ga malo potakneš. Dobra koncentracija u školi znači manje muke i učenja kod kuće. I bolje ocjene, dakako!

Budi aktivan. Nemoj samo sjediti i s oba lakta nasloniti se na klupu te čekati da vrijeme prođe. A ovako vrijeme zaista jako sporo prolazi! Mnogo je bolje biti aktivan. Slušati što se događa u razredu, slušati učitelje, ponuditi se za brisanje ploče i ostale sitne usluge.

I najvažniji savjet poznatog đaka, sv. Tome Akvinskog:
„Zalijevaj molitvom, osvijetljava Euharistijom,
i duša će procvjetati a mozgić spoznavati!“

Drage katehete!

Nadamo se da ste se ovog ljeta odmorili – na suncu grijali, na povjetarcu rashlađivali, kojom novom stazicom prošetali, gledajući zoru i smiraj dana uživali, u bezbrižnoj igri opustili. Više od svega, nadamo se da smo svi mi skupa duhovno porasli – u susretima s našim Gospodinom u Euharistiji svakoga dana, razmatranjem poticaja Duha koji nas vodi i spokojnim počivanjem u krilu Očevu! Pogledamo li iskreno, to je ono što nas čini katehetama – naviještati vjeru i o njoj poučavati druge može samo onaj tko sam silno žeda Boga upoznavati, biti s Njim i Njega slušati. Tek tada možemo to prenijeti našim vjeroučenicima – djeci, mladima, odraslima, starima.

Proučimo sada skupa metodu obrade nastavne jedinice kroz ključne pojmove! Blagoslovljen početak svima!

Ključni pojmovi u nastavi vjeronauka

koji traži istinu“ sa svojim nastavnim jedinicama „Odgovor religija“, „Odgovor vjere“, „U svjetlu Objave“ „Judaizam i Islam u objavi svetih knjiga“ i naravno – ponavljanjem.

Uvod u temu, ali i prijeko potrebnu motivaciju, moguće je uraditi i ovako – na ploču (ili neko drugo nastavno sredstvo – tko ga ima) napisati tablicu ovakvog (ili sličnog) oblika:

Vjeroučenici na početku sata mogu odgovoriti na ova pitanja ako i koliko znaju, te ih zapisati u bilježnicu. Tije-

kanim slovima, a kako prelazimo u niži rodni pojam možemo ih promijeniti u mala tiskana slova.

Na primjeru središnjeg pojma KRŠĆANSTVO možemo prikazati jednu mapu: na sredinu papira napišemo KRŠĆANSTVO, crtama povežemo pojedine pojmove (npr.: monoteistička religija, Palestina, 1. stolj., unutar židovstva, pri hvaćanje Isusa Krista, život u skladu s Evanđeljem...) koji kršćanstvo opisuju, počevši od centralnog pojma. Isto tako, mogu se u drugi dijagram sažeti glavne istine kršćanstva (monoteizam i Troj-

	JUDAIZAM	KRŠĆANSTVO	ISLAM
BOG (ime Boga)			
BOG SE OBJAVIO PO...			
SLJEDBENICI su...			
SVETO MJESTO je...			
SVETA KNJIGA je...			
BOGOMOLJA je...			
BLAGDAN je...			
SIMBOL je...			

Suvremena nastava od nastavnika neumitno traži, pored osnovnih znanja na osnovnim i specijalističkim studijima, stručna usavršavanja (sudjelovanje na seminarima i predavanjima, praćenje kvalitetne stručne literature...) u svom i srodnim područjima i u metodi istih i kreativne inovacije u radu. Sve to naravno važi i za svakog školskog vjeroučitelja – župnog katehetu, što naravno traži stalnu aktivnost. Jedan od glavnih zadataka kojim želimo našu nastavu podići na višu razinu je – određivanje ključnih pojmova i strukturiranje nastavne jedinice pomoću njih. Ključni pojmovi su jedan od najvažnijih načina učenja određene nastavne teme i sistematizacije iste u određenu joj nastavnu cjelinu. Nije ih uvijek lako odrediti, ali preko njih je izuzetno jednostavno vršiti i provjeru dostignuća i povezivati nastavne jedinice, što nastavu čini puno kvalitetnijom.

Za uporabu ključnih pojmova nije povezan samo glavni dio sata – razrada, već i uvodno-motivacijski dio i završno-aktualizirajući dio. Primjer za to može biti kada se u višim razredima osnovne škole obrađuje nastavna tema „Čovjek

kom sata u kojem vjeroučitelj analizom učeničkih točnih i netočnih odgovora dovodi do zajedničkog otkrivanja istih, tablica se popunjava, te učenici mogu sami sebe ocijeniti – koliko su znali na početku, koliko na kraju sata. Također su ovim tabličnim prikazom (tek jedan od brojnih načina!) mogli usvojiti ključne pojmove o tri najveće svjetske monoteističke objavljene religije, iz čega se može izgraditi cijela tema.

Jedna od suvremenih tehnika koja se koristi u nastavi i izuzetno pomaže u učenju su tzv. mentalne mape. Mentalna mapa je dijagram koji se koristi da bismo si predočili riječi, ideje, zadatke ili druge stvari međusobno povezane i poredane oko centralnog pojma ili ideje. Stavljajući različite informacije u mentalnu mapu radijalno omogućava lakše povezivanje pojedinih informacija, a time olakšava pamćenje i učenje. Elementi mape mogu se poredati prema važnosti na grupe, grane ili područja. Elementi koji spadaju pod jednu granu mogu se obojiti jednom bojom i tako vizualno bolje prikazati. Koristi se za prikupljanje znanja ili obnavljanje starih znanja. Ključne riječi pišu se velikim tis-

stvo, stvaranje i providnost, utjelovljenje i otkupljenje, besmrtnost duše i uskrsnuće tijela, posljednje stvari... uvjetovane milošću Božjom i čovjekovim moralnim ponašanjem). Centralne crte su deblje i postaju sve tanje kako se odmiču od centra. Dobro je naglasiti pojedine dijelove i koristiti asocijacije, sličice, simbole, šifre raznih veličina diljem mape.

Zahvaljujući (i) ovim suvremenim modelima, pojam cijeloživotnog učenja (i) vjeronauka postaje ugodan i nešto čemu se treba veseliti. © (vh)

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD.

Duhovnost kršćanskih vjernika laika (7)

Budući da u ovo naše doba nastaju nova pitanja i da se šire teške zablude, koje nastoje do temelja porušiti vjeru, moralni red i samo ljudski društvo, ovaj Sveti Sabor potiče svjetovne vjernike iz dubine srca da svatko prema svojem talentu i znanju marnije ispunjava u duhu Crkve svoj dio obveza u razradi, obrani i pravilnoj primjeni kršćanskih načela na probleme današnjega doba (AA, 6).

Aktivno sudjelovanje vjernika laika u proučavanju i primjeni kršćanskih načela na probleme današnjega vremena (1)

Netko mi reče, što si se prihvatio jalova posla i pišeš o nekoj duhovnosti kršćanskih laika, kada to nitko ne čita, a niti laici nisu duhovni, a još manje uključeni u svoju župnu zajednicu, primjerice u Župno pastoralno vijeće, u pojedinim župama. Neki župnici ih imaju samo na papiru kao članove Župnog pastoralnog vijeća, a neki ih nemaju niti ih žele. Njima su vjernici laici samo smetnja, kritizeri i oni koji zaviruju u novčanik župe. Moram reći da su me te riječi rastužile, ali me nisu obeshrabrile da i dalje nastavljam pisati o duhovnosti kršćanskih vjernika laika. Upravo takvo razmišljanje pa i odnos pojedinih svećenika prema svojim vjernicima, morali bi nas potresti u dubini duše i vrlo zabrinuti. Crkva je majka i odgojiteljica u vjeri i sakramentima, duhovnosti, proučavanju i primjeni kršćanskih načela današnjega vremena. Živimo u vremenu u kojem se šire teške zablude koje nastoje do temelja porušiti vjeru, moralni red i samo ljudsko društvo. Ne smijemo stajati skrštenih ruku, nego svakog vjernika prema njegovu talentu, znanju i sposobnosti uključiti u svojim župama u obranu i pravilnu primjenu kršćanskih načela na probleme današnjega vremena.

Koje su to teške zablude prisutne u svijetu?

To su uglavnom ateističke ideologije i snage, nezdravi autonomni sekularizam i relativizam. Nezdravi autonomni sekularizam uči da stvari ne ovise o Bogu i da njima čovjek može raspolagati bez obzira na Stvoritelja. Kršćanski vjernici laici, na temelju svoje struke, svoje duhovnosti, svoje sredine i svojeg poznavanja svijeta trebali bi pridonijeti urednom razvitku sekularizacije. Ovdje mislimo na naše intelektualce kojih imamo, ljude koji se bave psihologijom, sociologijom, medicinom, ekonomijom, poviješću, filozofijom, poviješću religija. Stručna znanja iz tih znanosti mogu pridonijeti temeljnoj, moralnoj, pastoralnoj teologiji i ekumenizmu. Trebao bi se više čuti njihov glas u našem društvu naspram ideologija u kojima živimo. Dušobrižnici i teolozi se mogu uvelike okoristiti znanjem svjetovnih vjernika. Koncilski dokument vrlo jasno kaže: „Neka se u dušobrižničkoj službi dovoljno priznaju i primjenjuju ne samo načela teologije nego također i otkrića profanih znanosti, u prvome redu psihologije i sociologije; tako će se i vjernici privesti k čistijem i zrelijem vjerskom životu“ (GS 62,2). Budući da sociologija kao i psihologija radi po znanstvenim načelima, one mogu pomoći da se dušobrižnički problemi lakše i temeljitije uoče i riješe. Povijest nas uči da tko zatvara vrata znanosti, taj je sa svojom dogmom mrtav i pokopan. Duhovni odgoj treba zauzeti povlašteno mjesto u životu svakog našeg čovjeka intelektualca, kao i svakog priprostog vjernika, koji su pozvani da bez zapreka rastu u prisnosti s Isusom Kristom i služenju braći u djelotvornoj ljubavi i pravdi. „Taj se život intimnog sjedinjenja s Kristom u Crkvi hrani duhovnim pomoćima, koje su zajedničke svim vjernicima, osobito aktivnim sudjelovanjem u svetoj liturgiji. Te će pomoći laici tako upotrebljavati

da sjedinjenje s Kristom ne odijele od svoga života, dok u redovitim okolnostima života ispravno obavljaju same svjetovne poslove, nego da vršeći svoj posao prema Božjoj volji, u samom sjedinjenju rastu“ (AA 4).

Znanstveni odgoj vjernika laika

Našim vjernicima laicima, više nego ikada, potreban je znanstveni odgoj ne samo radi naravi snage produbljivanja njihove vjere, nego i za obrazloženje njihove kršćanske nade koja je u njima s obzirom na svijet i njegove teške i složene probleme. Tu je neophodno potrebno sustavno katehiziranje vodeći računa o životnoj dobi i raznim okolnostima života, kao i odlučnije kršćansko promicanje kulture, kao odgovor na vječna pitanja koja muče čovjeka današnjice i cijelo društvo. Vjernici laici koji su na razne načine uključeni u društveni i politički život morali bi poznavati socijalni nauk Crkve. Taj nauk valja uključiti u opću katehetsku pouku, u specijalizirane susrete, škole i na sveučilišta. Socijalni nauk Crkve je dinamičan i on se prilagođava okolnostima mjesta i vremena. Dužnost je svih kršćanskih laika stati u obranu neotuđivih ljudskih, nacionalnih i vjerskih prava i ne mirovati dok se ta prava uistinu ne primjene u konkretni život svakog pojedinog čovjeka. U sklopu cjelovita i jedinstvena odgoja vjernika laika za njihovo misijsko i apostolsko djelovanje vrlo je važan osobni rast u ljudskim vrednotama: „Neka laici visoko cijene profesionalnu spremu za obitelj i društvo, i one kreposti koje spadaju u društveno općenje, to jest: poštenje, duh pravednosti, iskrenost, čovječnost, hrabrost, bez kojih nema ni pravog kršćanskog života“ (AA, 4). Za sve ovo potrebno je da se svaki vjernik laik otvori poticajima Duha Svetoga, koji je Duh jedinstva i životne punine.

(nastavlja se)

Postsinodalna pobudnica Verbum Domini

Nadbiskup mons. dr. Nikola Eterović, generalni tajnik Sinode biskupa, boraveći u Subotici 29. rujna 2011. održao je predavanje u Velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće, na kojem je predstavio posljednji veliki dokument koji je Sinoda izdala. Taj dokument plod je rada Sinode biskupa održane u Vatikanu u listopadu 2008. godine, a svjetlost dana ugledao je u rujnu prošle godine. Uz želju da vjernicima, ali i svim ljudima dobre volje, priopći rezultate XII. redovitog zasjedanja Sinode, cilj je Pobudnice i ponovno otkrivanje Riječi Božje, promicanje biblijske animacije cjelokupnog pastoralna, poduzimanje nove evangelizacije *s uvjerenjem u djelotvornost božanske Riječi* (VD 96) te promicanje ekumenskog i međureligijskog dijaloga. Ovdje ćemo ukratko predstaviti glavne poruke tog dokumenta.

Bog Otac, izvor i počelo Riječi

U prvom dijelu Pobudnica naglašava temeljnu ulogu Boga Oca, izvora i počela Riječi (usp. VD 20-21), kao i trojstvenu dimenziju objave. Bog je onaj koji progovara te uspostavlja dijalog s čovjekom, pri čemu Bog poduzima inicijativu i objavljuje se na razne načine. Bog govori preko stvaranja, posebno muškarca i žene koji su stvoreni na Njegovu sliku i priliku. Nadalje, Sveto pismo je božanski nadahnuta riječ, kao i živa tradicija Crkve. Riječ Božja je i Njegov muk koji je imao najviši izričaj na križu Gospodina Isusa (usp. VD 21).

Čovjek je stoga pozvan sklopiti savez s Bogom koji ga sluša i odgovara na njegova pitanja. Bogu, koji progovara, čovjek odgovara vjerom. Izričaj te vjere očituje se u obraćanju Bogu, osobito u molitvi riječima koje nam je objavio sam Bog i koje su zapisane u Bibliji. Sveto pismo ljudski grijeh često opisuje kao neposlušnost i neslušanje Riječi Božje. Taj grijeh je pobijeđen krajnjom poslušnošću Isusa Krista, do smrti na križu (usp. Fil. 2,8). Djevica Marija nam pak pruža primjer savršene poslušnosti Riječi i ispunjenja recipročnosti između Riječi Božje i vjere.

Crkva, koja molitveno razmatra primljenu Božju riječ, izvorno je mjesto njezina tumačenja. Ispravna hermeneutika Svetoga pisma zahtijeva kompletnost književnog i duhovnog smisla, sklad između vjere i razuma, no Bib-

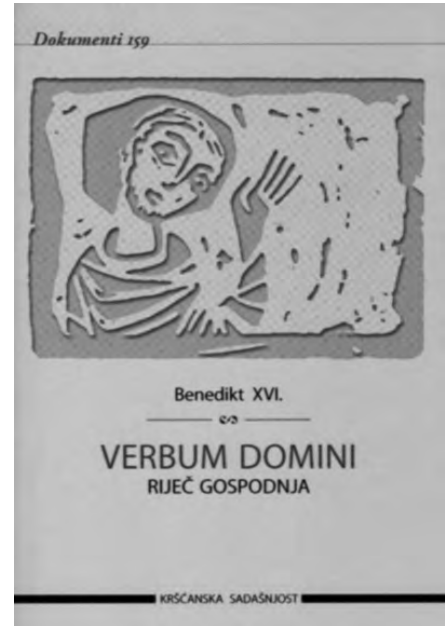
lija pored svoje unutarnje jedinstvenosti, poznaje i svojevrsne napetosti između Staroga i Novoga zavjeta. Mjesto razumijevanja svega toga je Crkva, čuvarica Tradicije stoljetnoga razumijevanja i tumačenja te iste Božje riječi.

Crkva je dom Božje riječi

Prema božanskoj Providnosti Crkva je dom Božje riječi. Zahvaljujući Božjoj riječi i djelovanju sakramenata, Isus Krist je suvremenik svim ljudima u životu Crkve. Liturgija je povlašteno mjesto Riječi Božje, jer se ona razmatra u svetoj liturgiji. Povezanost između Svetog pisma i sakramenata je životna, te nas upućuje na razmišljanje glede sakramentalne naravi same riječi Božje. Ta ista Riječ prožima cjelokupni život i djelovanje Crkve, pa tako Pobudnica potiče na što bolju biblijsku animaciju pastoralna, biblijsku dimenziju kateheze, biblijsku formaciju kršćana, čitanje Svetog pisma na velikim crkvenim skupovima, te na otkrivanje mjesta Riječi Božje u odnosu na zvanja. Ovdje je osobiti naglasak postavljen na molitveno čitanje Svetog pisma.

Dužnost je kršćanina naviještati Riječ u svijetu

Da, naša je dužnost naviještati Riječ Božju svijetu u kojem živimo i djelujemo – podsjeća nas Pobudnica. To je najprije poslanje cijele Crkve, koja ima za polazište i cilj otajstvo Boga Oca. Riječ Božja priopćila nam je božanski život. Njegova Riječ nas, koji smo primili tu Riječ i time već sudjelujemo u prvinama božanskoga života, čini ne samo primateljima, već i njezinim navjestiteljima. Tako smo svi mi krštenici odgovorni za navještaj Riječi Božje od koje proizlazi poslanje Crkve. Ona je usmjerena prvom navještaju, onima koji još ne poznaju Božju Riječ, ali i onima koji su bili kršteni, ali ne dovoljno evangelizirani i kojima je potrebna nova evangelizacija da bi otkrili Riječ Božju. Vjerdostojnost navještaja Radosne vijesti ovisi o svjedočenju kršćanskog života – naglašava Pobudnica, te nas poziva da služimo Riječi Božjoj u najmanjoj braći, a u društvu se zauzmemo za pomirenje, pravdu i mir među ljudima. Riječ Božja je izvor djelotvornog i kreativnog milosrđa koje olakšava patnje siromašnima u materijalnom i duhovnom smislu.

Ovdje svoje mjesto ima i naglasak odnosa Riječi Božje i kulture, budući da je Biblija ispravno shvaćena kao veliki kodeks za kulturu čovječanstva i nepresušan izvor umjetničkog izričaja do naših dana. Stoga bi bilo poželjno – tako Pobudnica – da Sveto pismo bude poznatije u školama i na fakultetima te da se sredstva društvenog priopćavanja sve više zauzimaju za njegovo širenje, služeći se svim tehničkim mogućnostima. Tema inkulturacije Svetog pisma povezana je s prijevodima i širenjem Biblije, koje treba dodatno povećati.

Riječ Božja potiče na poslanje

Zaključujući Pobudnicu Sveti Otac sve kršćane potiče da se zauzmu postati sve prisniji sa Svetim pismom (VD 121). Riječ Božja potiče na poslanje, kako pokazuje primjer svetog Pavla, apostola naroda. Tako i danas Duh Sveti ne prestaje pozivati slušače kao i uvjereni i uvjerljivi navjestitelji Riječi Božje (VD 122). Mi smo stoga pozvani biti vjerdostojni navjestitelji Riječi spasenja, navješćujući izvor prave radosti (...) koja proizlazi od spoznaje da samo Gospodin Isus ima riječi života vječnoga (usp. Iv 6,68) (VD 123). Ovaj unutarnji odnos između Riječi Božje i radosti naglašen je upravo kod Majke Božje, Majke Riječi i Majke radosti (VD 124).

Na ove poticaje mi ćemo odgovoriti tako što ćemo u Zvoniku od narednoga broja opet drugovati s konkretnim tekstovima Svetoga pisma, koja će nam tumačiti vlč. dr. Tivadar Fehér.

Prema: www.katolicki-tjednik.com
priredio vlč. Mirko Štefković

Što je u imenu?

Piše: *Antonija Vaci*

Nedavno su objavljeni rezultati nekoliko istraživanja o tomu kako vlastita imena i prezimena utječu na odluke koje donosimo. Najprije, otkriveno je da se u nekoj mjeri može predvidjeti brzina kojom se odlučujemo za kupnju bilo čega i to samo na temelju prvoga slova našega prezimena (u slučaju žena, misli se na djevojačko prezime)! Dakle, brzina kojom ćete odlučiti kupiti neku namirnicu, odjevni predmet ili nekretninu ovisi o tomu nalazi li se prvo slovo vašega prezimena na početku ili pri kraju alfabeta. Ovaj efekt zove se „Efekt prezimena“, i pretpostavlja se da je uzrok u djetinjstvu naučena struktura redosljeda. Kako se u dnevniku prozivalo abecedno ili kod nekih čak i azbučnim redosljedom, tako su oni na kraju redosljeda uvijek morali čekati više od onih koji su na početku. Zbog toga su oni čije se prezime zbog slovnoga redosljeda nalazi na zadnjim stranica učiteljičina dnevnika, naučili da su uvijek na kraju reda, pa isto moraju kompenzirati tako što reagiraju brzo na mogućnost stjecanja.

Ovu pretpostavku istraživači su provjerili vrlo jednostavnim eksperimentom. Naime, na nekoliko tisuća e-mail adresa poslali su ponudu za jeftine zrakoplovne karte i napomenuli da je ponuda ograničena jer su zalihe male. Ljudi čije prezime počinje na

slova od A-I reagirali su na ponudu u prosjeku od 25 minuta, dok su ljudi čija prezimena počinju slovima od R-Ž reagirali u prosjeku u prvih 15 minuta. To je 10 minuta bržega donošenja odluke da se nešto kupi!

Urađen je još jedan eksperiment: istraživači su uveli ispitanike u situaciju da u ograničenom vremenskom rasponu mogu dobiti ruksak za 20% popusta. Ispitanici čija se prezimena završavaju krajem alfabeta su brže i u većem broju reagirali na ponudu, nego oni čija su prezimena vezana za slova na početku. Sljedeći puta kada budete u prodavaonici, pažljivo razmislite koliko vas to vaše prezime doista košta!

Drugo zanimljivo istraživanje je potvrdilo da naša imena nesvjesno utječu na naše ponašanje. Istraživanje potvrđuje da imena utječu na donošenje bitnih odluka u životu, kao što je mjesto stanovanja, izbor profesije, bračni partner.

Veća je vjerojatnost da čovjek po imenu Denis ili Denise postane zubar (engleski: dentist), u odnosu na ljude koji se zovu drukčije. Lorens i Lori češće postaju odvjetnici (engleski: lawyers). Veća je vjerojatnost da će Luis i Luiz živjeti u Luisiani ili Sent Luisu, a Georg ili Georgina u Georgiji. Veće su šanse da se vjenčaju ljudi čija imena slično zvuče ili bar dijele inicijal.

Ovo je rezultat implicitnog egoizma koji znači da ljudi automatski pozitivno ocjenjuju stvari za koje vjeruju da su vezane za njih same. Recimo, ako vam netko daruje običnu olovku, pozitivnije ćete ocjenjivati ovaj predmet nego što bi ga inače ocijenili. Ili bliže svakodnevnom životu, ako vam profesor da dobru ocjenu, imat ćete bolje i pozitivnije mišljenje o njemu. Slična stvar se događa i s brojevima koji se nalaze u datumu vašega rođenja: ljudi su više vezani za brojeve u datumu njihova rođenja nego za druge brojeve. Štoviše, ako se neki broj u datumu rođenja više puta ponavlja npr. 12. 2. 2002, efekt broja 2 je čak i malo jači nego efekt imena i to vjerojatno zato što je ime nešto s čim se često srećemo dok su brojevi rjeđi i time u stavu vrijednosti osobe posebniji.

I za kraj, upozorenje roditeljima: nedavno je objavljeno da su ljudi počeli svoju djecu nazivati po vampirima, a sve popularnoj seriji *Dnevnicima vampira*. Pažljivo s takvom praksom jer će vas jednog dana dijete pitati kako to da je dobilo baš takvo ime – kako ćete mu objasniti da ste mu dali ime po čudovištu? Još jedan trend je vidljiv, a to je davanje imena djetetu po uspješnim sportašima kao što su kod nas Novak, Ana i Jelena. Iako je najlakše odabrati popularna imena i ne razlikovati se mnogo od drugih, uzmite u obzir da se svaka osoba voli osjećati posebno i kada za šest godina odvedete svoje dijete u školu i otkrijete da s njim u razred ide 6 Novaka, 4 Jelene i 5 Ana, moglo bi vam biti žao što niste bili malo kreativniji.

Originalni vikend Bračnih susreta

U pastoralnom centru „Augustinianum“ od 09. do 11. rujna 2011. održan je 7. Originalni vikend Hrvatske zajednice bračnih susreta. Susret su vodili vlč. Franjo Ivanković i tim bračnih parova Vesne i Mladena Starčevića iz Zaprešića, Kristine i Željka Manjkas iz Bjelovara, te Blaženke i Grge Bašić Palković iz Subotice.

Na vikendu je sudjelovalo devet bračnih parova iz Subotice i okolice, te vlč. **Lazar Novaković**. Posljednjega dana susreta svetu misu za završetak duhovne obnove u subotičkoj katedrali predvodio je preč. Franjo Ivanković, u koncelebraciji su vlč. Lazara Novakovića, mons. **Marka Forgića** i vlč. **dr. Marinka Stantića**. Misno slavlje svojim sudjelovanjem uzveličali su i ostali članovi Zajednice bračnih susreta regije Subotica. Ponosni smo na nove članove zajednice, a želja nam je da nastavimo misiju Bračnih susreta te tako po-

mognemo bračnim parovima i svećenicima otkriti koliko su voljeni i važni svom bračnom drugu, svom narodu i Crkvi, a samim time da nastavimo živjeti Evanđelje i evangelizirati društvo u kojemu živimo.

Marina i Mirko Šokčić

Ili jesi ili nisi – katolik

Piše: Katarina Čeliković

Svi su oko tebe mrzovoljni, ljuti i nezadovoljni. Svojim životom, statusom, pravima i s onima koji ih okružuju. Krug je tako jak da ponekad boli. Napinješ se u želji za promjenom, želio bi taj krug svojim silama raširiti, dati si malo zraka. A on te steže i ostaješ zarobljen, sve sluđeniji i bez izgleda za ostvarenjem svojih snova – da budeš sretan čovjek. Sad bi već pristao da imaš i tek nešto malo od planiranog – običan posao, obitelj bez problema, krov nad glavom i da te nitko ne dira. Jer, umoran si od traženja, borbe i samoće među sličnima.

Ali, ti si i katolik. Tako su ti rekli roditelji. Krstili su te kao malog. Dok si mogao, ili dok su te na to tjeroali tvoji, odlazio si u crkvu, obavljao sve što se tražilo i očekivalo. Pubertet te malo zbunio, poljuljao u katolicizmu. Kako ostati svoj kada svi počinju pušiti, piti, odlaziti po mračnim i skrovitim mjestima, maštati o slobodnim ljubavima, o automobilima, putovanjima, o životu bez kontrole... Probao si sve što su probali mladi. Nikome time – osim sebi – nisi škodio.

Kao katolik ti si znao da se pomoć ne traži od ljudi. No, Bog je bio dalek, udaljili ste se jedno od drugog još u prvim pubertetskim krizama. Okrenuo si se, poput svih koji su oko tebe, borbi za posao i uspio ga dobiti. Sve što si želio bilo je napredovanje kako bi mogao imati djevojku, a za to treba novaca. Istina, više si gledao djevojke koje su bile bliže crkvi, nekako su bile manje prevrtljive. Svojim automobilom, svojim zvanjem mogao si očekivati da će svaka dobra „riba“ htjeti s tobom. I eto, nađu se i takvi. I djevojke su neke slične priče, uz često provjeravanje momaka, našle srodnu dušu. Obave oni i vjenčanje crkveno, sve kreću po dobru.

Običaji se drže jer su roditelji živi. Dođu tako i djeca nekadašnje djece. Traže za sebe sve o čemu su im maštali mladi roditelji. Vide da je „in“ biti drukčiji. Sinu se baš sviđa jedan mlad i zgodan novinar, nježan je i drag. Stalno su

skupa. Isuse, nije valjda... Kažu da je sve prirodno. Nas nisu tako naši stari učili. Neće on pod njihovim krovom provoditi takve novotarije! A kako mu to reći? Ako mu kažu, on će otići s prijateljem. A kćerka im sama, godine se broje a život joj postao posao i kuća.

Ako si katolikom postao, katolički je i živjeti. To ponekad znači kazati NE onima koji te navode na odlazak iz crkve, to znači NE kazati ogovaranju i optužbi naših svećenika, to nas učvršćuje u povjerenju u Boga koji je rekao da je stvorio muško i žensko koji će se voljeti i množiti! Ako si katolik, ostat ćeš

vjeran svojoj Crkvi, usprkos svima koji je terete, ali svjestan da samo ti sa svima „U“ Crkvi možeš promijeniti ono što je čovjek pogrešno učinio. Ne očekujmo da će nam pogreške otklanjati oni koji se raduju ljudskoj slabosti. A takvih je previše. Dok si katolik, dok si vjernik, ne možeš pristati na grijeh ni svoj, ni tuđi. Ne možeš sudjelovati u eutanaziji, abortusu, „pravljenu“ ljudi na neljudski način, na homoseksualizam i sve neprirodne oblike ljubavi. Mogu ti svjetski poznati i uspješni ljudi preko svih medija svakodnevno u svijest stavljati nove moralne zakone, mogu ti pokazati svoju „filmsku“, virtualnu sreću, ali ona neće postati tvoja sreća. Svoj život moraš živjeti sam. I odluke donositi sam. A kako živiš – tako će ti biti na zemlji i nakon nje!

Demokratizacija društva još nije ušla kao način organiziranja u Crkvu. Mnogi bi htjeli „prisiliti“ crkvenu hije-

rarhiju na zakonitosti svijeta i spremni su javno postaviti ultimatum – ili onako kako to svi rade ili mene u crkvi više nema. Takvih misli i javnih istupa nije lišen ni laik i ni svećenik. Tako čitamo kako neki intelektualci pozivaju Papu na reformu Crkve, skupine svećenika traže ređenje žena, ukidanje celibata i slično. To su učinile neke druge Crkve, a još se Katolička „otima“. Mlad čovjek, po svojoj naravi, sklon je traženju veće slobode, traži brze i vidljive reforme. Ljudsko i Božje oko isto djelo gledaju iz različitog rakursa. Dok se čovjek upinje mijenjati i prilagođavati i prirodne i Božje zakone sebi kako bi opravdao svoj način života, Bog promatra i dopušta čovjeku slobodu. Na žalost, ta sloboda često je skupo plaćena. Dok se čovjek samo buni, sam sebi djeluje opravdan, a kada treba biti odgovoran za svoje djelo – optužbe usmjerava prema Bogu koji je dopustio bolesti, poplave, zemljotrese, glad i neimaštinu.

Vrijednosti koje Katolička crkva zastupa i nakon dva milenija svoga postojanja neće se mijenjati ni onda kada unutar Crkve budemo vidjeli grješne ljude – i laike i svećenike. Ako vidimo grijeh, ako smo žrtve grijeha, to neće ništa oduzeti Bogu i njegovoj Crkvi, ali će nas pozvati na još veću vjeru i ustrajnost u molitvi. Naravno, pred grijehom nećemo zatvarati oči. Pred nepravdom također. Istina uvijek oslobađa, samo je pitanje načina kako ćemo kao katolici, kršćani popravljati ono što je učinjeno. Stoga je na nama hoćemo li optuživati Crkvu i tražiti krivce u njoj, ili početi promjenu na sebi. Možemo se odvojiti od Crkve, njoj ne ćemo time mnogo oduzeti ali sebi – sigurno hoćemo!

Dok još imamo vremena, a imamo ga jer smo živi, donesimo odluku o načinu svojega života i moralnih vrijednosti kojih ćemo se pridržavati. A kako ćemo živjeti i komu vjerovati, hoće li nam biti svejedno kakvi nam se moralni zahtjevi stavljaju od svijeta, hoćemo li biti sretni s vjerom u budućnost, ovisit će samo o tome jesmo li ili nismo – katolici.

Nagrada Grada Subotice „Pro urbe“ Tomislavu Žigmanovu

U povodu Dana grada, na svečanoj sjednici gradske Skupštine 1. rujna, uručena su i priznanja „Pro urbe“, koje je ove godine dobio i istaknuti hrvatski intelektualac u Vojvodini, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov.

Ovu prestižnu nagradu primili su još nastavnica u mirovini i doživotna predsjednica organizacije „Vox Humana“ Mária Silák, predsjednik SUBNOR-a i sportski djelatnik Vladimir Večić, povjesničar i muzejski savjetnik Mirko Grlica i poduzeće „Siemens“.

– Ovo je jedna vrsta priznanja za ono što sam do sada radio. Bilo je dosta toga, od onoga što sam pisao u filozofskim diskursima i tematiziranja suvremenih izazova čovjeka danas, zatim, ono što sam radio na polju tematiziranja kulturne povijesti vojvođanskih Hrvata, ono što sam radio kada je u pitanju elaboriranje društvenog položaja, nositelj sam bio ili aktivan sudionik inicijativa kao što je osnivanje uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice, osnutak NIU 'Hrvatska riječ', izvršni sam urednik Leksikona podunavskih Hrvata i na koncu prvi sam ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata – rekao je Tomislav Žigmanov. /S. Jurić/

„Osvajanje slobode“

U Velikoj vijećnici Gradske kuće, 2. rujna predstavljena je knjiga ovogodišnjeg dobitnika gradske nagrade „Pro urbe“ Tomislava Žigmanova „Osvajanje slobode – Hrvati u Vojvodini deset godina nakon listopadskog prevrata 2000.“ u organizaciji Hrvatskoga akademskog društva.

O knjizi, koja je izašla u nakladi Hrvatskog akademskog društva, govorili su izvanredni profesor Pravnog fakulteta u Osijeku dr. Josip Vrbošić, politolog Pavel Domonji, predsjednik HAD-a dr. Slaven Bačić i autor Tomislav Žigmanov.

Odlaskom Slobodana Miloševića s političke, državne i društvene scene otvoren je prostor slobode, ali ona se ne daruje, već se za nju treba boriti, istaknuo je profesor dr. Josip Vrbošić govoreći knjizi.

– Svaki ozbiljan razgovor o položaju i životu vojvođanskih Hrvata danas nije moguć bez referiranja na ono što je Tomislav Žigmanov pisao ili govorio – izjavio je politolog i stručni suradnik vojvođanskoga pučkog pravobranitelja Pavel Domonji.

U znanstvenoj studiji na 150 stranica analizira se položaj vojvođanskih Hrvata, njihova uloga u slomu režima Slobodana Miloševića, opisuje se put izgradnje manjinske institucionalne infrastrukture, ali i tematiziraju se srpsko-hrvatski odnosi te vanjska politika Hrvatske.

– U knjizi tražim odgovore na pitanja: tko su Hrvati u Vojvodini, gdje su bili prije listopadskih promjena 2000., s kojim su se problemima suočavali i kako su ih razrješavali... – ističe među ostalim autor Žigmanov.

15. međunarodna likovna kolonija „Bunarić“

U radu 15. Međunarodne likovne kolonije „Bunarić“, a u okviru Dužijance 2011., održane od 17. do 20. kolovoza, sudjelovalo je 30 slikara.

Uz slikare iz Srbije, Hrvatske, Austrije, Argentine i Kanade, radili su i članovi likovnog odjela HKC „Bunjevačko kolo“ koji organizira koloniju.

Po riječima voditeljice likovnog odjela Nedeljke Šarčević, nastalo je ukupno 90 slika u različitim tehnikama, ali i jedan duborez u orahovini („Čutura“) čiji je autor Albert Leš iz Srijemske Mitrovice. Osim u prostorijama HKC „Bunjevačko kolo“ rad kolonije odvijao se u Tenis klubu na Paliću te u atriju hotelsko-poslovnog centra „Galleria“.

U Subotici održana Međunarodna umjetnička kolonija „Stipan Šabić“

Na mapu subotičke likovne i kulturne scene upisan jedan novi događaj. Riječ je o međunarodnoj umjetničkoj koloniji „Stipan Šabić“, čiji je prvi saziv održan od 24. do 27. kolovoza na salašu Paje Đurasevića na domak grada Subotice.

Prvi saziv kolonije „Stipan Šabić“ okupio je petnaest umjetnika iz Srbije, Hrvatske i Mađarske. Organizator kolonije „Stipan Šabić“ je Hrvatska likovna udruga „Cro Art“, utemeljena početkom ove godine. Njezin predsjednik Josip Horvat ističe kako je značajan dio umjetnika koji su pozvani sudjelovati na koloniji, bivše kolege ili pak učenicima Stipana Šabića, skromnoga ali velikoga umjetnika, likovnog pedagoga i kulturnog djelatnika u čiju je čast kolonija i organizirana. Koloniju je zatvorio ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov, naglasivši kako ona predstavlja novi događaj na mapi Subotice, ali i hrvatskog kulturnog prostora, naglasivši kako „ova kolonija svoj prostor pokušava naći usmjeravajući se prema umjetnicima koji imaju akademsko obrazovanje“, ali njome „pokušavamo očuvati sjećanje na Stipana Šabića, jedne od najsamozatajnijih osoba u likovnom životu grada nakon Drugog svjetskog rata, koji je bio ne samo likovni stvaratelj, nego je i puno radio na planu odgoja mladih“.

Radovi nastali na prvom sazivu Međunarodne umjetničke kolonije „Stipan Šabić“ bit će predstavljeni javnosti potkraj godine u subotičkoj Galeriji „Dr. Vinko Perčić“.

Na „Susretu Šokadije“ u Baču revija šokačkih ruha

Četvrti „Susret Šokadije“ u organizaciji HKUPD „Mostonga“ iz Bača, održan je 27. kolovoza u Baču, u Plavoj dvorani Kulturnog centra u Baču.

Nakon svečane pjesme „Šokadija“, autorice Božane Viđaković, u izvedbi svih sudionika „Susreta Šokadije“, goste i gledatelje pozdravila je predsjednica HKUPD „Mostonga“ Dara Filipović. Svoja najljepša svečana šokačka ruha potom su prikazali djevojke i momci hrvatskih kulturnih društava „Silvije Strahimir Kranjčević“ iz Bačkog Brega, KUDH „Bodrog“ iz Bačkog Monoštora, KPZH „Šokadija“ iz Sonte, HKPD „Matoš“ iz Plavne, HKPU „Zora“ iz Vajske, domaćini „Mostonga“ iz Bača te gosti iz „Šokačke grane“ iz Osijeka. „Šokačka grana“ iz Osijeka svake godine ima svoje predstavnike na „Susretu Šokadije“ u Baču, a Kata Šimić iz Osijeka sa suprugom Nikolom odjenula je mlade Osječane za reviju.

U zabavnom dijelu programa nastupili su članovi folklornog i tamburaškog odjela HKPD-a domaćina, pjevačka skupina „Zora“ iz Vajske, pjesnik Josip Dumendžić Meštar iz Bođana, te ženski tamburaški sastav „Corona“ iz Subotice. Konzulica savjetnica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici Vesna Njikoš Pečkaj u svom obraćanju nazočnima, pojasnila je koliko je hrvatsko nacionalno opredjeljenje bitno u predstojećem popisu pučanstva i naglasila da se nikada ne odreknu svog hrvatskog identiteta, hrvatskog materinjeg jezika i katoličke vjere. /*Stanka Čoban*/

Druženje mladeži DSHV-a na Hrvatskom Majuru

Ove je godine druženje malo izmijenjeno u odnosu na prethodne godine, pa su se mladi pokraj dobre glazbe mogli zanimati i sportovima kao što su nogomet, odbojka i rukomet

Četvrti po redu veliki godišnji susret Mladeži DSHV-a pod nazivom „Hrvatski Majur 2011.“ u nedjelju 4. rujna održan je na salašu Zlatka Gabrića na Hrvatskom Majuru pokraj

Subotice. Druženju je prethodila sveta misa koju je ove godine predvodio župnik domaćin vlč. Lazar Novaković, uz slavlje preč. Andrije Anišića.

Datum održavanja ove manifestacije izabran je prema svetkovini katoličkog hrvatskog sveca Svetog Marka Križevčanina, čije se ime svetkuje kod Raspeća u jedinom mjestu s hrvatskim predznakom u Republici Srbiji, na Hrvatskom Majuru, udaljenom 7 kilometara od Subotice. U ovoj manifestaciji sudjelovala je mladež iz svih mjesta gdje DSHV ima svoje mjesne organizacije, a bilo ih je stotinjak. Naravno, ni ovaj skup nije prošao bez nazočnosti starijih članova DSHV-a koji su pružili potporu pomlatku stranke. Mladi su se na salašu bavljali i družili uz glazbu ansambla „Širok šor“.

Verica Kujundžić

Seminar i četvrti radni susret predstavnika hrvatskih udruga

Na Tekijama u Petrovaradinu u subotu, 3. rujna, održan je četvrti po redu radni sastanak u okviru edukacijskog programa za hrvatske udruge a pod pokroviteljstvom Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Seminar se sastojao iz dva dijela, prvog koji je bio arhivsko-bibliografskog karaktera i drugog koji se zvao „Izazovi hrvatske zajednice pred popis pučanstva u Republici Srbiji u listopadu 2011. godine“.

Na samom početku, podržavajući ovakvu akciju i ukazujući na važnost samih izloženih tema nazočnima se kao domaćin svetišta obratio vlč. Stjepan Barišić. Također se osvrnuo i na popis koji predstoji potičući na zajedništvo i ukazujući na to koliko je zajedništvo potrebno, jer će u protivnome ovo HRabro teško izaći na površinu.

O zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturskog gradiva u pismohranama udruga kao važnom čimbeniku i pokazatelju postojanja i rada govorio je Stevan Mačković, ravnatelj Histo-rijskog arhiva u Subotici. U drugom dijelu seminara pod nazivom „Bibliografska praksa praćenja aktivnosti udruga“, u ime ZKVH govorila je Katarina Čeliković o tome kako memorirati ono što udruge stvaraju.

Drugi dio radnog sastanka bio je posvećen najvažnijem pitanju, a to je popis stanovništva, te tome kako ohrabriti građane hrvatske nacionalnosti u Republici Srbiji. Ravnatelj ZKVH Tomislav Žigmanov ukazao je predstavnicima udruga što oni mogu uraditi i kako se uključiti u aktivnosti u okviru kampanje koja se vodi.

Seminaru su nazočili predstavnici udruga iz Novog Sada, Petrovaradina, Golubinaca, Srijemske Mitrovice, Plavne, Bača, Sombora, Sonte, Bačkog Brega, Zemuna, Subotice, Vajske, Rume, Mirgeša (Ljutova) i Lemeša.

Ankica Jukić-Mandić

Kao veliki

Gledala sam sudionike etno kampa, sudionike smotre pjevača i tamburaše - koji su pjevali i svirali, čitala misli djevojaka na susretu sa s. Jasnom i pomislila – kao veliki! To znači da se upravo vi u ovim nabrojanim ali i drugim situacijama ponašate kao veliki: odgovorno i ozbiljno a sve kroz igru!

I onda pomislim kako bi „veliki“, odnosno odrasli, trebali češće biti kao vi – „mali“ jer bi kroz igru mogli lakše obavljati svoje poslove.

Približavamo se kraju godine, a vama je školska godina tek počela! Sada ste nakon odmora spremni za učenje, potrudite se da to bude kroz igru, ali ozbiljno i odgovorno pa ćete raditi – kao veliki a zapravo ćete svima nama biti uzor. Bilo bi lijepo da nam javite kako će vam prolaziti ova životna igra kroz pisanje ili crtež!

*Marija Vidaković, 2. razred
O.Š. „Ivan Milutinović“*

Vaša Zvončica

Sedma smotra dječjih pjevača i zborova

Talentirani mladi pjevači, koji su se dugo pripremali za svoj nastup, pokazali su svoj talent pred vršnjacima, roditeljima, rođacima i prijateljima u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici na sedmoj Smotri dječjih pjevača i zborova u nedjelju, 11. rujna. Svi su sudionici pjevali i svirali u čast 120. obljetnice rođenja zaljubljenika u tamburicu – Pere Tumbas Haje.

Među petnaest pjevača bilo je i debitantata, među njima i učenika koji su tek počeli svoje obrazovanje u osnovnoj školi na hrvatskom jeziku. Pjevači su došli iz Subotice, Bikova, Tavankuta, Đurđina i Lemeša.

Organizator – Hrvatska glazbena udruga „Festival bunjevački pisama“ organizirao je smotru pod poznatim geslom „Tuđe poštivaj – svojim se diči“. Smotru je otvorio **Pero Horvacki**, dogradonačelnik Subotice i član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zaduženog za obrazovanje, čestitavši djeci što čuvaju svoje nacionalno blago. I ova je smotra, kao i prijašnje, počela pjevanjem „kraljica“ koje su došle iz Tavankuta a koje je pripremila **Kristina Kovačić**.

Pjevače je pratio Dječji festivalski tamburaški orkestar pod ravnanjem profesorice **Mire Temunović!** Posebno je bio zadovoljan primarius **dr. Marko Sente** koji je čestitao svim sudionicima smotre jer su pokazali da su svake godine sve bolji. U tradicionalnom završetku dječje smotre još jednom smo čuli sve izvođače koji su otpjevali skladbu „Subotica“ **Đule Milodanović**, što je postala himna smotre. Iako debitanti, voditelji **Karla Rudić** i **Ivan Kovač** odlično su uradili posao!

K. Čeliković

Etno kamp Hrvatske čitaonice

U petodnevnom etno kampu u organizaciji Hrvatske čitaonice uz potporu Gradske biblioteke, koji je trajao od 22. do 26. kolovoza, sudjelovalo je tridesetero učenika subotičkih osnovnih škola.

Oni su uz svoje animatore, u popodnevним satima kroz nekoliko kreativnih radionica učili izradu košarica od papira, izradili su „Betlehem“, a okušali su se i u tehnici slikanja s temperama i oblikovanja novinskim papirom.

Djeca su jedan dan bila na izletu na Bikovu, na salašu obitelji Tikvicki. Tom su prigodom vidjeli konje, bikove, karuce, kako se pravi silaža za zimu, a posjetili su i crkvu gdje im je župnik **Julije Bašić** podrobno ispričao povijest crkve, jedne od rijetkih zidanih od zemlje, ali kasnije adaptirane čvrstim građevnim materijalom. Župnik Julije i katehistica Nada idućega su dana s djecom slavili svetu misu u dvorištu što je bilo prvi puta otkad se održava kamp, na veliku radost djece. A u duhovnim pjesmama pomoć su im pružili članovi sastava „Proroci“ uz čije su vodstvo djeca oduševljeno pjevala.

I ove su godine djeca naučila ponešto iz tradicijske baštine, ovoga puta u kampu je bilo riječi o narodnim umotvornama, pa su djeca na završnoj priredbi kazivala poslovice i zagonetke, ali i viceve.

Od ostalih aktivnosti, na završnoj priredbi djeca su recitala, plesala modernu „koreografiju“, ali i bunjevačke igre uz pratnju tamburaša. Omiljena im je uvijek i gluma, što se ovoga puta ogledalo u igrokazu pod nazivom „Tri gudike i kurjak“. U programu završne priredbe uživala je generalna konzulica RH u Subotici **Ljerka Alajbeg** koja redovito podržava ovakve susrete gdje se na vrlo edukativan način radi s djecom i tako podupire očuvanje i izgradnja nacionalne svijesti.

U kampu su s djecom radile: **Bernadica Ivanović, Katarina Čeliković, Tanja Stantić, Emina Kujundžić, Sanja Dulić, Veronika Mandić, Marija Vladislavljević i Dajana Šimić**. Svoju pomoć u vidu voća i sokova pružili su **Branko Horvat, Ruža Petrina, obitelj Tikvicki, obitelj Mandić, obitelj Horvacki, Hrvatsko nacionalno vijeće i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. /Katarina Čeliković/**

¡Hola amigos!

„Cijela se poteškoća s razumijevanjem Pakla sastoji u tome što je ono što je potrebno razumjeti bezmalo Ništa. Ali zacijelo si to iskusio...“

Započinje s jednom posebnom vrstom raspoloženja koje te tjera da gundaš i prigovaraš, no ono te još nije potpuno proželo, možda ga čak kritiziraš. Međutim, kada te ponesu mračne misli, dogodi se da poželiš biti upravo u takvu raspoloženju, da mu se potpuno predaš. Možeš se pokajati i riješiti se toga. Ali dođe dan kada to više ne možeš. Tada od tebe neće ostati više ništa što bi se kritički odnosilo prema takvu raspoloženju, nećeš čak moći ni uživati u njemu; postojat će samo gundanje koje nastavlja raditi poput nekoga stroja. Ali, stani malo. Ovdje si da gledaš i slušaš. Nasloni se na svoju ruku, malko ćemo prošetati.“ (C. S. Lewis)

Nezaboravni su susreti s malo izgovorenih riječi. Dvije osobe – jedna pred drugom – bez verbalnih pomagala poput perja i štaka, čiste i slobodne doživljavaju jedna drugu u istinskom susretu. Dvije duše se prepoznaju bez pretjeranog gra-

matičkog seciranja izmucanih misli. Tada pogled postaje najopipljiviji oslonac u razumijevanju, a ujedno i emocijom natopljen most ka drugomu. Možda se o *vremenu pogleda* može ispravno govoriti još jedino u prošlom obliku. Pogled je opovrgnut u vjerodostojnosti banalnošću i poganim namjerama, smijenjen svjetlom ekrana televizora i kompjutera. Naše vrijeme je vrijeme označeno *bujicama riječi*.

I to ne makar kakvih riječi, a najmanje shvaćenih u tradicionalnom ključu – značenja i istine! Buka je naša svakidašnjica koju i samovoljno trpamo u uši ne bismo li se oslobodili realnosti, ljudi iz okruženja, vlastitih misli. Riječi smo počeli nasilno i nepromišljeno otimati jedni od drugih, gurati u svoja i tuđa usta po potrebi kao marketinšku i masmedijsku hranu. I samo lete riječi iza kojih nema lica, nema duša – samo potreba za brbljanjem.

Zar to nije gubljenje u ništavilosti? Zar to ne nalikuje na Pakao?

Mladi čovječe, ne daj se izgubiti u buci riječi iza kojih ne stojiš. Mladi prijatelju, ne daj se zvesti svjetskim mentalitetom prigovarivanja, traženja pogreški, negativnosti i olakih osuda. *Pogled* ne mora biti naša prošlost, kao ni *pravoznačna riječ*.

Nevena Mlinko

Čikerijada 2011.

Čikerijada 2011., održana je u petak 26. kolovoza kod križa na Čikeriji. Predvoditelj misnog slavlja vlč. **Marinko Stantić** poručio je malom broju okupljenih mladih da rade na obnavljanju svoje vjere kroz razne susrete, preko vjeronauka, sv. mise, kao i svih drugih aktivnosti koje pruža Crkva.

Ovom prilikom mladi zahvaljuju domaćinima, kao i vlč. **Franji Ivankoviću** na organizaciji i gostoprimstvu.

P. G.

¡Obavijest!

Misa za mlade održat će se u Žedniku u crkvi sv. Marka u prvi petak u mjesecu listopadu, 2. 10., s početkom u 20 sati. Srdačno vas očekujemo!

Papa mladima!

„Zato vas, dragi prijatelji, pozivam da učvrstite svoju vjeru u Boga, oca našeg Gospodina Isusa Krista. Vi ste budućnost društva i Crkve! Kao što je apostol Pavao nekoć pisao Kološanima, bitno je imati korijene, čvrste temelje. To osobito vrijedi danas kada mnogi nemaju čvrsta uporišta na kojima graditi život te tako postaju duboko nesigurni. Rašireni relativizam, prema kojemu sve isto vrijedi i ne postoji nikakva istina i nikakav apsolutna referentna točka, ne vodi pravoj slobodi, već nestabilnosti, izgubljenosti, prilagođavanju trenutačnim modama. Vi mladi imate pravo primiti od naraštajâ koji su vam prethodili čvrsta uporišta kako biste mogli donositi vlastite odluke i graditi svoj život, kao što mlada biljka treba hranjivu podlogu kako bi njezino korijenje moglo rasti te da bi tako kasnije postala snažno stablo, kadro davati plodove.“

Benedikt XVI., poruka mladima 2011.

DoBrOdOŠLi!

Rujan, mjesec kada nakon dva i pol mjeseca duge pauze i ljeta punog raznih aktivnosti sve treba iznova započeti. Osim nove školske godine, gdje se iznova zarađuju ocjene i uči nešto novo, također započinje i nova vjeronaučna godina. Za razliku od školske godine, gdje se nadovezuje na već stečeno znanje, u vjeronaučnoj je potrebno sve graditi od temelja, ispočetka. I to je problem s kojim se konkretno susrećem u župi sv. Roka već nekoliko godina. U rujnu se uvijek uhvati zalet, grupa se polako povećava, doseže svoj maksimum, nakon Božića malo opadne, no brzo se oporavi, a zatim svi-banj, sve se raspadne i opet je na nultoj točki. Osim očitog problem kontinuiteta kada dođu blagdani, praznici i odmori, te mladi ne znaju ima li vjeronauka ili ne, i dalje ostaje pitanje: *Zašto je tako malo ljudi redovito prisutno na vjeronauku?* Već godinama tim animatora na čelu sa župnikom Adrijom Anišićem pokušava osmisliti vjeronauk tako da bude mladima privlačan, zanimljiv, te mjesto gdje će se družiti sa svojim vršnjacima kršćanima, u sigurnoj sredini. Program je uvijek raznovrstan: radovi u grupama, tribine, radionice, molitve, susreti... No, osim srži grupe – onih koji će uvijek doći, mladi se i dalje ne odazivaju na vjeronauk. Ove činjenice samo pokazuju da, iako se mladima pokušava ugoditi do krajnje mjere, rezultat se neće značajno izmijeniti – predavanja su dosadna, a rad u grupama neprijatan jer iziskuje iznošenje mišljenja i raspravu. Nakon vjeronauka, postoji mo-

gućnost otići u podrum, gdje se nalazi bilijar, stolni nogomet, stolni tenis, te se još malo družiti. Vjeronaučna dvorana potpuno je obnovljena, nova i samo čeka nekog da u nju dođe. Uvjeti su idealni, ali i dalje nikog nema.

Problem je što se na vjeronauk gleda kao na aktivnost gdje treba zabaviti mlade i držati im pažnju poput maloj djeci, a ne kao kršćansku dužnost istih. Jednostavno ne postoji svijest: *Tamo me čeka Bog i moji vršnjaci koji su spremni za druženje.* Vjeronauk je aktivnost na koju će otići ako baš imaju vremena. Kakva je budućnost ovakvih mladih katolika koji o svojoj vjeri ne znaju ništa i ne žele znati? Kakva je budućnost Crkve na ovim prostorima ako nije izgrađena od jakih ličnosti, odgajanih u vjeri? Ovim putem pozivam mlade da se, kako je rujnan počeo, priključe svojem župnom vjeronauku ili vjeronauku u župi sv. Roka. Ne postoji društvo kakvo je na vjeronauku, ne postoji sreća kakva je u Bogu. Grupa mladih rado vas ondje očekuje. Dođite!

Vedrana Cvijin

Prije svakog djela pitaj se: „Što mi koristi za vječnost?“

Kada bismo se na kraju svakog dana pokušali sjetiti svega što smo taj dan uradili, sigurno bi nam pred oči dolazila razna djela kojih tek razmišljajući o njima postajemo svjesni. Neka smo učinili slučajno. Neka od njih postala su dio naše svakodnevice, tako da o njima gotovo i ne mislimo, već ih činimo iz navike.

Možda bi nam se već pri kraju dana nešto što smo taj dan radili činilo smiješnim, a možda bi se nešto već pokazalo uzaludnim iako smo se toliko trudili. Sada bismo se vjerojatno lakše pomirili s tim da nešto nije ispalo onako kako smo zamišljali, jer su se u međuvremenu pojavila neka neočekivana rješenja koja su nam preokrenula tijek misli i gledanja na stvarnost. Navečer, kada je sve prošlo i kada smo uradili sve što smo taj dan mogli, možemo drukčije prosuđivati. Ono što nam se činilo jako važno, može se pokazati kao nebitno. Ali možda sada shvatimo da smo propustili velika djela, jer smo ih smatrali nevažnima.

Možda je ovaj „proširen vidik“ pri kraju dana Božji dar, koji nam otvara oči za sutra. Možda je to i podsjetnik na vječnost, kada će se naša djela vrjednovati po drukčijim mjerilima. Iako vjerujemo u nju, malo razmišljamo o vječnosti.

Čini nam se daleka. Ipak, najmanje o njoj razmišljamo pri svakodnevnim dužnostima, razgovorima ili kada možemo odlučivati o provođenju slobodnog vremena. Jedino važno nam je *sada*. Često ne mislimo ni što će biti sutra i biramo ono što će nam ispuniti trenutačne zahtjeve. No, računanje na vječnost nije samo planiranje na dulje staze. Ni ne može se reći da je to računanje, jer razum ponekad vidi samo gubitak, tamo gdje vjera vidi dobitak u vječnosti. Polagati nadu u vječnost zapravo znači činiti ono što je dostojno čovjeka, birati uvijek ono što je na dobrobit čovjeka, pa i kada za nas same nije ugodno ili lako. Ljudi koji nas zadivljuju svojim djelima, najčešće nisu mogli odmah vidjeti plodove svoga rada. Raditi za vječnost znači raditi strpljivo i predano.

Kao što je sadašnjost u našim rukama, takva je i vječnost, jer mi sami biramo kako će ona izgledati. Zato bi nam ona trebala biti u mislima već sada. Tako bismo našim svakodnevnim izborima dali novi smisao i oni bi bili usmjereni na vječnost čiju ljepotu sada samo naslućujemo, a vjerujemo da će ona biti jedno veliko iznenađenje koje nam Bog sprema.

Ana Ivković

„Ukorijenjeni i nazidani na Krista, čvrsti u vjeri!“

(Sv. Pavao)

!!!Firmes en la Fe!!!

2.000.000 mladih na aerodromu
veličine 48 nogometnih terena...

193 nacije... 30.000 volontera...

14.000 svećenika...

800 biskupa...

„Zaklinjem vas, braćo, imenom Gospodina našega Isusa Krista: svi budite iste misli; neka ne bude među vama razdora, nego budite savršeno istog osjećanja i istog mišljenja.“ (1 Kor, 1,10)

„Ukorijenjeni i nazidani na Krista, učvršćeni vjerom“ (Kol 2,7), geslo je XXI. svjetskog dana mladih, održanog u Madridu, glavnom gradu Španjolske. Susret je održan od 16. do 21. kolovoza, a započeo je **misom otvaranja** na trgu Cibeles. Euharistijsko slavlje predvodio je Antonio María Rouco Varela, nadbiskup madridski.

Sljedeći dan, 17. kolovoza, bio je popraćen **katehezama** koje su se održavale u raznim krajevima Madrida. Mladi hodočasnici iz Srbije prisustvovali su katehezama s mladima iz Hrvatske u naselju Aranjuez, udaljenom oko 50 km od Madrida. Kateheze su predvodili msgr. Đuro Gašparović, biskup srijemski i Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački. Kateheze su se održavale tri dana, od petka.

U četvrtak, 18. kolovoza, uslijedio je **doček sv. Oca** na trgu Cibeles. Ovdje je Papa pozdravio mlade hodoča-

snike riječima: *Mladi ljudi, donijeli ste veliku radost Papi! Neka nas sve prati zagovor blaženog Ivana Pavla II. da ovu radost pronesemo cijelom svijetu.* Ovim riječima se osvrnuo i na bl. Ivana Pavla II. koji je osnovao ovaj vid susreta. Dalje je pozvao mlade: *Dragi prijatelji, budite oprezni i mudri, gradite svoje živote na čvrstom temelju koji je Krist.*

Petak je obilježen **križnim putem**, na kojem su tisuće mladih pomno razmatrale i promatrale postaje križnog puta na ulicama Madrida. Ondje se Papa obratio riječima: *Križ nije bio rezultat neuspjeha; on je izražaj najveće ljubavi; dati svoj život za druge.*

U subotu, 20 kolovoza, održano je **bdijenje** sa sv. Ocem na aerodromu Cuatro Vientos, gdje su mladi i prenoćili. Nakon oluje, koja nije uznemirila mlade, slijedilo je molitveno bdijenje. Naime, sv. Otac je odgovorio na pitanja mladih: „Kako mlada osoba može ostati dosljedna vjeri, a ipak i dalje težiti ka visokim idealima današnjega društva?“

U nedjelju, 21. kolovoza, bio je vrhunac susreta: **misa sa sv. Ocem**. Cijela crkva na okupu: vrhovni pastir, kardinali, biskupi, svećenici i vjernici. Naime, na ovoj misi prisustvovalo je pri-

bližno 2 milijuna vjernika. Sv. Otac se u homiliji osvrnuo na pročitano Evanđelje (Mt 16,13-20) u kojem je Isus pitao apostole što ljudi kažu tko je On? I što oni sami kažu, tko je On? Papa je dalje rekao: *Dragi mladi, i danas Krist pita vas: „Što ti kažeš, tko sam ja?“.* *Odgovorete mu velikodušno, s hrabrošću kao što i dolikuje vašim mladim srcima,* rekao je Papa. Na kraju sv. mise je objavljeno da će se idući susret održati u Rio de Janeiro 2013. godine.

Kakav je tvoj doživljaj i iskustvo ovako masovnog susreta?

VLADIMIR: Nikada nisam bio sudionik Svjetskoga dana mladih do sada. JMJ Madrid 2011. je bio jedan potpuno nov, dosad nadoživljen, osjećaj i iskustvo. Premda nisam ljubitelj gužve i mase, moram priznati da mi je u Madridu bilo drukčije. Jedno je masa ljudi u kojoj se guraš, nerviraš, spotičeš, a drugo je masa hodočasnika... Bilo je približno dva milijuna mladih... Svatko može pretpostaviti kolika je gužva bila, ali čak i dok stojiš na nečijoj nozi ili ti je u trbuhu nečiji lakat u metrou, sve to podnosiš lako, jer se usput pjevaju duhovne pjesme sa svih strana svijeta, uzvikuje se „Esta es la juventud del Papa“ (ovo je Papina mladež), kliče se Kristu! Bio je to sasvim drugi oblik gužve. Na koju god stranu da si pogledao, vidio si skupine hodočasnika iz svih krajeva svijeta kako se smiju, vesele, raduju. Nije mi dotad bio poznat taj oblik radosti: na +40 stupnjeva, u gužvi, hodaš čitav dan, a opet, radostan si, kao i svi oko tebe. U tim uvjetima, poslije par dana, svatko bi postao nervozan, i mi bismo, ali je Duh Božji bio nad nama i sve to mijenjao u mladenački žar iskrenog osmijeha, radosti i snažne molitve...

PETAR: Ovo je treći Svjetski dan mladih u kojemu sam sudjelovao i osjećaj je isti kao i na prvom: snažna povezanost Univerzalne Katoličke crkve: naša pripadnost toj Crkvi, preispitivanja, te nalaženje odgovora i smisla života.

DARIO: Bilo je ovo jedno predivno iskustvo za sve hodočasnike koji sudjeluju na njemu i mislim da je apsolutni pogodak što se ovakvi susreti događaju. Na mene je ovaj susret ostavio snažni dojam koji će me vjerojatno dugo pratiti, mislim čak i kroz čitav život.

Kako živjeti nakon iskustva ovakvog susreta ili, drugim riječima, je li se u tvome životu nešto promijenilo?

MARIJA: Divno je to što ovakvi susreti, koliko god naporni bili, utječu na osobnu izgradnju jer samo malo prije susreta misliš da daješ sve od sebe u širenju Radosne vijesti, a onda ipak shvatiš da su Božje granice daleko iznad naših i onih koje se usudimo sebi zacrtati.

PETAR: Osnazheni smo se vratili našim domovima i obiteljima, župnim zajednicama i prijateljima kao svjedoci žive vjere koju smo imali priliku i čast iskusiti na susretu s Papom i mladim kršćanima iz cijelog svijeta.

Po čemu ćeš pamtit ovo hodočašće i susret sa Svetim Ocem i mladima iz cijelog svijeta?

MARIJA: Prvi put sam prisustvovala Svjetskom danu mladih, iako sam bila na drugim susretima mladih. Ovo je najveći susret po broju mladih pristiglih iz cijelog svijeta i svakako da me se

zbog tog i dojmio. Uživala sam u tom saznanju da sam i ja dio mladih koji su došli pozdraviti, podržati i ohrabriti Svetoga Oca te čuti isto tako navještaj Žive Riječi s njegove strane. Već u prvim trenucima kako smo sletjeli u Madrid, bila sam iznenađena brojem volontera iz cijeloga svijeta koji su čekali mlade koji pristižu, te ih usmjeravali do određišta. Svakako ne bih zanemarila ni susrete manjih razmjera, pošto smo ove godine imali čast dočekati Sv. Oca u Hrvatskoj gdje je bilo doista dirljivo, možda baš zbog manjeg broja ljudi. Ne mogu odrediti posebni primjer po kojemu ću pamtit ovaj susret, ali definitivno jedan od velikih tragova ostat će ne samo susret s mladima sa svih strana svijeta već i međusobno sklapanje ili bolje rečeno preklapanje s mladima s kojima smo išli, te osjećaj podrške ali baš svakoga ponaosob iz grupe.

VLADIMIR: Ako bih morao izdvojiti nešto što će mi osobito ostati u sjećanju, onda bi to bilo nevjerojatno vrijeme tijekom bdijenja s Papom. Dok je Sveti Otac govorio, kiša je samo sipala, a poslije par minuta je i pljuštala te je zapuhao vjetar. Svatko je uzeo što je imao kako bi se zaštitio od kiše. Skoro dva milijuna mladih stajalo pod otvorenim nebom – svjesni da ukoliko kiša ne stane, spavat će mokri i vjerojatno se ozbiljno razboljeti – i nitko nije posumnjao da će dragi Bog zaustaviti oluju, kao što je Isus to uradio na barci (ups. Mt 8, 26). Ujedinili smo se u molitvi i pjesmi, osobito kada smo vidjeli Papu, kako i on kisne, ali strpljivo sjedi, s osmijehom na licu i čeka da se nevjerojatno smiri. Tad se osjetila i najveća poruka koju je Sveti Otac uputio mladima, u šutnji, tijekom oluje. Svojom postojanošću ohrabrio je i sve nas da ostanemo čvrsti u vjeri. U tom su trenutku odzva-

njale neizrečene riječi pretočene u djelo: „Ukorijenjeni i nazidani na Krista, čvrsti u vjeri“... nećemo pobjeći, nećemo se razići, došli smo pred Tebe Kriste, žedni smo Tebe i ostajemo s tobom unatoč svemu, jer smo ukorijenjeni i nazidani na Tebi! Bez tebe će nas odnijeti oluja, ali s Tobom smo uvijek sigurni!“

Nakon 15-ak minuta, kiša je stala, a po čitavom aerodromu odzvonile su Papine riječi: *Dragi prijatelji... hvala na strpljenju i molitvama*, i snažni usklik mladih, radosnih jer se bdijenje nastavlja... A onda, nakon kiše, vjetra, skakanja, plesanja i pjevanja, na bini se pojavljuje monstranca s Presvetim Oltarskim Sakramentom i u trenutku nastaje muk i tišina. Više se ni vjetar nije micao i oblaci su stali... Gospodin je tu! Svi smo tu bez obzira na boju kože, mjesto odakle dolazimo i kulturu koju živimo, dijelili smo jedan Duh – Duh Kristov! U nazočnosti Gospodina, prignulo se svako koljeno u poniznosti srca i radosti Duha. Osjetilo se jedinstvo Crkve u svojoj punini vjere i ljubavi prema Bogu! I u tom Duhu je proveden i ostatak noći i sutrašnja centralna sv. misa. Bogu hvala na svim zadobivenim milostima, a ponajviše na čvrstoći vjere utemeljene na Sinu!

DARIO: Što se tiče ovoga susreta, mogu reći da mi se najviše svidio sam susret sa Svetim Ocem. Svidjeli su mi se i sami ljudi s kojima sam bio na ovom susretu, jer s njima je sve bilo lakše i ljepše, kateheze s mladima iz RH, bdijenje i misa s Benediktom XVI. također su me se dojmili i pamtit ću ih i pratit ću me tijekom cijeloga života.

Koje Papine riječi su po tebi najglasnije odzvonile među mladima?

MARIJA: Ono što mi se najviše uredalo u sjećanje je svakako subota večer i samo bdijenje s Papom tijekom kojega smo imali priliku vidjeti našeg Papu kako ostaje s nama mladima i u oluji i kroz nevjerojatno, u pravom smislu tih riječi. A najveći dokaz i nagrada bile su njegove riječi nakon same oluje – DRAGI PRIJATELJI!!! Te riječi od tada pokušavam što češće izgovarati i mojim bližnjima. Dao Bog da te riječi ostanu bliske kako među mladima tako i u mom osobnom životu.

„Na mišice“!

Dragi čitatelji! Volim prijateljevati s mladima i djecom! Ponekad mi se čini da od njih učim isto koliko od „starijih“, ako ne i više. Svaki susret s njima za mene je riznica u koju ulazim i bar neki dragulj ponesem, trudeći se svim srcem nešto blaga i unijeti svaki puta. U toj „razmjeni dobara“ život obiluje plodovima i zbog toga mi jako nedostaje vjeronaučni rad i u srednjoj i u osnovnoj školi... Koristim zato – kad već ne mogu raditi – svaku priliku da mlade SUSRETNEM i ČUJEM i SLUŠAM... Tako sam od jednog momka, izuzetno darovitog i dobrog, ali istovremeno i potpuno suvremenog mladića (upletena duga kosa, moderni „look“ i trendi garderoba) naučila nešto dragocjeno. Kazao je nešto ovako: „Uf, jako mi je teško ovih posljednjih par mjeseci živjeti kao pravi kršćanin... Dobro, išao sam ja na misu skoro svaki dan kad sam mogao od predavanja, pomagao sam drugima koliko sam mogao, ali ... znate kad osjećate da vam baš ne ide ono najvažnije – ljubiti... Shvatio sam da iako mi ne ide kao nekad prije, kao poslije naših susreta, moram ljubiti, makar onako – „na mišice“! Tako je, mudri mladi čovječe! Nema odustajanja! Uopće nije lako, ali – ostajemo kršćani! Do kraja, a ponekad i – „na mišice“! (Ivh)

kreposti u obitelji

Naše kreposti

Danas je malo neobično govoriti o krepostima. Hrabri propovjednici potiču na kreposti sve kršćane, premda je ovo vrijeme kreposti proglasilo – sasvim „out“. U razmišljanjima nadahnutim „Katekizmom Katoličke Crkve“ pokušat ćemo pokazati kako su i danas kreposti u obitelji – temelj života.

Krepost je postojano i čvrsto raspoloženje činiti dobro. Koliko smo postojani i čvrsti u pokazivanju raspoloženja za činjenjem dobra baš svaki čas u baš svakom danu? Jesmo li ikada u našoj obitelji – ako su djeca još premala (iako ustvari djeca nikad nisu premala za priču o Bogu!), onda bar sa supružnikom – otvoreno porazgovarali o tomu kako bolje živjeti kršćanstvo i što li znači npr. vjera u našem životu? Jer, vjera je prva od bogoslovnih kreposti, koje „oblikuju i oživljuju sve moralne kreposti“. Bogoslovne kreposti se zovu i „ulivene“, jer ih Bog „ulijeva“ u duše vjernika da ih osposobi da djeluju kao njegova djeca i zasluže vječni život. Ako ih Bog

ulijeva, imamo li mi uopće šanse razvijati ih u sebi, a kamoli u drugima, napose djeci? Ako li uzmemo u obzir da su i vjera i ufanje i ljubav – darovi Božji, koje produbljujemo sakramentalnim životom, kako postupiti kad mi sami ili netko iz obitelji ili naše okoline gubi te darove i odbija ići na sakramente, koji bi ga liječili i pomogli mu? Kako i koliko ih promicati, svjesni rizika od pretjerivanja ili izazivanja suprotnog efekta? Kako s mališanima, koji pored svih „obveza“ u životu i svih crtica koji im pune glavu situacijama i pitanjima koja zahtijevaju odgovore, a za koje veoma rijetko imamo vremena – kako naći uopće priliku porazgovarati o vjeri, ufanju, ljubavi? Kako s teenagerima, koji preispituju i sebe i nas i cijeli svijet i ni za živu glavu neće prihvatiti nešto nisu li zbilja uvjereni da je to dobro, ali onda ih se čuvajmo ☺! Kako mi sami sa sobom u ozbiljnim pitanjima – kako preživjeti pošteno i pravedno u nepoštenom i nepravednom svijetu?

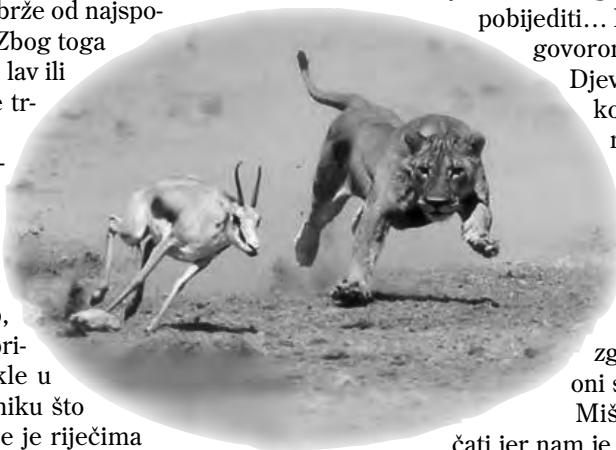
Bit će to glavna pitanja u našoj „igri“ „GRIJESI I KREPOSTI“ (Mali Koncil je nekada davno izdavao tu zanimljivu društvenu igru), na koja ćemo korak po korak, riječ po riječ, davati odgovore. (Ivh)

male mudrosti

Životna utrka

Svako jutro u Africi gazela se budi. Zna da mora trčati brže od najbržeg lava ili će biti ubijena. Svako se jutro lav budi. Zna da mora trčati bar malo brže od najsporije gazele ili će umrijeti od gladi. Zbog toga na afričkoj ravnici nije važno jesi li lav ili gazela. Kad izađe Sunce, važno je trčati...

Utrka vjere nije s nama počela. Prije nas su trčali pioniri. Sad zamislimo neke njihove izjave poslije utrke: Augustin iz Kartage (afrički reprezentativac): „Mislim da sam maraton jako dobro istrčao, no ipak moram priznati da mi pripreme za utrku i nisu baš protekle u najboljem redu stoga hvala Izborniku što me ipak odabrao za trku!“ Mojsije je riječima hvale opisao svoje visinske pripreme na Sinaju. Kad su Šimuna Petra novinari opkolili i znatiželjno ispitivali, on im je odgovorio: „Dosađajne pripreme bile su mi dosadne, pa sam pokušao smisliti nešto svoje. Prvo sam pokušao trčati po

vodi, ali punica nije bila baš oduševljena. Trebalo je svaki dan sušiti i sandale i tuniku – to se njoj nije svidjelo. Onda sam se sjetio Isusove upute ‘Slijedi me’, poslušao je i lagano stigao do kraja.“ Na novinarsko pitanje kako je uspio pobijediti u ovako teškoj utrci, Ivan Krstitelj je lakonski odgovorio: „Sve je to do glave!“ Maksimilijan Marija Kolbe (poljski internacionalac) je iskreno odgovorio: „Pitate me kako sam uspio pobijediti... Bit ću iskren i neću okolišati s odgovorom: Mislim da bez pomoći Blažene Djevice Marije, koja me zagovarala kod Sina, ne bih prešao ni stotinu metara“. Jesu li ovi maratonci bili savršeni? Naravno da nisu. Jesu li činili pogreške koje su mogle dovesti čak i do diskvalifikacije u utrci? Vjerojatno jesu. Možda su se spotaknuli na nekim preprekama. Možda čak uganuli zglob, ozlijedili mišić ili koljeno. Ali oni su trčali i nastavili trčati.

Mišljenja sam da uvijek trebamo trčati jer nam je, kao i lavu i gazeli, – život u pitanju. Zahvaljujući Kristu, pobjeda je i nama zajamčena. Isus zna trčati. On je put. Ako budemo trčali po njegovim instrukcijama, čisto sumnjam da ćemo izgubiti.

(fra3.net)

za život:

„Proglašavam život!“

Gianna Jessen, „rođena tijekom abortusa fiziološkim rastvorom“ 6. travnja 1977. u Los Angelesu, California – omrznuta i neželjena još od začeca, koju su pokušali ubiti pobačajem kada je imala sedam i pol mjeseci. Njihov plan bila je smrt. Međutim, Bog je imao sasvim drugačiji plan za nju...

Danas svjedoči o tom čudu i milosrđu Božjem koje joj je darovalo ŽIVOT. Pogledajte video njezinog govora američkom Kongresu na www.youtube.com pod nazivom „Gianna Jessen, žena koja je preživjela pobačaj“ ili, na srpskom, „Beba koja je preživjela abortus“. Njene su riječi:

„Završit ću s ovim: neke od vas možda malo smeta što sve vrijeme samo pričam o Bogu i Isusu. Ali, kako bih mogla hodati okolo, hramati kroz ovaj svijet, a da ne dam cijelo svoje srce, um, dušu i snagu Kristu koji mi je dao život? Tako, ako mislite da sam budala, to je samo još jedan dragulj u mojoj kruni. Jedina moja namjera u ovom životu jest učiniti da se Bog nasmiješi! Nadam se da je nešto od ovoga imalo smisla. Jednostavno – došlo je iz mog srca! Neka vas Božji blagoslov drži!“

protiv života

DRŽAVI, POKRAJINI I GRADOVIMA NISU SVA DJECA ISTA!!!

Procijenite sami kroz ove sažete podatke o „doplatcima“ i „pomoćima“ djeci, je li našoj državi s „vrišteći“ niskim natalitetom potrebno i vrijedno svako dijete, ili samo poneko...

DJEČJI DOPLATAK dobiva jedan od roditelja odnosno skrbnika, hranitelja za prvo četvero djece pod uvjetom da o njima neposredno brine. Za samohrane roditelje, hranitelje, skrbnike i roditelje djeteta ometenog u razvoju, a koje nije smješteno u ustanovu, cenzus se uvećava za 20 %.

RODITELJSKI DOPLATAK isplaćuje Republika majkama za prvo, drugo, treće i četvrto dijete.

- za prvo dijete isplaćuje se jednokratno u iznosu od 31.561,10 din,
- za drugo dijete iznosi 123.415,82 din (u 24 rate). Rata iznosi 5.142,33 din,
- za treće dijete iznosi 222.138,32 din (u 24 rate). Rata iznosi 9.255,76 din,
- za četvrto dijete iznosi 296.181,31 din (u 24 rate). Rata iznosi 12.340,89 din. (izvor www.minrzs.gov.rs)

Dodatno se roditeljski doplatk **samo za prvo dijete**, isplaćuje i od strane Pokrajine majkama koje žive u Vojvodini u iznosu od 30.000 din. Pokrajina daje i novčanu pomoć obiteljima u kojima se rode blizanci, u iznosu od 400.000 din, a gdje se rode trojke odnosno četvorke 600.000 din.

Pokrajina regresira dio troškova boravka djece u predškolskoj ustanovi, koji su treće ili četvrto dijete u obitelji.

Pomoć na lokalnoj razini

GRAD BEOGRAD – Stalnu novčanu pomoć primaju roditelji trojki, četvorki, petorki, šestorki i duplih blizanaca (različiti iznosi u ovisnosti o dobi djece).

OPĆINA LOZNICA – Grad za prvorođeno dijete daje 9.200 din, drugo 11.000, treće 13.800, blizanci dobivaju 27.600, a trojke 36.800 dinara.

OPĆINA JAGODINA – Neuposlene trudnice i porodilje dobivaju mjesečnu financijsku pomoć od 10.000 din. Osim roditeljskog doplatka koji dodjeljuje država, svako novorođeno dijete dobiva i 200 eura, a svako četvrto, peto i naredno dijete po 200 eura mje- sečno 18 godina do punoljetnosti.

OPĆINA POŽAREVAC – Svakom prvorođenom djetetu u Požarevcu iz gradskog proračuna slijedi novčana naknada od 40.000 din. Od srpnja, roditelji blizanaca, trojki i četvorki dobivaju 40.000 din po djetetu.

OPĆINA KRAGUJEVAC – Svakom prvorođenom djetetu isplaćuje se 30.000 din, a pomoć dobivaju i blizanci, trojke ili četvorke.

OPĆINA SUBOTICA – Roditeljski doplatk za prvo dijete iz sredstava proračuna Grada iznosi 5.000 din.

OPĆINA NOVA VAROŠ – Roditelji djece koja su rođena tijekom 2011. dobit će po 15.000 din.

OPĆINA ZRENJANIN – Zrenjanin daje jednokratnu pomoć za prvo, drugo i trećerođeno dijete po 30.000 din.

OSTALI GRADOVI – Prema podacima sa sajta www.cekos.rs, općine Niš, Pančevo, Žitораđa, Doljevac, Svrlijig, Kraljevo, Smederevo, Bogatić, Vladimirci i Kruševac također imaju programe za isplaćivanje općinskih roditeljskih doplataka.

NAŠ KOMENTAR: Izneseni podaci dokazuju da je državi, pokrajini i gradovima (osim Jagodine ☺) najčešće „potrebno“ ili bar „vrijedno“ prvo, drugo i treće dijete, rijetko i četvrto (napominjemo da obrazac ZAHTJEVA ZA DJEČJI DOPLATAK NITI NE PREDVIĐA MJESTO ZA UPIS IMENA DJETETA ROĐENOG POSLIJE ČETVRTOROĐENOG!!!), a peto, šesto, sedmo, osmo, deveto, deseto, jedanaesto, dvanaesto... NE TREBA NIKOMU!!! Pomažu se još ponegdje blizanci, trojke, četvorke, petorki, šestorki i dupli blizanci (stalnu godišnju pomoć primaju samo u Beogradu!). Sve su „pomoći“ jednokratne ili na rate, osim – u Jagodini, gdje je mjesečna, a uključuje i pomoć trudnicama i roditeljama. Moramo primijetiti da država neku djecu pomaže i „unaprijed“, jer plaća roditeljima pokušaje umjetne oplodnje, dok djeci „obično“ začetoj, uskraćuje i majčinu punu plaću, ako ona mora ići na bolovanje („bolovanje“ iznosi još uvijek 65% plaće, NARAVNO i za trudnice). Također, regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi potrebno je za treće i četvrto dijete, ostali – neka se čuvaju i uče sami, tko im kriv!

Osjećate se obespravljeno, čini Vam se da su Vaša djeca po svemu ovome manje vrijedna od neke druge?

Još jedan dokaz i – nadasve – utjeha u teškoćama roditeljstva, pa i ovim materijalnim, jesu Isusove riječi: „Tko primi jedno ovakvo dijete u moje ime, mene prima“ (Mt 18,5). Radujmo se mi roditelji – primili smo Boga samoga!

Piše: Stjepan Beretić

Župnik Antun Kekezović

(1828-1839.)

Antun Kekezović je rođen u Somboru 1796. godine. Na 294. stranici svoje knjige, Lakatos piše da je Kekezović od 1820. do 1823. godine bio sončanski kapelan najprije župniku Stipanu Vilovu (do 1822. godine), pa upravitelju župe Józsefu Almásyju, a na 161. stranici iste knjige piše Lakatos da je Kekezović bio bereški kapelan (Bački Breg). Od 1824. do 1828. godine je bio somborski kapelan (Lakatos 320) župniku Ferencu Wagneru. Kekezović je somborskim župnikom postao u dobi od 32 godine. U Lakatoševoj knjizi nalazimo Kekezovića na popisu somborskih župnika od 1829. do 1840. godine. Lakatošev podatak nije točan, budući da na 241. stranici Muhijeve knjige stoji da je Kekezović u Somboru bio župnik od 1828. do 1839., a u knjizi *A kalocsai érseki levéltár, Levéltárismertető*, koju su uredili Adél i Andor Lakatos, te Attila Szabó, izdanoj u Kalači 2002. godine, na 203. stranici stoji da je Antun Kekezović umro 13. studenog 1839. godine.

Kolera

Za Kekezovićeva župnikovanja u Somboru dogodila se diljem Bačke velika nesreća. Godine 1831. udarila je kolera. Na 141. stranici svoje knjige *Povijest Hrvata u Vojvodini* izdanoj u Zagrebu 1930. godine, piše Petar Pekić kako je u godinama, kad, doduše nije bilo rata, „godine 1831. kolera desetkovala staovništvo... Najžešća je bila u augustu i septembru kad je po selima dnevno umiralo 10, 15 pa i više osoba. Zvonjava bijaše zabranjena kao i redovno sahranjivanje. Franjevci zabilježiše, da je samo u Subotici pokosila 2590 žrtava. Broj žrtava po drugim gradovima i selima razmjerno bijaše po svoj prilici isti“. Ta je nesreća pogodila i mladog somborskog župnika Kekezovića i njegove kapelane.

Službeni jezik

U vrijeme Antuna Kekezovića se dogodilo da je na svojoj sjednici u veljači 1832. godine Bačko-bodroška županija donijela odluku da se mađarski jezik uvede kao obvezatni u državnim i županijskim postupcima, u sudu, u školi, pa i u službenom dopisivanju pojedinih celova. Ta se odluka odnosila na područje cijele županije.

Veseli Somborci i njihovi gosti

U vrijeme župnika Kekezovića grad Sombor, a po Somboru i cijela je županija stekla glas veselog, raspjevanog, razigranog, pa i rasipnog društva. O Bačkoj se počelo govoriti kao o Kanaanu, obećanoj zemlji „kojom teče med i mlijeko“ (Izl 3,8; Pnz 8,7-10.12). Prema hebrejskom jeziku riječ kanaan znači purpur. Početkom 19. stoljeća somborske dame su s prijezirom gledale na domaću tkaninu, a težile su za oblačenjem kakvo su diktirale bečke dvorske dame. Zgrada županije „varmeđa“ bila je sjedište ne samo političkog života cijele Bačke, već je ta zgrada bila i omiljeno mjesto zabave, gdje se pjevalo, sviralo, plesalo. U cijeloj Bačkoj nije izlazio ni jedan list. A tisak koji je dolazio iz Beča, Budima, Pešte ili iz inozemstva je u Som-

bor stizao poštanskim kolima samo dva-put tjedno. Za zimskih mjeseci je danima trebalo čekati na poštu. To što novinskih vijesti iz svijeta i zemlje nema, nikoga nije brinulo. Veleposjednici su davali ton tadašnjem somborskom i bačkom društvu. Bačka je gospođa ženidbom bila uzajamno povezana. Županijsku vlast je držalo par obitelji, a sve je ostale dužnosti i vlasti iz javnog života držalo bačko plemstvo. Županijske sjednice su bile privlačne za zastupnike. Sjednice se nisu propuštale. Prašnjave i blatnjave somborske ulice nisu bile zapreke čestim okupljanjima u zgradi županije.

U to veselo i bezbrižno vrijeme župnik Kekezović je bio bilježnik Somborskog dekanata i prisjednik županijskog suda ujedinjenih županija Bačke i Bodroške. Somborci su držali do svoga župnika, a tako i nadbiskup, koji je Antuna Kekezovića 1839. godine odlikovao i naslovom prepozita od Ivancije. Nažalost, iste te godine Kekezović i umire relativno mlad, te je sahranjen je u župnoj crkvi. Nadgrobna ploča mu se nalazi kod oltara svetoga Antuna. Na ploči je uklesan kronostih koji također otkriva godinu njegove smrti: 1839. (U kronostih ne spada jedino broj godine njegove starosti: **XLIII**).

Kronostih: „HIC ANTE ECCLESIAE ARAM PATRONIS SUI SANCTI REQUIESCENS REVERENDISSIMUS DOMINUS ANTONIUS KEKEZOVICH PRAEPOSITUS DE IVANCIA REGIAE AC LIBERAE CIVITATIS SVAE NATALIS ZOMBOR PAROCHUS EXIMUS ET GRATVS AD CVLMEN PRENSIE LVCRATVS HONORIS PER ANNOS BIS SEX PASTOR VT ESSET OBIT AETATIS SVAE XLIII“. Evo i prijevoda: „Ovdje u crkvi pred oltarom svoga svetoga zaštitnika počiva Antun Kekezović prepozit od Ivanče, vrli i cijenjani župnik svoga rodnoga kraljevskog i slobodnoga grada Sombora, nakon što je dva puta po šest godina bio pastir i kad je dosegao vrhunac zaslužene časti, preminu u dobi od 43 godine.“

Istaknuta slova kao rimski brojevi daju godinu Kekezovićeve smrti: V + D + C + V + L + M + I + L + V + C + V + I + I + X + V + I = 1839

Somborski župnik Wagner umro kao katedralni župnik u Kalači

Na stolici prvostolnog župnika u Kalači Ferenc Wagner je od 1834. do 1837. obnašao i dužnost arhidakona Prvostolnog kaptola u Kalači (Lakatos 35). Godine 1838. je postao prepozit svetoga Pavla od Bača ili mali prepozit Kalačkoga kaptola (Lakatos 32). Od 1841. do 1843. godine bio je kanonik lektor u Kalačkom prvostolnom kaptolu (Lakatos 24). Od 1843. do 1847. Ferenc Wagner je veliki prepozit Kalačkog prvostolnog kaptola (Lakatos 23). Umro je u Kalači 27. prosinca 1847. godine. (Lakatos Adél, Lakatos Andor, Szabó Attila, *A kalocsai érseki Levéltárismertető*, Kalocsa 2002, 255. str.) /nastavak iz prošloga broja/

Crkva i popis stanovništva

Odgovara: *Dragan Muharem*

Je li glas Crkve o popisu stanovništva miješanje Crkve u politiku?

N. S., Subotica

Pitanje koje ste postavili zahtijeva odmah na početku jasno ukazati i razložiti što je to uopće politika. U moru definicija, često puta ideološki i pragmatički prenaplašenih, predlažem onu u Aristotelovu duhu, koju doduše ne doslovce, već po tradiciji katoličkih teologa možemo izraziti ovako: *Politika je briga za opće dobro*. Dakako, usvajamo takvu definiciju ne zato što je Aristotelova ili teološka nego zato što je smatramo najboljom. Vjerujem da ovim postaje razvidniji mogući odnos i stav Crkve prema svim onim pitanjima koja se tiču općeg dobra društva, čiji je veliki dio i kršćanski puk. U demokratskom društvu, u kojem vlada stvarna pluralnost, kako politička i ideološka, tako i svjetonazorska, važan je i dragocjen doprinos svih udruga civilnoga društva i svih pojedinaca ako je taj doprinos u službi društva, a ne grupnih ili pojedinačnih interesa. Sve osobe s izgrađenom demokratskom svijesću ne mogu se ne radovati svakom stvarnom doprinosu, pa i doprinosu Crkve zajedničkome dobru vlastita društva. Nažalost, nemoguće je ne uočiti još i dalje prisutnu i živahnu „staru svijest“ hranjenu mitom iz komunističkog doba o „nemiješanju Crkve u politiku“, koji zastupaju čak i građani koji se deklariraju kao katolici. U demokratskom društvu, koje je, čini se, za nas na ovim prostorima još daleki cilj, uz poštivanje pozitivnih „pravila igre“, baš se svatko, bilo pravna bilo fizička osoba, ima pravo „miješati u politiku“ javnim iznošenjem svojih stavova i tako, u dobroj vjeri, pokušati utjecati na one koji su ovlašteni odlučivati. U javnosti učestalo ponavljanje mita o „nemiješanju Cr-

kve u politiku“ otkriva ponajprije ozbiljan nedostatak elementarne političke kulture u našem društvu. To po sebi ne bi trebalo biti iznenađujuće za društvo koje je desetljećima bilo indoktrinirano avangardizmom Partije koja je jedina bila pozvana baviti se politikom, no to ipak jest iznenađujuće jer je prošlo gotovo dva desetljeća od uspostave višestranačkog sustava. Taj „znak vremena“ također ot-

no ukazivati na razloge zašto ona to smije i mora učiniti, ukoliko se pošteno prizna da je stoljećima najprisutnija čuvarica vjerskog i nacionalnog identiteta na ovim prostorima. Vjerujem da ste svjesni kompleksnosti situacije u kojem se nalazi hrvatska zajednica u Srbiji. Mnoga prava koja joj pripadaju nisu ostvarena. Iz tog razloga, zar Crkva nije po svojoj naravi dužna stati na stranu obespravljenih?

Predstojeći popis stanovništva trenutak je koji ozbiljno očekuje i zahtijeva očitovanje stava Crkve.

kriva da proces tranzicije nije još uvijek svladao i pobijedio naslijeđenu „staru svijest“ pa ona i dalje živi u znatnom dijelu političara i medijskih djelatnika koji su na javnoj sceni.

Da se razumijemo, Crkva nema pravo i nije pozvana stati na stranu bilo koje stranke ili ideologije, to bi zapravo bilo miješanje u područje koje joj ne pripada, iako vjernici mogu, dapače, smiju i trebaju biti politički aktivni. S druge strane, omeđivanje djelovanja Crkve na „sakristiju“

Zar nije dužna upozoriti da ne izjasniti se kao vjernik znači zatajiti svoju vjeru? Zar Crkva ne smije biti moralno-etički korektiv jednom društvu i tako pridonositi njegovom općem dobru? Zar Crkvi može biti svejedno u kojoj će i kakvoj državi i režimu živjeti njezini vjernici?

Kako smo vidjeli, po snazi svoga poslanja, Crkva se i njezino vodstvo ne smije baviti politikantstvom, ali joj je dužnost pratiti politička zbivanja, prosuditi jesu li vjerski ispravna te, u

Po snazi svoga poslanja, Crkva se i njezino vodstvo ne smije baviti politikantstvom, ali joj je dužnost pratiti politička zbivanja, prosuditi jesu li vjerski ispravna te, u skrajnjim slučajevima, intervenirati na dobro naroda.

a ne i na opće dobro svih, ponajpače svojih članova, izravno je miješanje politike u slobode i prava Crkve, što je, nažalost, i dalje prisutno.

A sada da malo konkretnije uđemo u Vaše pitanje. Predstojeći popis stanovništva trenutak je koji ozbiljno očekuje i zahtijeva očitovanje stava Crkve. Mislim da je doista nepotreb-

skrajnjim slučajevima, intervenirati na dobro naroda. Crkva želi da vjernici živo sudjeluju u političkom životu jer im je to kršćanska obveza. Oni ne moraju trajno iščekivati crkvene naputke za svoj rad. Najbolje je da se vladaju prema svojoj kršćanskoj savjesti i evanđeoskom nadahnuću.

HOSANAFEST 2011.

nedjelja, 18. rujna,
s početkom u 20 sati

Dvorana sportova u Subotici

Pod sloganom „Učvršćeni vjerom!“
bit će izvedeno 15 skladbi.

Festival je dobrotvornoga karaktera,
za pomoć Humanitarno-terapijskoj za-
jednici za pomoć ovisnicima – Hosana,
koja djeluje na teritoriju Subotičke
biskupije.

XI. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

30. 09. 2011.

s početkom u 20 sati

Dvorana sportova u Subotici

Hodočašće

u Svetu zemlju

6.- 13. XI. 2011.

Voditelj: fra Tomislav Glavnik OFM-
Conv., licencirani vodič za Svetu zem-
lju.

Prijave i informacije u župnom ure-
du Uznesenja BDM, Virovska 21,
Molve; Tel.: 048/892-103.

Internetska stranica:

www.zupa-molve.com;

E-mail: info@zupa-molve.com

Predstavljanje zbornika „Identitet bačkih Hrvata“

23. 09. u 19,30 sati

Velika vijećnica Gradske kuće
u SUBOTICI

24. 09. 2011. u 19 sati

Etno kuća „Didina kuća“
u BAČU

24. 09. 2011. u 19 sati

Hrvatski dom u SOMBORU

Zbornik radova nastalih na Među-
narodnom znanstvenom skupu u Za-
grebu predstavljaju sudionici sku-
pa, među kojima su: urednik izdanja
dr. sc. Robert Skenderović iz Zagreba,
predsjednik HAD-a i HNV-a dr. sc. Sla-
ven Bačić, ravnatelj Zavoda za kulturu
voždanskih Hrvata prof. Tomislav
Žigmanov, Mario Bara iz Zagreba,
mons. mr. Andrija Anišić, mons. Stjepan
Beretić, Zvonimir Pelajić iz Plavne.

Na predstavljanju će biti riječi i o
predstojećem popisu stanovništva te
pozivamo sve zainteresirane da nazoče
ovom događaju u Subotici, Baču i Som-
boru.

Hrvatska Čitaonica

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici

Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

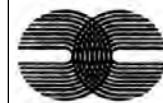
Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

**Slušajte
Radio Suboticu**
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz
Put Jovana Mikića 12,
Tel: 024 55 22 00; Fax: 551-902

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, PhotoNino

IN MEMORIAM

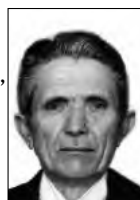
14. listopada 2011. godine
navršava se godinu dana od
smrti našeg dragog brata,
strica i ujaka

ŠIME TEMUNOVIĆA
(2010. – 2011.)

9. listopada 2011. godine
navršava se dvije godine
od smrti našeg dragog oca,
dide, pradide, brata, strica
i ujaka

MIJE TEMUNOVIĆA
(2009. – 2011.)

Sveta misa za drage nam pokojnike služit će se u crkvi sv. Roka u Subotici dana 9.
listopada. 2011. godine s početkom u 9 sati.

S ljubavlju ih se sjećaju u molitvama njihovi NAJMILJI

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52
Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"
mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
mr. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: **1650 din**
- poštom:
1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozem-
stva mogu poslati na biskupijski račun s nazna-
kom **Za Zvonik:**

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

AUTO CAR VIDA KOVIĆ, Subotica, Braće Radića 51-53, Tel.: 024/553-567

Petica za pouzdanost

Sandero Ambiance 1.4
7777 €

ISPORUKA
ODMAH

SPECIJALNA
SAJAMSKA
AKCIJA

5 GODINA
GARANCIJE
ili 100 000 km*

- KLIMA UREDAJ
- ELEKTRO PAKET
- SVETLA ZA MAGLU
- RADIO CD MP3
- ABS

0% kamate i 0% troškova obrade za finansirani iznos do 3000 EUR samo uz Dacia finansiranje!
Kamatu i naknadu za obradu kredita umesto klijenta plaća Renault Nissan Srbija d.o.o. Period otplate od 13 do 36 meseci.

* Do ispunjenja jednog od dva uslova. Akcija traje od 01.03. do 30.04.2011. Slike su simbolične. Renault Nissan Srbija, Ombudsmanov put 18, 11070 Beograd.

DACIA

DIOPTRIA

OČNA KUĆA

SZEMÉSZETI SZALON

551-045

A FŐPOSTÁNÁL

KOD GLAVNE POŠTE

CRKVO SLIKAR

DEKORATIVNI MOLERAJ

AMBROŠIĆ IVAN

Telefon: 025 25 658
Mobilni: 064 26 444 58

IZOLUJEMO VLAŽNE KUĆE CRKVE DVORCE I DRUGE KAPITALNE OBJEKTE DEBLJINE ZIDOVA DO 10m

27 GODINA ISKUSTVA

40 IZOLOVANIH CRKVI

- BOLJE SUŠITI NEGO RUŠITI -

025/440-470 25000 Sombor,
063/440-470 Šeste Licke 25

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- Karadorđev put 2, SUBOTICA

Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU

www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs

Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

WiFi face

5GB mjesečno!

999 dinara

Najpovoljniji Internet paket

2048kbps simetrična brzina (i kod upload-a!)

- Besprijekorna i brza komunikacija sa videom i glasom ako koristite Skype, MSN Live, Yahoo Messenger ili neki drugi popularni IM klijent
- Lako i brzo postavljanje fotografija i videa na Vaš Facebook, Flickr, Picassa... nalog
- Više nego dovoljno megabajta za svakodnevno posjećivanje vaših omiljenih web stranica
- Velika brzina kod slanja e-maila

Subotica, Karadorđev put 2, 024 / 555-765, www.tippnet.rs

Zahvaljujemo našim darovateljima

kupatila
kolpa-san®
by kolpa

*Opustite se i uživajte
u savršenstvu!*

Saloni kupatila KolpaSan:

Beograd, Bulevar Kralja Alexandra 402, **Tel: 011/ 240 73 71**

Novi Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel: 011/ 260 99 20**

Novi Sad, Rumenrački put 11, **Tel: 021/ 518 091**

Subotica, Banijska 2, **Tel: 024/ 547 886**

Srce kuće Vaše kuhinje su naše!

Saloni kuhinja:

Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel.: 011/ 2609 920**

Novi Sad, Marka Miljanova 20, **Tel.: 021/ 661 9005**

Subotica, Batinska 34, **Tel.: 024/ 561 187, 561 186**

**U našoj Poliklinici možete obaviti
sljedeće specijalističke preglede:**

pregled madeža – dermoskopiju
dugotrajno uklanjanje dlaka – epilaciju
fotopomlađivanje kože
liječenje akni i kozmetičke tretmane aknozne kože
kemijski piling
uklanjanje bradavica, mekih fibroma
i drugih kožnih promjena tekućim dušikom,
eketrokirurški, ugljikodioksidnim laserom
ispitivanje sluha
Ultrazvučni pregled: vrata, štitnjače, dojke, gornjeg i donjeg
abdomena, testisa, kukova kod djece
Kolor depler krvnih žila vrata
Dvadesetčetverosatni holter srca i krvnog tlaka
Alergo test
Liječenje bolnih stanja mekim laserom
Liječenje bola intramuskularnom stimulacijom
i drugih stanja tradicionalnom kineskom akupunkturom

**Svi pregledi se zakazuju telefonom: 024/ 520 - 698
Zahvaljujemo Vam na ukazanom povjerenju!**

Dermatovenerolog
Otorinolaringolog
Neurolog
Ginekolog
Pedijatar
Ortoped
Urolog
Kardiolog
Gastroenterolog
Endokrinolog
Reumatolog
Specijalist za
ultrazvuk
Akupunkturolog
Dječji neurolog
Dječji nefrolog
Psiholog

Umjetnost življenja slična je umijeću bojenja!

ZAVRŠNI RADOVI GRAĐEVINE

24000 Subotica, Imotska 31, tel/fax: 024/562-712, mob: 064/240-43-95
e-mail: zrg.sasa@yahoo.com, www.poslovnabaza.com/zrg

Molitva na putu

Bože

koji si me do ovog časa doveo nevidljiv
vodi me i dalje koncu mojih želja

Ne ostavi me

umorna i sama nasred puta
Obrazi su moji blijedi
i moje misli nemoćno k'o moje ruke vise

Bože

daj da novo plavo jutro
iz umora digne moje misli
da kroz blijede ruke prođe mlaz crvene svježe krvi

Budi

nad mojom glavom moja pratilica zvijezda

Antun Branko Šimić

